

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

ERDŐ- ÉS FÖLDBIRTOKOSOK, ERDÉSZETI ÜGYEKEL FOGLALKOZÓK
ÉS ERDŐTISZTEK SZÁMÁRA

Szerkeszti

BUND KÁROLY,

a F. J. r. l., egyesületi titkár.

1909 év, márczius 15.

VI. FÜZET.

XLVIII-ik évfolyam.

Megjelenik minden hónap 1. és 15-ik napján.

Ára egy évre azok számára, kik az Országos Erdészeti Egyesületnek nem tagjai, 16 kor. Az egylet azon alapító tagjainak, kik legalább 300 koronát alapítottak, ingyen jár, míg azoknak, kik ezen összegnél kevesebbet alapítottak, az illető alapítványi kamat beküldése mellett, ára 6 kor. Rendes tagoknak a 16 kor. évidij fejében szintén ingyen küldetik meg.

Az Országos Erdészeti Egyesület időközönként megjelenő közérdekű kiadványai (népszerű erdészeti ismeretek tára stb.), valamint a hirdetések (állandó melléklet) és az időközönként a laphoz fűzött, műnyomópapíron készült képek az előfizetési ár fejében a lappal *ingyen* küldetnek meg.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST, V., Alkotmány-utca 6. szám

(Telefon : 37—22)

A lapnak tegkésőbb minden hónap 5. és 20. napjáig a t. egyesületi tagok vagy előfizetők kezeihez kell jutni. Ellenkező esetben posta-jegygyel „reclamatio“ teendő.

“Patria” irodalmi vállalat és nyomdai r.-t. nyomása. Budapest, Üllői-ut 25.

Munkatársaink tájékozásául! Az „Erdészeti Lapok“ közleményeik körébe fogadják az erdőgazdaság összes ágainak művelésére és ismertetésére szolgáló értekezéseket s a gazdálkodás gyakorlati alkalmazására vonatkozó bármilyen tudósításokat, valamint felvesszük az erdészetet közelről érdeklő s azzal mintegy rokoni kötelekben lévő vadászati ügyeket is.

Irói tiszteletdíj: Egy nyomtatott ivnyi eredeti értekezésért, mely a szerkesztőség részéről átdolgozást nem igényel 40—48 K, ha az átdolgozást igényel, avagy idegen nyelvből eszközölt szabatos fordításért 24—40 K, oly fordításért, mely átdolgozást igényel, 16—24 K.

Munkatársaink tiszteletdíját a szerkesztőség az év végével küldi meg, kívánatra azonban előbb is.

Kérjük munkatársainkat, hogy dolgozataikat csak egyes félvekre s ilyeneken is csak az egyik oldalra, törött alakban írják. A cikkekhez tartozó rajzokat sima, fehér papíron, lehetőleg kétszer olyan nagyságban, kell készíteni, mint a milyen nagyságban azokat a szerző a lapba felvételni kívánja. Ugyanilyen mértékben nagyítva kell a rajzhoz tartozó felírásokat, betűket s egyéb jelzéseket is alkalmazni. Tiszta és szép másolatokat csak hasonlóan kidolgozott eredeti után lehet várni. *Kéziratok nem küldetnek vissza.*

Az Erdészeti Lapokban megjelenő közleményekről a szerkesztőség a nyomdai költségek megtérítése esetén *különlönyomatokat* is készített a szerzők számára. A nyomdai költség (füzve, de boríték nélkül) 30 példány után 16 oldalas ivenként 7 K, 50 példány után 8, 100 példány után 10 K.

Borítékkal ellátva, a különnyomatok előállítására 30 példánynál 3 K 60 fill., 50 példánynál 4 K-val, 100 példánynál 5 K-val többbe kerül.

EGYESÜLETI HIRDETÉSEK.

Figyelmeztetés. Az egyesületi kiadványokból az egyesületi tagok *csak egy példányt* szerezhetvén meg *kedvezményes áron*, több példány megrendelése esetében a többi példány után a nem tagok számára megállapított ár küldendő be.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél (Bpest. V., Alkotmány-utca 6. sz.) a következő művek rendelhetők meg:

ERDÉSZETI LAPOK. Az Országos Erdészeti Egyesület közlönye. Szerkeszti *Bund Károly*. Előfizetési ára 1 évre 16 korona. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Mutatványszámok ingyenesen. Régi évfolyamok mérsékelt áron.

AZ ERDŐ. Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti és vadászati altsztek részére. Szerkesztik *Sugár Károly* és *Balogh Ernő* m. kir. erdőmesterek. Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Ára 1 évre 4 K.

AZ ERDÉSZETI ZSEBNAPTÁR 1909. ÉVI (28.) ÉVFOLYAMA. Ára egyesületi tagoknak 2 K, másoknak 3 K. Árát legcélszerűbb *45 f. postaköltséggel együtt előre beküldeni*, mert az utánvét aránytalanul drágítja a postaköltséget.

AZ ERDŐR vagy AZ ERDÉSZET ALAPVONALAI KÉRDÉSEKBEN ÉS FELELETEKBEN. Irta: *Bedő Albert*. VIII. kiadás, 1902. Ára 6 K. 6 kor. 55 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve és ajánlva küldetik.

AZ ERDŐRENDEZÉSTAN KÉZIKÖNYVE. Irta: *bölcsészai Belházy Emil*. Ára tagoknak 6 K, nem tagoknak 10 K.

ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. Irta: *Fekete Lajos* és *Mágócsi-Dietz Sándor*. I. kötet Általános növénytan. Teljesen elfogyott. — II. kötet: Növényrendszertan. Részletes növénytan. Növényföldrajz. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 18 K.

A TÖLGY ÉS TENYÉSZTÉSE. Irta: *Fekete Lajos*. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 4 K, másoknak 6 K. Kapható a szerzőnél is *Selmeczbányán*.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

XLVIII. ÉVF.

KÖZLÖNYE

6. FÜZET.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. ☉ Előfizetési díj egy évre 16 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 kor. alapítványt tettek, valamint a rendes tagok is 16 kor. évi tagsági díj fejében, ingyen kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 koronánál kevesebbet alapítottak, 6 kor. kedvezményes ártért járathatják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-uteza 6. sz., II. em.

☞ A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnék. ☞

(Telefon: 37-22.)

Az 1907. évi VIII. nemzetközi gazdasági kongresszus eredményei.

Ily czimen az Erdészeti Lapok múlt évi 24. füzetében ismertettük a kongresszus erdészeti (VIII.) osztályának tárgyalásait. Jelen sorainkban a többi osztályok tanácskozásain előfordult, az erdészetet érdeklő tárgyakról, valamint a kongresszussal kapcsolatos kirándulásokról kívánunk pótlólag még megemlékezni.

*

A II. „A” osztály első tárgya *a magasabb gazdasági szakoktatás czélszerű kifejlesztéséről* szólt, amelyről csupán *Thiel H.* dr. (Berlin) értekezett. Álláspontja az, hogy bárki, aki a mező- és erdőgazdaságban vezető állásba kíván jutni, nem nélkülözheti az alapos, tudományos kiképzést, szükséges azonban, hogy az a számos tudomány-ág, amelylyel a mező- és erdőgazdaság kapcsolatos, az illető tanintézeteken a különleges czélnak megfelelően adassék elő. Ezzel szemben alárendelt kérdésnek tartja, vajjon a felső gazdasági oktatás az egyetemeken vagy önálló főiskolákon történik-e. Fontos követelmény azonban, hogy e tanintézetek tanárai a kellő felszerelésben és a más főiskolákkal való

könnyű érintkezés lehetőségében módot nyerjenek szakmájuk beható művelésére és fejlesztésére.

Határozati javaslata a következő volt: A gazdasági felsőbb oktatás megkívánja, hogy valamennyi előkészítő és segéd tantárgy külön adassék elő és a kellő laboratóriumokkal és egyéb tanítási segédeszközökkel elláttassék. Ha ezek megfelelő mértékben rendelkezésre állanak és magán a tanintézetben, vagy a más főiskolákkal fennálló helyi kapcsolat által az általános kiképzés lehetősége megvan, akkor lényegtelen: vajjon az illető tanintézet önálló-e vagy más főiskola része.

Amint látjuk, az előadó csak nagy általánosságban foglalkozott tárgyával s különösen az erdőgazdaság igényeire volt kevés figyelemmel. Mégis viszonyaink között az a követelmény, hogy a gazdasági tanintézeteken minden segéd- és előkészítő tárgy is külön, az illető szakmának megfelelő alakításban adassék elő, jelentőség-teljes, mert egyike ama követelményeknek, amelyeket már régen támasztunk erdészeti főiskolánkkal szemben, amely azonban még mindig csak részben valósult meg.

A szakosztály *Thiel* dr. fent ismertetett határozati javaslatát elfogadta *Guttenberg* tanár azon pótlásával, hogy a kongresszus a gyakorlatban szolgáló mező- és erdőgazdák részére tartott továbbképző tanfolyamokban az illető oktatás rendszerének fontos és hatásos kiegészítését látja, ily tanfolyamok tartását tehát melegen ajánlja.

*

II. „A” osztály 2. tárgya: *Főiskolai képzettségű gazda- és erdő-tisztek kínálata mily viszonyban van a kereslettel és szükséglettel?*

Előadókként *Boettger* József dr. Windischgraetz hercegi jószágigazgató (Wien) és lovag *Egger-Möllwald*, a gazdatiszti egyesület titkára (Wien) szerepelt. Mindketten kizárólag az osztrák viszonyokat tartották szem előtt. Előadmányukból különösen az tűnik ki, hogy főiskolai végzettségű mező- és erdőgazdákban ott termelés van, ami leginkább annak tulajdonítandó, hogy a nagy kiterjedésű magánuradalmakon a középiskolai végzettségűeknek előnyt adnak.

Érdemleges tárgyalás alá egyébként ez a tárgy nem is került.

*

Szükséges-e a mező- és erdőgazdasági üzemek vezető tisztviselőitől kellő képesítést törvényben követelni? Előadókként dr. báró *Haerdtl* Henrik, *Jaroschka* Oswald, *Schwarzenberg* hercegi jószágigazgató és *Guttenberg* Adolf lovag főiskolai tanár szerepeltek.

Mindhárom előadó megegyezik abban, hogy a mezőgazdaságnál a kellő képesítésű tisztviselők alkalmazása, bár a gazdasági termelés emelése azt itt is felette kívánatossá teszi, inkább a birtokos és szolgálatadó magánügye, és az állam beavatkozására nincsen ok. Ellenben az erdőgazdaság körében eminens közigazdasági érdek, hogy nemcsak a vezető, hanem a kezelő állásokat is szakképzett tisztviselők lássák el, mert az erdőgazdaságban avatatlan kezek által elkövetett hibák évtizedekre hatnak ki és a termelés alapját, a talajt is tönkreteszhetik, ami nem csupán a birtokos, hanem az erdő jóléti hatásának elmaradása következtében a közjónak is kára.

A szakosztály *Guttenberg* Adolf lovag következő határozati javaslatát fogadta el:

1. A VIII. nemzetközi gazdasági kongresszus szakképzettség nélküli vagy hiányosan képzett egyéneknek mező- és erdőgazdasági kezelési, sőt vezető hatáskörben eddig sokszor előfordult alkalmazását nagy hátránynak ismeri, melylyel az illető birtok jó kezelése, különösen azonban az erdő fenntartása a birtokos és a közigazdaság hátrányára kérdésessé válik és az uradalmi tisztviselők szociális helyzete alásüllyed.

2. A magánszolgálatban önálló kezelő vagy vezető állásban alkalmazott uradalmi tisztviselők képesítésének kimutatását az állam csak akkor követelheti joggal, ha nagyobb erdők kezeléséről van szó, melyeknek jókarbantartása a közjó érdekében áll. Ezen követelménynek kiterjesztése a mezőgazdasági alkalmazottakra, tekintettel az illető birtokosok önrendelkezési jogának ezzel járó sérelmére s mert ebben az esetben a közérdek nem lép oly határozottan előtérbe, nem ajánlható. Ellenben meg kellene követelni a teljes szakképesítés kimutatását mindazoktól, akiket az állam a gazdaság vezetésére vagy más, az erdő- és mezőgazdaság vagy kulturtechnika körébe vágó műszaki munkálatok végzésére alkalmaz vagy ily munkálatoknak magánfelek részére való végzésére felhatalmaz.

3. A VIII. nemzetközi gazdasági kongresszus igen kívánatosnak jelenti ki, hogy a földbirtokosok csak oly egyéneket alkalmazzanak birtokuk kezelésénél, akik erre az alkalmazásra képesítéssel bírnak; a gazda- és erdőtiszti egyesületek, valamint gazdasági és erdészeti egyesületek feladata volna minden eszközzel odahatni, hogy ez az elv az állások betöltésénél általánosan alkalmazásba vétessék.

4. A képesítés igazolása a hatáskörnek megfelelő mező- vagy erdőgazdasági tanintézet elvégzéséből és az elméleti és gyakorlati képzettséget bizonyító vizsgálat letételéből áll. Ily vizsgálatokról legcélszerűbben az állam gondoskodik vizsgáló bizottságok felállításával, melyek államérvényes bizonyítványokat állítanak ki.

5. Kívánatos, hogy nagy mező- és erdőgazdasági uradalmak kezelésénél, különösen azonban azok vezetésénél rendszerint csak főiskolai képzettségű szakemberek alkalmaztassanak, tehát olyanok, akik szaktanulmányaikat valamely mező- vagy erdőgazdasági főiskolán mint rendes hallgatók végezték.

*

Egyik további tanácskozási tárgy az erdő- és mezőgazdasági szakoktatásnak a népoktatással és az általános középiskolai oktatással való összekötése volt. Erről a tárgyról Jugoviz Rudolf erdőtanácsos, a brucki erdészeti felsőbb tanintézet igazgatója értekezett. Nem szorosabb értelemben vett szakképzést kíván a nép- és középiskolákban, hanem a mező- és erdőgazdaságra vonatkozó felvilágosító oktatást. Nagyban emelné ez a földmivelés feladatai iránt táplált értelmet. Ez az oktatás vagy külön szakfériak útján, vagy ahol ilyen nincs, külön tanfolyamon kiképzett tanító, illetőleg tanári személyzet által történék.

Ily értelmű határozati javaslatát azonban a szakosztály nem emelte határozattá, hanem beható tanulmányozás végett bizottsághoz utalta, amely a legközelebbi nemzetközi kongresszusnak teendő előterjesztést.

*

A III. „D” szakosztály tárgyalásaiból a *tisztviselőkérdés* érdekel bennünket, annál is inkább, mert az egyik előadó magyar ember volt: *Rovara* Frigyes földbirtokos (Fél, Pozsony m.). Másik elő-

adóként *Fricke* eberswalde-i tanár szerepelt, a német uradalmi tisztviselői egyletek szövetségének elnöke.

Rovara Frigyes a magyar gazdatiszti törvényt ismerteti, amelyhez hasonló külföldön nincsen. A gazdatiszti osztály további kívánságait a nyugdíjügy, a czimkérdés és a szolgálati pragmatika rendezésében jelöli meg.

A másik előadó, *Fricke*, szintén a nyugdíjkérdés rendezését sürgeti, egyebekben azonban úgy mint *Rovara*, kizárólag a gazdatisztek ügyeivel foglalkozott.

Ugyszintén a *munkáskérdés* is kizárólag a mezőgazdasági munkások szempontjából tárgyalatott; az erdőmunkáskérdés nem került szóba.

Méltán leköthetik figyelmünket a havasi gazdálkodásra vonatkozó tárgyalások, annál is inkább, mert hazánkban is reátereltetett a közgazdák figyelme a havasi legelőkre, melyeknek erdészeti kezelésben és felügyelet alatt való tartása kiváló érdeke a hegyvidéki erdőgazdaságnak.

A havasi legelő javításának eszközeiről *Moos* János tanár (Zürich) és *Paufler* F. mezőgazdasági vándortanító (St. Michele) tartottak előadást.

Moos elsősorban a havasi gyomok irtásáról beszél s ezeket gyakorlati szempontból magról és gyökérről szaporodókra osztja. A magfejlesztés feltételei a havasok magas fekvése és ebből folyó rövid tenyészideje mellett nem lévén mindig meg, sok növény, amely alacsonyabb fekvésű helyeken főként magról szaporodik, a havason gyökerei utján tartja fenn faját, még pedig sokszor bámulatos szívóssággal. A magról szaporodó gyomok irtása egyszerűen abból áll, hogy azok virágzáskor, de mindenesetre a termés megérése előtt lekaszáltatnak. Ily magról szaporodó havasi gyomok a kórófélék (*Cirsium spinosissimum*, *arvense* és *lanceolatum*, *Carduus nutans*), továbbá *Senecio cordifolius*, a csalán stb.

Sokkal nagyobb fontosságú, bár egyuttal nehezebb feladat a havason a gyökérről szaporodó gyomok irtása. A kiszántás és a gyökerek kiszedése természetesen szóba sem jöhet, de különben sem vezetne célhoz, sőt ellenkezőleg: a földben maradó sok apró gyökérrészből csak annál több önálló növény fejlődne. Legveszélyesebb

ily havasi gyom a *Rumex alpinus*, amely minden jó takarmánynövényt nagy területekről kiszoríthat. A gyomok irtása annál fontosabb, mert éppen a havasnak legjobb talaju részeit foglalják el.

Mélyfekvésű helyeken a *Rumex* kipusztítására a legjobb mód 3—4 éven át burgonyát termelni az ellepett helyeken s emellett a jelentkező gyomot idejekorán kigyomlálni, a tulajdonképeni havason azonban ez a módszer természetesen nem alkalmazható. Ily helyeken nem tehetünk mást, minthogy a gyomlepte helyeket ismételten kaszáltatjuk, végül pedig legettetjük. Az állatok felhajtása után, amidőn a *Rumex* már nagy leveleket hajtott, rögtön lekaszáltatjuk és a talajt jó fűmagkeverékkel bevetjük. A gyorsan kisarjadó Rumex-leveleket csakhamar ismét le kell kaszáltatni, még mielőtt a gyökérzetbe tápanyagokat szállíthattak. Ezt az eljárást a nyár folyamán 4-szer, sőt 5-ször kell ismételni, ami a gyökérzetet végre kimeríti. A nyár vége felé, amikor az elvetett fűmagból kelt gyepe megerősödött, a legelő állatokat is oda-terelhetjük, melyek a többivel együtt most már a gyengébben fejlődő Rumex-leveleket is lelegelik. Ezt az eljárást célszerűen kiegészíti a Thomas-salakkal való trágyázás, amely a jó fűfélék megerősödését lényegesen elősegíti. A földolog mindemellett a kellő kitartás és rendszeresség. Aki csak egy-kétszer kaszáltatja a gyomot és az irtást nem folytatja a teljes eredmény eléréséig, az jobban teszi, ha el sem kezdi a gyomirtást. Sajnos, hogy sok havason hevernek emiatt kihasználatlanul a legjobb talaju részek.

A *Rumex*-szel együtt a többi gyomok is eltűnnek s rendszeres trágyázás mellett, amidőn t. i. a trágya nem gyűl össze egyes helyeken, hanem a soványabb részekben szétterítettik, egyáltalában nem hatalmasodnak el a gyomnövények.

Ahol jótalaju sík, vagy igen szelid lejtésű havasrészeket foglal el, ott a *törpefenyő* is lehet havasi gyom. Irtásánál azonban megfontoltan kell eljárni. Meredek oldalakon, törmelékes helyeken a törpefenyőt irtani határozottan káros.

A *törpeboróka* bátran irtható, ugyszintén a *havasi éger* is, ahol nem tölt be különleges védelmi szerepet, mint meredek, csuszamlásra hajlandó hegyoldalokon, vízfolyások mentén stb. *Hanga, alpesi rózsa, áfonya* erős kaszákkal vágható le és sikeresen küzdhetünk ezek ellen Thomas-salakkal való trágyázás útján is

Nagyon kifogásolja előadó a havasoknak tullegeltetését, amidőn t. i. több szarvasmarhát hajtanak fel, mint amennyi ott táplálékot találhat. A kiserkenő fünek folytonos levágása rendkívül gyöngíti a fanövést s végül valósággal csak földet eszik az éhező marha, kisebzett szájjal. Emellett éjjel-nappal lábon van, mert csak így lakik némileg jól, kitapossa a legelőt stb.

Igen fontos a legelőnek tagokra való osztása és azok felváltott legeltetése. Felhajtás után a legjobban trágyázott részekre hajtandó a marha, ahol a fű már eléggé kifejlődött, azután sorra kerülnek a sovány, sörteszerű füvel borított részek, amelyek fütermését később, annak teljes megkeményedése után a marha egyáltalában nem enne meg s csak legutoljára a magasabb részek jó fütermése.

A havasok termőképessége lényegesen emelhető czélszerű trágyázás által. Evégből gondoskodni kell megfelelő istállókról, amelyekben az állatok éjjeleznek, hogy a trágya összegyűjthető s azután a havason tervszerűen szétteríthető legyen, mely célból trágyahordó utak is készítenődök. Ugy szintén a delelőhelyek trágyája is szétosztandó, nehogy tultrágyázott, a fellépő gyomnövényzet miatt ártalmas helyek keletkezzenek. Az istállótrágyát általában jól szét kell osztani, nehogy egyoldaluan tulságos nitrogéntrágyát nyujtsunk a legelőnek, amely egyéb trágyaanyagok hiányában nem értékesíthető kellően a növényzet által. Ahol Rumex, csalán kövér földet jelez, ott nem szükséges trágyázni, legfeljebb Thomas-salakkal.

A műtrágyák is kiválóan emelik a havasok termőképességét. Így pl. egy hektár havasi rét (1280 m magasság), amely trágyázás nélkül 4100 kg szénát adott, 1000 kg Thomas-salakkal való trágyázás után 9000 kg szénát termett. A 4900 kg többlet pénzértéke 294 frank, a trágyázás költsége 60 frank, a tiszta többlet 234 frank.

Végeredményben előadó a havasgazdálkodási ismereteknek a nép között való intenzív terjesztését ajánlja vándortanítók, téli tanfolyamok és havasgazdasági iskolák útján.

Pfautler F., a havasjavítás kérdésének másik előadója általánosságban tartott bevezetés után következő eszközöket ajánlja:

1. Pontos statisztikai adatgyűjtés a havasi legelők kiterjedé-

séről és gazdasági állapotáról, különös tekintettel a növényzet minőségére.

2. A havasok javításának lehetővé tétele községi és közbirtokossági havasokon, azok jogi viszonyainak rendezése és havastörvények vagy havasrendtartások hozatala által.

3. Gyakorlati és elméleti képzettséggel bíró havasfelügyelők alkalmazása, akik a havasi üzemet, valamint a havasok ápolását és trágyázását ellenőriznék.

4. A havasok állami szubvencionálása.

5. A havasi takarmánytermesztés előmozdítása, havasi kísérleti telepek létesítése és a havasi magtermelés terjesztése által.

6. A havasjavítások előmozdítása, különösen elmocsarasodott havasokon.

*

Igen érdekesek a következő tárgyra vonatkozó előadmányok is.

Havasi legelő és havasi erdő; ezek gazdasági jogosultsága, czélszerű elhatárolásuk, egyik üzem átalakítása a másikra. Előadók Goethe Károly cs. kir. erdőfelügyelő (Admont) és Hübner Ferdinánd igazgató (Kleingmain, Salzburg).

Goethe Károly előadmányában hangsúlyozza a havasi legelőgazdaság nagy fontosságát a hegyvidéki lakosságra nézve, miért is annak fejlesztésére minden rendelkezésre álló eszközt meg kellene ragadni, nevezetesen pedig iskolákban, tanfolyamokban, népszerűen oktató iratokban a havasgazdálkodás helyes elveit hirdetni kell.

Ennek során elejét kellene venni annak az általános törekvésnek, mely a hegyvidéki népnél általában tapasztalható, hogy t. i. legelőjét az erdő rovására kiterjeszteni kívánja, pedig kétségtelen, hogy a bár kisebb, de jól gondozott havasi legelő nagyobb értékkel bír, mint a nagyterjedelmű, de elhanyagolt legelő. Ha a legelő leromlott, nem annak minőségét igyekeznek a nép javítani, hanem csupán a terjedelmét. (Akárcsak nálunk! Szerk.) Az ily czélú erdőpusztításnak legfeltünőbb nyomai a fatenyészet felső határának tetemes leszorításában nyilvánulnak meg. Pedig bizonyos határon túl maga a havasgazdálkodás látja kárát az erdőpusztításnak. Az erdő természetes takarója a magas hegység meredek lejtőinek s a közöttük fekvő legelőknak, havasi épületeknek, a közlekedési eszközöknek és az alantabb fekvő völgytájnak

a legtermészetesebb és leghatásosabb védelmet nyújtja az elemeknek éppen a magas hegységben oly pusztító mértékben nyilvánuló hatalmával szemben. (Hó és kőlavínák, csuszamlások, szélvész, csapadékok stb.) Az erdőből fedezi a havasi gazda szükségletét épület- és tüzfában, az erdő mérsékli a csapadékok pusztítóan gyors lefolyását. Az Alpesebben folyó erdőpusztítás szomorú következményei a múlt század 80-as évei óta fokozatosan emelkedő erővel fellépő árvizkatasztrófák.

A faszükséglet emelkedésével és a közlekedési eszközök további kifejlődésével ezen havasmenti erdők fahozama, amely ma sok helyen hozzáférhetetlenség miatt még csekélyértékű, számottevő értékkel fog birni.

A havasmenti erdők állománybeli és gazdasági viszonyainak kielégítő javulása a havastulajdonosok saját elhatározásából alig várható. Hiányzik ehhez az akarat, a képesség és az anyagi erő egyaránt, amely a későn jövedelmező befektetésekhez szükséges. Ezért s mert a havasmenti erdők állapota nemcsak a havasbirtokos, hanem a közjó érdekében is javítandó, az állam feladata volna ily javításokat keresztülvezetni, támogatni vagy legalább is azokat vezetni. Ez természetesen csak a kellő törvényes alap és nagy pénzüsszegek birtokában lehetséges, amint pl. Franciaországban vezettek keresztül a múlt század közepén ilyenmü nagyszabásu munkálatokat.

A munkálatoknak elsősorban arra kellene irányulnia, hogy a fatenyészet ismét feltolassék, a havasmenti erdők jobb karba hozassanak és mindennemü káros befolyás ellen eredményesen megvédessenek. Emellett természetesen a legelőnek alkalmas helyek ezen hivatásuknak megtartandók.

Legnehezebb a havasmenti erdő és a havasi legelő rendbehozatala ott, ahol az erdő foglalja el a legelőnek való területeket, a feltétlen erdőtalajok pedig famentes legelőt alkotnak. (Itt természetesen mindig a havasi legelők azon részéről van szó, ahol fatenyészet még egyáltalában lehetséges.) Ily esetben az erdő és legelőgazdaság érdekeinek különösen élesen megnyilatkozó összefüggését másként el nem lehet kerülni, mintha egyetértően, vagy hatósági közreműködéssel megállapítjuk és állandósítjuk az erdőnek, illetőleg legelőnek fenntartandó vagy azzá átalakítandó része-

ket. Megkönnyíti az eljárást, ha emellett csak a talajviszonyokra kell tekintettel lenni és jogi kérdések (pl. szolgalmak) nem játszanak közre.

Semmiesetre sem történhetik az erdő- és legelőelkülönítés a havasokon általános sablon szerint. Helyesen, minden irányban a lehetőség szerint megnyugtató módon e felett csak esetről-esetre a helyszínén, a talaj, fekvés és lejtviszonyok gondos mérlegelése alapján lehet határozni. Általánosságban mégis irányadó, hogy legelőül a jobb, mélyebb talaju részek, a szelidebb lejtők, a kevésbé köves és sziklás helyek, főként pedig a jó gyepvel borított fennsíkok és katlanszerű bemélyedések tartandók fenn, míg az erdősités meredekebb és kövesebb részére szorítandó, amelyek rossz legelőt adnak vagy védelmi okokból erdősitendők.

A mérlegelésnél kétes jellegűnek talált részek művelési ágának eldöntésekor aztán megfontolás tárgyát képezheti, vajjon van-e az illető havasok közelében oly erdő, amelyből azok faszükségletüket fedezhetik s másrészt általában elegendő-e az illető vidék legelőterülete vagy sem? Ehhez képest azután a kétes részleteket vagy erdőnek, vagy legelőnek jelöljük ki.

A fatenyészet határán belül lévő egész havasok beerdősítése csak igen kivételesen lehet jogosult, ha azok kopárosodásnak indultak, sekély talajuk, rossz fűvet teremnek s a javításukra fordított költségek aránytalanul nagyok és sikerrel nem kecsegtetők volnának. A fatenyészet határán belül fekvő havasok védelme érdekében igen kívánatos, hogy azok felül erdő által határoltassanak. Ha ilyen nincs és esetleg egyébkint is kevés az erdő, akkor ily felső erdőhatár létesítése még aránylag jobb legelőterületek beerdősítése árán is indokolt lehet.

Ahol az u. n. havasgazdálkodást alantabb fekvő területeken, tulajdonképeni gyeplegelők nélkül, főként erdei legeltetés alakjában üzik, ott ezt az erdőre és a gazdára, illetőleg állattulajdonosra egyaránt áldatlan állapotot, ha lehet, úgy szüntethetjük meg, hogy a legeltetési jogosultságok meglévő, vagy még csak létesítendő havasi legelőkre utaltatnak; ekként a legelőszükséglet is jobban kielégíthető és az erdőgazdaság is megszabadul nyomasztó terhétől.

Az erdő- és legelőelkülönítés keresztülvitelének első feltétele a szükséges törvényes alap létesítése, de ha a felmerülő gazda-

sági és technikai kivánalmaknak mindenkit lehetőség szerint kielégítő módon akarunk megfelelni, szükséges az is, hogy e mélyreható és következményeiben súlyos kérdés felett oly személyek döntsenek, kik nemcsak a szükséges tárgyilagossággal, szak-képzettséggel és tapasztalattal bírnak és a hegyvidéki lakosság, különösen pedig az illető vidék gazdasági viszonyaival, szükségleteivel és kívánságaival tisztában vannak, hanem arra is képesítvük, hogy az erdőfenntartásnak a közérdek szempontjából való szükségességét is belátják és annak érdekeit kellően megvédik.

Az erdő- és legelőelkülönítés keresztülvitelére vegyes bizottságok volnának előadó szerint alakítandók havasgazdasági és erdészeti szakértőkből, az állami erdőfelügyeleti szervek bevonásával, mely bizottságokat a helyi viszonyokat ismerő bizalmi-férfiakkal lehetne kiegészíteni.

Az ezen bizottságok által a helyszínen kijelölt és jogerőssé vált elkülönítési vonalak fel volnának mérendők és állandósítandók.

Az erdő- és legelőterület ily értelemben való célszerű elkülönítése esetén egyfelől eddigi legelőterületeket erdősíteni kell, másfelől erdőt kell legelővé átalakítani. Az előadó tapasztalata szerint a fatenyészet határán belül fekvő havasterületek, ha tilalmaztatnak, igen gyorsan bevetődnek természetes uton, nagyobb nehézségek tehát csak ott merülnek fel, ahol a bevetést eszközöző idős faállomány nincsen a közelben. Ez utóbbi esetben gyakori utánpótlások, esetleg havasi égerből, törpefenyőből, borókából, havasi fűzből álló védőállományokat kell előzetesen létesíteni.

A megtelepített fiatalost természetesen hathatósan meg kell védeni a legelő-állatok és a vadállomány károsításai ellen.

Előadó szerint nehezebb feladat az erdőből jó legelőt alakítani. A faállomány kihasználása, enyhe lejtű helyeken a tuskók irtása és az így keletkező gödrök kiegyengetése, a hulladék elégetése és a hamunak trágyaként való felhasználása nem mindig elegendő a legelőterület előállítására. A jó gyep létesítése végzett célszerű trágyázásra és fűmagvetésre is sokszor szükség lesz, s ott, ahol az erdő tarolása után a gyomnövények, különösen a hanga és áfonya teljesen ellepi a területet, a talaj erős legeltetése, dusabb trágyázása, sőt esetleg többszörös megmunkálása és bevetése szükséges, hogy az átalakítás teljes legyen.

Az erdőállomány lehető védelme érdekében egyes erdők irtása csak akkor és oly mértékben engedhető meg, amikor és amily mértékben az erdősitésre kijelölt havasrészek tényleg teljes sikerrel beerdősítették, máskülönben nagyon lehet tartani attól, hogy az erdőirtás ugyan megtörténik, az erdősités azonban folyton elodáztatik vagy teljesen elmarad.

Előadó határozati javaslata a következő volt: A havasi gazdálkodás fontosságára és annak az erdőgazdasággal fennálló kapcsolatára stb.-re való tekintettel a kongresszus szükségesnek tartja, hogy törvényhozási uton oly szervezetek és eszközök alkottassanak, amelyek az erdő- és legelőterületnek czélszerű és állandó elkülönítését az Alpokban lehetővé teszik és arra valók, hogy ne csak a havasi gazdálkodást egészben véve emeljék, hanem különösen a hegyvidéki nép körében az észszerű legelő- és erdőgazdaság iránti érzéket növeljék.

Lényegesen más szempontból tárgyalta ugyanezt a kérdést a másik előadó: Hübner Nándor, aki mint mezőgazda kevésbé méltányolja az erdőnek a magashegységben birt védelmi szerepét.

Előadmányának bevezető részében reámutat azokra az ellentétekre, amelyek a havasi gazdálkodásra nézve mező- és erdőgazdák között fennállanak. Az erdész az erdőtörvény által körülzárt védelmi állásából és kísérve a közvéleménynek az erdő iránt érzett rokonszenvétől, harczol a maga nézetéért, míg az „agráriusok“ a törvényes alapot és a közvélemény hajlamát nélkülözik. Hangsúlyozza a kölcsönös megértés szükségességét és ebből a szempontból e tárgynak a nemzetközi kongresszuson való felvetését melegen üdvözli.

A tanácskozás tárgyát képező kérdés elsősorban az erdő- és havasi legelőüzem gazdasági jogosultságára vonatkozik. Előadó úgy véli, hogy ebben a tekintetben a havasi legeltetés kérdéses nem lehet, mert míg az erdőgazdaságban működő tókéék kamatozási százaléka 2—3, addig a jól vezetett havasgazdaságok kimutathatóan 8—16%, sőt ennél is nagyobb jövedelmezőséggel bírnak.

Ily körülmények között csodálkozik előadó, hogy vannak az erdő iránt rajongó emberek, akik az Alpesek völgyeit megszakítás nélküli erdőrengetegekbe szeretnék átalakítani. Elismeri azonban, hogy az erdő nagyfontosságú közvetett s részben közvetlen kulturális

hivatást tölt be s ezért oly mértékig megőrzendő, hogy e hivatásának megfelelhessen. Sőt addig, amíg az emberiség szükséglete mást nem kíván, ennél nagyobb terjedelemben is helyén lehet, de szükség esetén az u. n. feltétlen erdőtalajra kell visszavonulnia. Ebből kiindulva helyteleníti, ha magánosok, sőt az állam is alpesi parasztbirtokokat erdősítés vagy vadászterület nyerése végett összevásárolnak.

Eszerint csak a feltétlen erdőtalajon kell arról gondoskodni, hogy az erdő állandóan fenntartassék. Hogy mit értsünk feltétlen erdőtalaj alatt, annak megállapítására az előadó, mint mezőgazda nem vállalkozik, hanem az erdészeti irodalomra utal. A nem feltétlen erdőtalaj a havasgazdálkodásnak a szükség szerint való kiterjesztésére legyen felhasználható, ami pedig havas, az maradjon annak, ha t. i. erre a célra tényleg alkalmas. Arra nézve pedig, hogy mi értendő havasi legelő alatt, előadó a következő meghatározást ajánlja: Havasi legelő alatt mindazok a területek értendők, amelyek havasi, illetőleg havasalji (subalpin) legelő-takarmánynövényekkel benőttek és időszaki nyári legeltetés útján hasznosíthatnak.

A havasi erdő- és legelőelkülönítésnél előadó a feltétlen erdőtalajok, a feltétlen legelő-talajok és azon területek elkülönítését és külön törzskönyvelését kívánja, amelyek egyaránt szolgálhatnak erdőnek vagy legelőnek. (Gyakorlatilag ezek csak a nem feltétlen erdőtalajjal bíró erdők és esetleg egyes silányabb, időleges beerdősítés útján javítandó legelőrészek lehetnek.)

Ettől a hármassal beosztástól eltekintve azonban előadó a havasi erdőt még más szempontból is osztályozza; a szóbanforgó magashegységi erdő t. i. előadó szerint lehet összefüggő nagy erdőterület, amely önálló, a havasgazdálkodástól független üzemben áll (Alpenwald), vagy függeléke a havasi gazdaságnak és ennek szolgálatában áll (Alpwald). Ez az erdő hivatott arra, hogy a havas faszükségletét fedezze, védelmet adjon esetről-esetre az állatoknak stb. Ez tartozéka a havasnak és attól jogi vagy gazdasági tekintetben, bár feltétlen erdőtalajjal bíró részeket is tartalmazhat, előadó szerint czélszerűen el nem választható. Az erdő fenntartása itt a fiatalosok kellő védelmére szorítkozik, de előadó szerint ez körülzövekelés által a terület tilalmazása nélkül is elérhető.

Elismeri azonban előadó, hogy sok oly elhanyagolt, benőt havas van, ahol a legelő állat az erdőben több táplálékot talál, mint az egykori legelőn. Ily esetekben az erdő és legelő elkülönítése és utóbbinak karbahozatala nagyon szükséges. Ha ezen elkülönítés során, amely esetleg törvényes kényszer útján is eszközlendő, oly nagyobb erdőterület hasítható ki, amely önálló kezelésre alkalmas, úgy ez a havasgazdálkodástól függetlenítendő, míg a havas szükségletét fedezni hivatott erdőrészek ezzel kapcsolatosak maradnak.

Arra nézve, hogy mit tart szerző erdőként fenntartandónak, az előadvány további szövege közelebbi, s a bevezetés után szinte meglepően kielégítő felvilágosítást ad. Eszerint az erdő- és legelő-elkülönítésnél a legelőnek a legjobb fütermő, sik vagy csekély lejtésű veszélytelen területek tartandók fenn, míg az erdő az u. n. feltétlen erdőtalajra utalandó, tehát arra a területre, mely ebben az alakban biztosítja a lehető legnagyobb tartamos jövedelmet, továbbá a meredek, sziklás vagy csuszamló hegyoldalak, azután a fatenyészet legfelső határán lévő erdőöv, amely kőgörgeteg, sziklaomlás, hólavina ellen védi az alatta fekvő legelőt, a szélfogó pászták, árkok lejtjei, vadpatakok partjai. Ha ezek a területek nem biztosítanak a havas faszükségletét, további erdőterületek is ilyenekként fenntartandók, sőt az erdő oly félreeső, könnyen meg nem közelelhető fekvésekben is megóvandó, amelyek bár legelővé átalakíthatók volnának, ezidőszerint erre a célra még nem szükségeltetnek. Előadó hangsulyozza, hogy a véderdők még áldozatok árán is jó karban tartandók.

Ezek alapján Hübner 1. állandóan fenntartandó erdőterületet, mint véd- és szükségleti erdőt, 2. állandó legelőterületet és 3. esetleges erdő- vagy legelőterületet különböztet meg, amely utóbbi a szükséghez képest ezt vagy azt célzt szolgálja és pl. a svájci Wytweide nevű legelőerdő alakját öltheti, tehát ha erdő is, nincs elvonva a legelőhasználattól.

Ha már most a kormányzat az alpesi művelési ágak elkülönítésére törekszik, úgy az állandó erdő- és legelőterületek kijelölésén kívül az lesz a feladata, hogy a művelési ágbeli változást hatósági engedélytől tegye függővé.

A havasgazdasági törvények példajaként előadó ismérteti a

salzburgi ily törvényt, amelyet olvasóink Sebess Dénes dr.-nak az Erd. L. f. évi IV. füzetében megjelent cikkéből már ismernek.

Az erdőnek legelővé való átalakításáról és viszont silány legelők erdősítésének technikai kiviteléről mondottak közül csupán azt emeljük ki, hogy elkopárosodott legelők erdősítésétől eltekintve, az erdőirtást és jó legelővé való átalakítást Hübner is a nehezebbik feladatnak tartja. Az erdő bevetődés, tuskó- és gyökérsarjak útján szivósan igyekszik megtartani az egyszer elfoglalt területet. Erdőirtást csak akkor kellene eszközölni, ha legelőterületre tényleg szükség van, a hiányon nem lehet a meglévő legelő javításával segíteni és ha az illető irtandó terület tényleg nem feltétlen erdőtalaj. A havasi gazdálkodásra csak kevésbé alkalmas, vagy éppen alkalmatlan területet irtani vétek. Sajnos, hogy e téren sok hibát követnek el és a legelőgazdaság nyitját mindig új és új területek irtásában keresik, míg a régebbi legelők elkopárosodnak vagy elvadulnak. Persze, ezek karbantartása fáradságot és költséget okozna, míg az erdőirtás a feladásból még hasznot is ígér! De az új terület ismét elvadul, benő, úgy hogy végre csupa elhanyagolt oly területtel állunk szemben, amelyek sem erdőnek, sem legelőnek nem mondhatók. Ezt a rablógazdaságot előadó szerint szigorú rendelkezésekkel meg kellene akadályozni.

Végül előadó sajnálja, hogy vadászati célokra annyi havast vásárolnak össze, Ausztriában amelyek gazdasági tekintetben meddőkké válnak.

A benyújtott határozati javaslat erdőgazdasági tekintetben csak annyiban bír jelentőséggel, hogy általában a havasi gazdálkodás javítását sürgeti.

A kongresszus úgy Goethe, mint Hübner javaslatait határozattá emelte.

*

A kongresszusnak egyik további tárgya a *havasi legelők rendeltetésüktől való elvonásának okairól és az ellene való védekezés módjairól* szolt. Előadmányt e tárgyról Pantz Nándor lovag nyújtott be.

Az alpesi legelőket eredeti rendeltetésüktől két ok vonja el: a vadászat és a faüzérkedés. Az osztrák Alpokban igen nagy havasi legelőket vásárolnak össze az erdőtulajdonosok abból a

czélból, hogy ezzel vadászterületeiket nagyobbítsák és a legeltetésnek tetemes mérséklése vagy teljes beszüntetése által a vadtenyésztést, vagy amint az előadó találóan megjegyzi, legtöbb esetben a vad*t*tenyésztést elősegítsék. Ez egyik oka annak, hogy az alpesi legelők az állattenyésztés terén fontos hivatásuknak ma már nem felelhetnek meg oly tökéletesen, mint hajdan, amikor többnyire nagyobb parasztbirtokok tartozékai vagy közbirtokossági tulajdonban voltak.

A havasokat másfelől faüzérek is vásárolgatják, ha hozzájuk idősebb és középkorú erdők is tartoznak, amelyeket kiméletlenül kitermelnek. A havas ekként termőképességének leghatásosabb védőjétől fosztatik meg, de rendszeres művelésével az új tulajdonosok, a faüzérek, akik a fakészlet lepusztításával már jó haszonra tettek szert, nem is sokat törődnek. Benőtt, kőgörgeteges, elvadult területek származnak ekként, amelyek tejgazdaságra már nem alkalmasak s csak ökrök, kecskék és juhok legeltetésére használhatók.

A vadászterületek tulságos kiterjesztése ellen előadó szerint az segítene, ha az eladósodott, tehát közelebbről eladásra kerülő havasbirtokokat az illető tartomány, község vagy közbirtokosság (szövetkezet stb.) venné meg. Nagy eredményt azonban ezáltal elérni nem igen lehet, mert hiányzik többnyire a kellő anyagi erő.

A hatékonyabb eszközök már a magánjog sérelmével járnak; így annak törvényben való kimondása, hogy havasok csak a völgyben fekvő belsőséggel együtt adhatók el, amely módszer azonban még mindig nem nyújt kellő biztosítást, mert a vadászszenvedélynek hódoló nagybirtokosok szükség esetén ettől az áldozattól sem riadnának vissza, bár a vidék elnéptelenedéséhez is vezetne. Még gyökeresebb módszerhez nyult a salzburgi havasi törvény, kimondván, hogy a meglévő havasok állattenyésztési rendeltetésüknek fenntartandók; a művelési ágban való változás hatósági engedélytől van függővé téve.

A vadászati jog terén a vadászat teljes felszabadítása vagy a saját vadászati jogok felfüggesztése kínálkoznék hatásos eszközként, ha jogilag keresztülvihető volna. Előadó belátja, hogy ez nem lehetséges, ellenben lehetségesnek tartja, hogy új saját vadászati jogok létesítése és a meglévők bővítése törvény útján eltiltassék.

A faüzérek általi havaspusztításokkal csak futólagosan foglalkozik az előadó, üzemtervszerű kezelést követelve a havasokkal kapcsolatos erdőkben.

*

Az 5. szakosztályban *Decombes* Pál (Bordeaux) a hegységek szabályozásáról szolt, értve ezalatt a vadpatakok szabályozását és vízkörnyékük erdősítését. A franciaországi ezirányu tevékenységet ismertette. Határozati javaslatában megállapítja, hogy minden nemzetnek küzdenie kell az erdők irtása és pusztítása ellen. Bármily különfélék legyenek azok az eszközök, amelyek a helyi szokásokhoz és viszonyokhoz képest e célból alkalmazásba vehetők, mégis az állami hatóságok közreműködése és a magánkezdeményezés mindenütt hatalmas tényezőkként jelentkeznek. Mondja ki a kongresszus, hogy mivel a természetes növénytakaró visszaállítása a hegyvidék jólétére éppen oly fontos, mint az Alföld biztonságára, minden módon oda kell törekedni, hogy az erdők pusztulásának gát emeltessék és a hegyoldalak a növényzet természetes védelmében újból részesüljenek.

Ezt a határozati javaslatot a szakosztály egyhangulag elfogadta.

(Folyt. köv.)

Az adóreform további fejleményei.

Az adóreformról a 3. füzetben közlöttek kiegészítéséül a következőkről számolhatunk be. Az erdőgazdaságot közelebbről érdeklő adójavaslatok közül a földadóról szolt úgy a képviselőház, mint a főrendiház letárgyalta, anélkül, hogy azon itt felemlitendő változás történt volna. A képviselőház letárgyalta továbbá a kereseti adóról szolt törvényjavaslatot is, de a tárgyalás nem tisztázta azt a kérdést, amelyet ugyan nem magának a törvénynek, hanem az indokolásnak szövege vetett fel, hogy t. i. a donga- stb. készítés, szénítés és a saját termékeket feldolgozó fűrészüzem kereseti adó alá esik-e vagy nem.

Több sikerről számolhatunk be a jövedelmi adó tekintetében, amelynek tárgyalásánál az erdőgazdasági szempontok több oldalról helyes megvilágítást nyertek.

Ide iktatjuk az illető felszólalások szövegét. A képviselőház márczius hó 8-án tartott ülésében Esterházy Móricz gróf többek között ezeket mondotta:

Igy az erdőgazdasági üzem jövedelmét illetőleg szerény nézetem szerint a javaslat kissé szűkszavú, az indokolás pedig jóformán meg sem emlékszik róla. A javaslat megfelelő szakaszában nincs szó a szünetelő üzem esetéről, amely nézetem szerint kisebb erdőtesteknél, községi erdőknél nagyon sokszor fordul elő. *(Ugy van! a középén.)* Ott az évi fahozam esetleg oly csekély, vagy a szállítási konjunkturák oly kedvezőtlenek, hogy az évi rendes vágásokat nem lehet eszközölni, hanem 5—10 év faálladékát egy évben vágják; ha most már a javaslat megfelelő rendelkezése megmaradna, akkor magasabb, progresszív adókulcs alá esnék ez a vágás, és így az a község abban az egy évben kénytelen volna azt a magasabb adótételt fizetni, daczára, hogy több éven át semmi jövedelme nem volt, sőt még kamatvesztesége is volt. *(Ugy van! a középén.)* Bátor vagyok erre nézve utalni a százsz jövedelmi adótörvény 18. §-ára, ahol 3 évi átlaggal dolgoznak, ami sokkal előnyösebb, mint ezen szakasz rendelkezése.

A javaslat az erdőgazdasági üzem tekintetében nem említi meg az erdei mellékhaszonvételeket sem, jóllehet a mezőgazdasági mellékhaszonvételek meg vannak említve és a disztinkció erdőgazdasági és mezőgazdasági üzem között általában keresztül van vite. Jövedelemnek az esedékes vételarat veszi, ugy mint a porosz jövedelmi adótörvény. Itt arra vagyok bátor utalni, hogy ennek szabatosabb meghatározása ott a végrehajtási utasításban található. Azonban ugyanakkor a Verwaltungsgerichtshof egy döntvényében kimondotta, hogy itt főképen a szerződés-kötésnek időpontja mérvadó; ez nézetem szerint minálunk sok esetben anomáliákra vezetne, mert nagy különbség, vajjon a szerződés megkötése, a vételár esedékessége, vagy pedig a vételár tényleges lefizetése irányadó-e. Erre vonatkozólag vagyok bátor felvilágosítást kérni.

Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter: A vételár befolyása!

A márczius 9-én tartott ülésen a jövedelemadóról szóló javaslat 16. §-ának tárgyalásánál *Sümegei Vilmos* országgyűlési képviselő megtette módosító indítványát, amelyet lapunk folyó évi 3. füzetében előre jeleztünk:

T. Ház! A 16. §. utolsó bekezdését módosítani kívánom. Azok után, amiket gróf Esterházy Móricz t. képviselőtársam tegnap e tárgyban előadni szives volt, felesleges módosítványomat bővebben megindokolni, egyszerűen kérem annak elfogadását. *(Halljuk! Halljuk!)* Szövege a következő *(olvassa):* „Az erdő faállományának eladása esetén az esedékes vételár teljes összegében nyers bevételnek veendő, melyből azonban, ha az eladás nem tőáron történt, a 12. §. értelmében a tőár mellett való eladás esetén eszkozlendő levonásokon kívül a vételár eléréséhez netalán szükséges letarolási, szállítási és egyéb költségek levonhatók“.

Tisztelettel kérem a Házat, méltóztassék ezen módosításomat elfogadni, annál is inkább, mert az érdekelt körök igen nagy megnyugvására szolgálna és a legilletékesebb faktorok is kívánják a szakasz módosítását.

Wekerle Sándor miniszterelnök a következőkben válaszolt érdemileg gróf *Esterházy Móricz* és *Sümegei Vilmos* megjegyzéseire:

Ami pedig Sümegei Vilmos t. képviselőtársamnak az erdők faállományának eladására vonatkozólag tett módosítását illeti, erre adandó válaszomban röviden kénytelen leszek reflektálni ugyanazokra, amiket ezen 16. §. utolsó bekezdésére vonatkozólag gróf Esterházy Móricz képviselő urnak mondtam. Nevezetesen itt előfordul először az, hogy erdők letaroltnak és az egész faállomány eladatik.

Mivel ez a faállomány nem azon évek jövedelmét képezi, hanem hosszú évek során a fordartartam szerint, amely a mi viszonyaink között 20—70 évig, sőt 20-tól egészen 100 évig terjed, igazodik, az eredmény, ennél fogva, ha az erdők letaroltnak, nem lenne méltányos az egész erdőt azonnal az egész összeg után jövedelmi adó alá fogni azért, mert hiszen ez a már elmúlt évek hosszú során — midőn az illető nem jövedelmi adót, hanem általános jövedelmi pótdadót fizetett — gyűlt össze, ugy állott elő ez az érték, amelyet most értékesít.

Poroszországban nem a törvényben, hanem a végrehajtási utasításban a törvény végrehajtásaként az a rendelkezés foglaltatik, hogy ha — ha jól emlékezem — az erdőnek egy tized-állománya, legalább egy tizede letaroltnak, akkor az eladásnak tekintendő és nem esik jövedelmi adó alá. Ezen porosz mintának megfelelőleg, ennek alapjára óhajtok én is egy hosszabb évek sorára vonatkozó rendelkezést felvenni, hogy t. i. ha az erdőnek egy része letaroltnak, ha látom, hogy az nem rendes erdőrész, hanem valóságos letarolás és eladás anyagát képezi, akkor jövedelmi adó alá az általam felvetett indokok alapján nem eshetne.

Második megjegyzésem vonatkozik azokra az erdőkre, amelyek nem évenként változtak, mert az évi famennyiség valószínűleg oly csekély lenne, hogy az értékesítés évenként nem volna előnyösen eszközölhető, hanem ahol minden három, vagy minden öt évben, egészen tíz esztendeig, vagyis esetleg csak minden tíz esztendőben egyszer vágják a fát, hogy nagyobb tömegekben tudják azt előnyösebben értékesíteni, vagy azért, hogy a felújítás legyen gondosabban és egyöntetűen eszközölhető.

Ezeknél sem lenne méltányos, mivel ezek — amint jól méltóztatott gróf Esterházy t. képviselőtársamnak megjegyezni — azáltal, hogy például öt évi jövedelem összevonatnék, egy magasabb adókulcs alá esnének, mondom, ezeknél sem lenne méltányos a jövedelmi adó alá vonás. Itt én díszinkenziót kívánok tenni aszerint, hogy vajjon rendes erdőüzem módjára kezeltetnek-e ezek az erdők, vagy pedig a rendes erdőüzem mellett kezelt erdőkre nézve meg tudom állapítani azt, hogy a vágás milyen évekre oszlik el és ennél fogva ezen évekre

el is tudnám osztani az egyszerre befolyó jövedelmet és az adóztatást így óhajtom effektuálni.

Azoknál az erdőknél, amelyek nem rendes erdőüzemi terv szerint kezeltetnek, ezt figyelembe veendőnek nem tartom, mert ezeknél nagyon természetesen azon évben, illetőleg a következő évben állapítanám meg a jövedelmi adót, amely évben tényleg befolyt az erre vonatkozó jövedelem.

Ezeket voltam bátor felvilágosításul adni. Egyébként Sümegi Vilmos t. képviselőtársam módosítása és az utolsó bekezdés között semmi különbség nincsen . . .

Sümegi Vilmos: Akkor tessék elfogadni!

Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter: . . . és én az ő módosítását el is fogadom. *(Helyeslés.)*

Amint látjuk, *Esterházy Móricz* gróf szünetelő üzem esetén 3 évi átlagjövedelem alapján kívánja a jövedelemadót kivetni. Ezzel szemben *Wekerle* miniszterelnök a rendszeres gazdasági üzemterv szerint kezelt erdőknél az Országos Erdészeti Egyesület álláspontjára helyezkedik, tehát többet teljesít, mint amit Esterházy gróf kívánt, ellenben üzemterv nélküli erdőkben az adókulcsnak az *egy* évi vágás jövedelme után való megállapításában rejlő kedvezményt nem adja meg. Ez ugyan eltér az Országos Erdészeti Egyesület kívánságától, de erdőgazdasági tekintetben egyáltalában nem kifogásolható, hiszen ösztönzés arra, hogy az erdők üzemterv szerint kezeltessenek.

A miniszterelnök ur felszólalásának többi részét részünkről úgy magyarázzuk, hogy a rendkívüli használatokat porosz mintára mint tőkefolyósítást kívánja tekinteni és ezek a jövedelemadó alól mentesek volnának. Az Országos Erdészeti Egyesület ennek az álláspontnak érvényesítését csupán elemi csapásokból folyó rendkívüli fahasználatoknál kérte, a miniszterelnök ur ellenben úgy látszik elvi álláspontra helyezkedik, mint a porosz adótörvény és ezt az elvet általánosan kívánja keresztülvinni.

A végrehajtási utasítások vannak hivatva az erre vonatkozó részletes rendelkezések tételére.

A magyar erdőgazdaság mindenesetre megelégedéssel fogadhatja az eddig tisztázatlan kérdések illetően megoldását és hálával tartozik Esterházy Móricz gróf és Sümegi Vilmos képviselő uraknak, hogy felszólalásaikkal e függő kérdések tisztázását előmozdították.

Tutajozásra berendezett folyók szabályozása és az erre használt vízépítmények költségei.

Irta : *Kolozs József*, m. kir. főerdész.

A fenyő épület- és műszerfa tutajokban való szállításához szükséges, hogy a tutajozásra használt patakoknak, folyóknak állandó jókarban tartásáról évről-évre gondoskodjunk.

A folyókon létesített szabályozási művek, vízépítmények ugyanis évenként nemcsak a tutajozás vagy usztatás által rongálhatnák meg, hanem a magasabb fekvésű helyeken gyakori tartós esőzések és árvizek által is.

A nagy árvizek a folyók medrét és partjait annyira meg rongálhatják, hogy vízi szállítás a folyó rendbehozatala, a szükséges vízépítmények létesítése, illetve kijavitása nélkül nem volna gyakorolható.

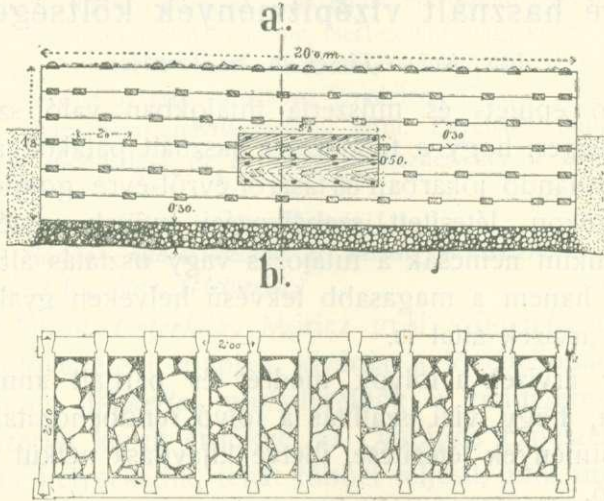
A használatban levő folyószabályozási művek vidékek, jobban mondva a folyók természetének megfelelően, más és más alakban és rendszer szerint készülnek. Még nagyobb különbség mutatkozik az egyes vízépítmények költségvetésének összeállításánál.

A felvidéken (Tisza és Visó folyókon) szokásos és leggyakrabban használt folyószabályozási művek, vízépítmények a következők:

1. Egyszerű vagy egyoldalú kőszekrények (rovott gát, rovott fal, kasicza).
2. Kettős vagy kétoldalú kőszekrények.
3. A kőszekrények vízfelőli oldalán alkalmazott bükk padlóborítások.
4. Tutaj-kifogógáták.
5. Rőzse-bakgáták.
6. Fekvő rőzsegáták.
7. Rőzsealap- vagy fenékgáták.
8. Bukógáták (az alap- vagy fenékgátákhoz hasonlóan készül).

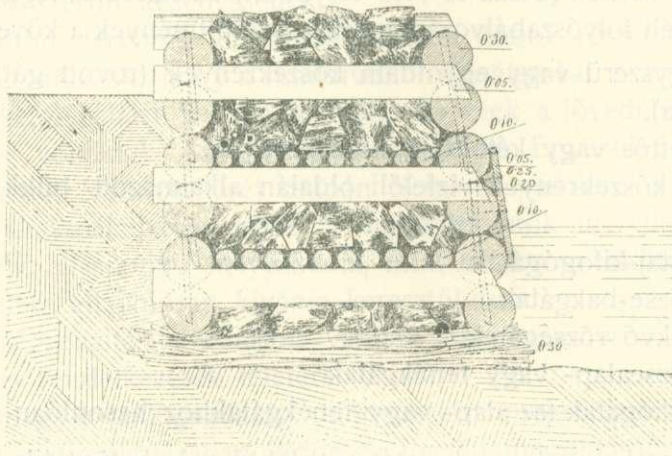
A kőszekrények szerkezetét az alábbi rajzok tüntetik fel:

Az egy- és kétoldalu kőszekrények rendeltetése csak annyiban tér el egymástól, hogy az egyoldalu inkább közvetlenül a

8. kép. Kettős kőszekrény homlokrajza és felülnézete.

magasabb vízpartok mellett és azok megvédése céljából épül, ellenben kettős kőszekrény ellaposodott, túlsekély partok esetén

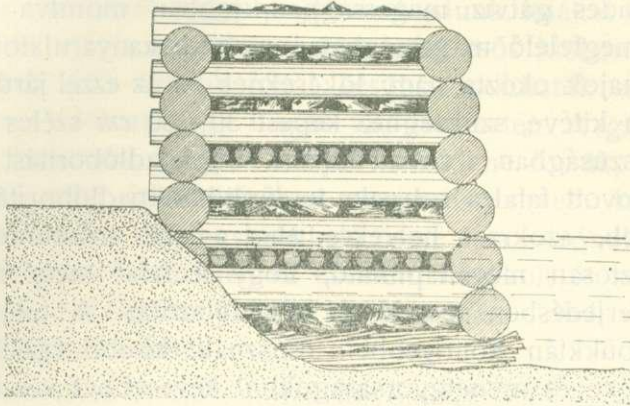
9. kép. Kettős kőszekrény keresztmetszete. (a—b).

áll alkalmazásban. Az egyoldalu kőszekrény felett majdnem minden esetben kocsit van, mivel ilyen helyeken a folyó rendszeren

szűk mederbe szorul. Szerkezetben az egyoldalú kőszekrénynek csak a víz felől levő oldalán (homlokzat) készül gömbölyű falal és nem két méter, hanem csupán 1'5 méter közép szélességű.

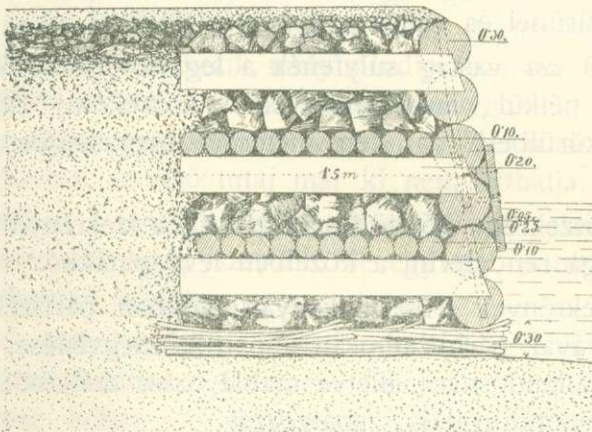
Mindkét szekrényműnek fő alkotó részei:

10. kép. Kettős kőszekrény oldalnézete.

a) A 30 cm vastagságú rőzseterítés, melylyel kitöltjük a talaj egyenetlen részeit és a szekrényművet megvédjük az alámosástól.

b) A 30 cm középvastagságú gömbölyű fenyőszálfákból össze-

11. kép. Egyszerű kőszekrény.

rótt falal. A gyűrűk 5 cm vastagságú faszegekkel vannak egymáshoz erősítve olyképen, hogy a felső három gyűrűt gátfűrővel

átfúrva, faszeggel szegezzük le, míg a többi gyűrűt párosával szegezzük össze, mint az a rajzok keresztmetszetein látható.

A víz felől épült falal a szekrény felé hajlással készül. Gyűrűnként, vagyis minden 30 *cm*-re 5 *cm* beugrás számítható.

c) Rendes gátviz magasságban, jobban mondva a tutajok járásának megfelelő magasságban, nagyobb kanyarulatokban, hol a falal a tutajok okozta nagy lökéseknek és az ezzel járó rongálásoknak van kitéve, szükséghez képest 30—80 *cm* széles és 3—10 méter hosszúságban a rovott falalra bükkpadlóborítást alkalmazunk. Új rovott falalra sohasem teszünk bükkpadlóborítást, hanem csak később, azokra a helyekre, ahol a falal erősen rongálódik, amikor biztosan megállapítható, hogy a falal mely részére és milyen kiterjedésben teendő ez a védőborítás. A tutajok beleütődve, a bükkfán könnyebben csúsznak, kisebb rázkódtatásnak vannak kitéve és menetgyorsaságukból kevesebbet veszítenek.

Ujabban ugyanezt az eredményt elérjük a sokkal könnyebben és olcsóbban előállítható bükkfarudakkal is.

d) A 20 *cm* vastag kötőfák 2 méter, illetve 1,5 méter hosszúak, egymástól 2 méter távolságban a gömbölyű falal szálfára fecskefark alakú kötéssel köttetnek. A szélső kötőfák minden gyűrű (30 *cm*) magasságban, míg a közbensők csak minden második gyűrűnél és váltakozva helyeztetnek el.

e) A 10 *cm* vastag súlyfenék a legalsó sor kötőfákra kötés és szegezés nélkül van elhelyezve. A kőszekrény magasságával arányosan körülbelül minden méternyi magasságban megismétlendő.

f) A kőszekrény kőkitöltése biztosítja a szekrénymű állékony-ságát. Anyaga rendszerint a közelben levő patakkő.

A kőszekrények erősebb kanyarulatokban, partszéleken a víz-folyás irányával párhuzamosan a partok megvédése, biztosítása, a vízmeder állandósítása, illetve szabályozása céljából épülnek és a tutajok menetirányát is szabályozzák.

Kifogó-gát a Tisza és Visó folyón ritkán épül. E két folyó természete, valamint vízfogó gátaink elrendezése csak a legritkább esetben teszi szükségessé felépítésüket.

Ha mégis elkerülhetlen a fogógát építése, úgy például 36

kilométer hosszúságu tutajozási szakaszon a 16-ik kilométer környékén keresünk elhelyezésére alkalmas teret.

Száraz időjárás esetén — mint a múlt évi — a gátviz nehezen gyűl össze és sok időbe kerül, míg a szomszédos medret kitölti. Ilyenkor a rendesenél nagyobb gátvizet adunk, miáltal az rövidebb ideig tart és mégis lassabban halad, mint esős időben. A bocskányra készen álló tutajok jóval később indíthatók utnak, mint például esős időben, vagy magas vízállás esetén. A gátvizet tehát úgy kell beosztani, hogy a tutajok azt ki ne fussák, de viszont valamennyi tutaj lebecskályához elegendő legyen. Ha ez a két eset semmiképpen sem egyeztethető össze és a folyónak nincsenek lankás szélesmedrű részletei, ez esetben indokolt és szükséges is a kifogó gát építése, mely, mint ilyen, azután elzárások esetén is hasznos szolgálatot tehet.

Olyan helyre építjük, hol a folyómeder elég széles, csekély esés mellett a víz folyása csendes és nagyobb szakaszon erős kanyarulatoktól mentes.

Ilyen kifogó-gátak előnye, hogy felülről a tutajok korábban és mind elbocsáthatók, továbbá a gátvizet kis vigyázat mellett nem futhatják ki.

Az első tutaj beleütközik a kifogó gátba és hátsó részét czejtével a parthoz erősítik. A többi tutaj egymásba ütközik és mesterséges elzárás keletkezik, mely mindig könnyen szétbontható. A kifogó gáton a tutajok csak addig vesztegelnek, míg az első tutaj veszély nélkül elbocsátható, vagyis, ha bevárták azt az időt, amidőn a gátvizet az első tutaj már ki nem futhatja.

Alábbiakban a fentebb kitüntetett vízépítményekre vonatkozó költségelőirányzatok legegyszerűbb, de egyuttal pontos összeállításának módzatait közlöm.

A folyó szabályozására vonatkozó költségvetés elkészítését megelőzőleg az erdőtiszt a tutajozás befejezése után — rendszerint november hóban — részletesen számon veszi a szükséges és létesítendő folyószabályozási munkálatokat és ezeket a költségvetés mellékletét képező, ugynevezett *Előmeret*-be vezeti be miként az alábbi kimutatás azt szemléltetően kitünteti.

E l ő m é r e t

a vaséri m. kir. erdőgondnokság területében az 1908. év folyamán teljesítendő folyószabályozási munkálatokról.

322

Tételszám	T á r g y	M é r e t					1	2	3	4	5	6	7	8	9	Megjegyzés	
		hosz- szuság		szélesség	magas- ság		Bakkgát	Fekvő rőzsegát	Alapgát	Bükkpadló- borítás	Kőszekrények						kőkitöltés
		mellső	hátsó		mellső	hátsó					30 cm-es gömbö- lyű fafal	20 cm-es kötőfal	10 cm-es sulyfenék	30 cm-es rőzse- terítés	m ³		
		m é t e r										m ²					m ³
I. Kőszekrények.																	
1	17—18 km között egyoldalú kőszekrény	20	—	1·5	1·8	—	—	—	—	36·0	20·7	48·0	30·0	34·26			
2	18—19 " " egyoldalú "	21	—	1·5	2·1	—	—	—	—	44·1	25·2	50·4	31·5	42·84			
3	23—24 " " kétoldalú "	20	20	2·0	1·8	1·8	—	—	—	72·0	27·6	56·0	40·0	39·28			
4	23—24 " " kétoldalú "	21	21	2·0	2·1	2·1	—	—	—	88·2	33·6	58·8	42·0	49·14			
5	23—24 " " kétoldalú "	20	16	2·0	1·8	1·2	—	—	—	55·2	27·6	56·0	40·0	32·32			
6	25—26 " " kétoldalú "	21	15	2·0	2·1	1·5	—	—	—	66·6	33·6	58·8	42·0	43·02			
II. Bak gátak.																	
7	17—18 km között 1 drb à 5 fm ---	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—			
8	18—19 " " 1 " à 6 " ---	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—			
III. Fekvő rőzsegátak.																	
9	16—17 km között 1 drb à 15 fm ---	—	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—			
10	20—21 " " 2 " à 5 " ---	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—			
IV. Alapgátak.																	
11	18—19 km között 1 drb à 8 fm ---	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—			
12	26—27 " " 1 " à 10 " ---	—	—	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	—			
V. Bükkpadlóborítás.																	
13	Felvétetik összesen ---	—	—	—	—	—	—	—	150	—	—	—	—	—			
Összesen ---		—	—	—	—	—	11	25	18	150	362·1	168·3	328·0	225·5	240·86		

Két sor sulyfenék van

A kőszekrényeknél a magassági méret annyiszor 30 cm, ahány gyűrűből áll a gömbölyű fafal.

Az előmérés első tétele alatt felvett kőszekrény 1·8 méter; magassági mérete tehát azt jelenti, hogy a kőszekrény, vagy jobban mondva a rovott fafal, hat gyűrűből áll. ($6 \times 0\cdot3 = 1\cdot8$ m.)

Az előmérés 4, 5, 6, 7 és 8 rovatai alatt megújításra felvett kőszekrény-alkatrészek költségei m^2 -ként, míg a kőkitöltés m^3 -ként veendő számításba. Területszámításokra pedig a következő *gyakorlati képletek* szolgálnak:

Gömbölyű fafalnál:

$$R = (h_1 \times m_1) + (h_2 \times m_2).$$

Kötőfalnál

$$K = \left[sz (g \times 0\cdot2) \right] \times \left[\frac{h_1 + 1}{2} + 1 \right]$$

Súlyfenéknél

$$S' = h_1 (sz - 0\cdot3)$$

az egyoldalú kőszekrényénél és

$$S'' = h_1 (sz - 0\cdot6)$$

a kétoldalú kőszekrényénél.

Rőzseterítéknél

$$Rt = h_1 sz.$$

Kőkitöltésnél

$$K\check{o} = \left[h_1 \times sz \times \frac{m_1 + m_2}{2} \right] - \left[R \times 0\cdot3 + K \times 0\cdot2 + S \times 0\cdot1 \right]$$

Bükkpadlóborításnál:

A helyszínen felvett méreteknak megfelelően a m^2 területet átlagban, tapasztalat szerint, egy összegben vesszük fel, mivel bükkpadlóborítás rendszerint sok és előre nem látható helyeken tutajozás közben is készítendő. A sok apró tétel így csak feleslegesen komplikálná a számítást.

A képletekben h_1 a mellső és h_2 a hátsófal hosszúsága, sz a szekrénymű szélessége, m_1 a mellső és m_2 a hátsó fal magassága, g a mellső fal gyűrűszáma.

A képletek alkalmazására legyen példa az előmérés 1-ső és 6-ik tétele alatt felvett egy-, illetve kétoldalú kőszekrény.

Gömbölyü fafal.

$$R = (20 \times 1.8) + (0 \times 0) = 36.0 \text{ m}^2.$$

Kötőfal.

$$K = \left[1.5(6 \times 0.2) \right] \times \left[\frac{20 + 1}{2} + 1 \right] = 20.7 \text{ m}^2.$$

Súlyfenék.

$$S' = 20(1.5 - 0.3) = 24 \times 2 = 48 \text{ m}^2.$$

Rőzseteríték.

$$Rt = 20 \times 1.5 = 30.0 \text{ m}^2.$$

Kőkitöltés.

$$K\delta = \left(20 \times 1.5 \times \frac{1.8 + 1.8}{2} \right) - \left(36.0 \times 0.3 + 20.7 \times 0.2 + 48.0 \times 0.1 \right) = 34.26 \text{ m}^3.$$

As előméret 6. tétele alatti kétoldalú kőszekrényre vonatkozólag :

Gömbölyü fafal.

$$R = (21 \times 2.1) + (15 \times 1.5) = 66.6 \text{ m}^2.$$

Kötőfal.

$$K = \left[2.0(7 \times 0.2) \right] \times \left[\frac{21 + 1}{2} + 1 \right] = 33.6 \text{ m}^2.$$

Súlyfenék.

$$S'' = 21(2.0 - 0.6) = 29.4 \times 2 = 58.8 \text{ m}^2.$$

Rőzseteríték.

$$Rt = 21 \times 2.0 = 42.0 \text{ m}^2.$$

Kőkitöltés.

$$K\delta = \left[21 \times 2.0 \times \frac{2.1 + 1.5}{2} \right] - \left[66.6 \times 0.3 + 33.6 \times 0.2 + 58.8 \times 0.1 \right] = 43.02 \text{ m}^3.$$

A szükséges számítások munkanemenként az előméretben keresztül lévén vezetve, a vonatkozó költségvetés összeállítása nehézséget nem fog okozni.

Előnye az előméret előzetes szerkesztésének, hogy az egyes munkanemekre vonatkozó költségkiszámítás az előméret végösszegei szerint eszközölhető, vagyis a költségvetésben csak röviden az előméret rovatszámára kell hivatkozni.

A *költségeloirányzat* szerkesztésére nézve szolgáljon tájékozásul az előméretben felvett példa.

I. Kőszekrények.

A régi kőszekrények lebontandók és helyükbe ugyanolyan méretekkel új kőszekrények építendők.

A) Régi kőszekrények lebontása.

1. Az előméret 5. rovata szerint lebontandó $362\cdot1\ m^2$ gömbölyű fafal.

$1\ m^2$ -ben van $3\cdot33\ fm\ 30\ cm$ középtátmérőjű gömbölyű fa.

Van tehát $362\cdot1 \times 3\cdot33 = 1205\cdot8\ fm\ 30\ cm$ középtátmérőjű fenyő-szálfá.

$1\ fm\ 30\ cm$ középvastagságú gömbölyű fenyő-szálfából készült fafalnak előbbi összekötéséből való szétbontásához kell a Némethy-féle „Építési Tájékoztató” 271 oldal 1/d tétele szerint

$$0\cdot25\ \text{ácsmunkaóra} \ \grave{a} \ 20\ f. = 5\cdot00\ \text{fill.}$$

$$0\cdot25\ \text{napsz.} \ \text{„} \ \grave{a} \ 18\ f. = 4\cdot50\ \text{„}$$

$$10\% \text{ felügyelet és szerszám} \ \text{---} \ 0\cdot95\ \text{„}$$

$$\underline{\hspace{1.5cm}} \ 10\cdot45\ \text{fill.}$$

$$1205\cdot8 \times 10\cdot45 = \text{---} \text{---} \text{---} \ 126\cdot10\ K.$$

2. Az előméret 6-ik rovata szerint lebontandó $168\cdot3\ m^2$ kötőfal.

$1\ m^2$ -ben van $5\ fm\ 20\ cm$ középtátmérőjű gömbölyű fa.

$$168\cdot3 \times 5 = 841\cdot5\ fm.$$

$1\ fm\ 20\ cm$ középvastagságú gömbölyű fenyőfából készült kötőfalnak előbbi összekötéséből való szétbontásához kell a N. É. T. 271. oldal 1/b tétele szerint:

$$0\cdot15\ \text{ácsmunkaóra} \ \grave{a} \ 20\ \text{fill.} = 3\cdot00\ \text{fill.}$$

$$0\cdot15\ \text{napsz.} \ \text{„} \ \grave{a} \ 18\ \text{„} = 2\cdot70\ \text{„}$$

$$10\% \text{ felügyelet és szerszám} \ \text{---} \ 0\cdot57\ \text{„}$$

$$\underline{\hspace{1.5cm}} \ 6\cdot27\ \text{fill.}$$

$$841\cdot5 \times 6\cdot27 = \text{---} \text{---} \text{---} \ 52\cdot76\ K.$$

3. A súlyfenék szétbontása, miután sem kötve, sem szegezve nincs, külön költség nélkül a gömbölyű fafal és kötőfal szétbontásával együtt végezhető.

4. A régi rőzseterítés elhordása mellőzhető.

5. Az előméret 9. rovata szerint a kőszekrényekből összesen $240\cdot86\ m^3$ kőanyag veendő ki és rakásolandó a közelben, mely az ujonnan építendő kőszekrényekben ismét elhelyezést nyer.

$1\ m^3$ kőkitöltés elbontásához és a közelben való rakásolásához kell a N. É. T. 28. oldal 15. tétele szerint

$$2\cdot2\ \text{napsz. munkaóra} \ \grave{a} \ 18\ \text{fill.} = 39\cdot60\ \text{fill.}$$

$$5\% \text{ felügyelet és szerszám} \ \text{---} \ 1\cdot98\ \text{„}$$

$$\underline{\hspace{1.5cm}} \ 41\cdot58\ \text{fill.}$$

$$240\cdot86 \times 41\cdot58 = \text{---} \text{---} \text{---} \ 100\cdot15\ K.$$

B) Kőszekrények építése.

A lebontott régi kőszekrények helyébe ugyanolyan méretű új kőszekrények építendőek.

6. Az előmérés 5. rovata szerint 30 cm középátmérőjű gömbölyű fenyőfából 362·1 m² gömbölyű fafal építendő.

1 m² elkészítéséhez kell a N. É. T. 396. oldal 361. tétele szerint

$$\begin{array}{r} 5\cdot0 \text{ ács munkaóra} \text{ à } 20 \text{ fill.} = 100\cdot00 \text{ fill.} \\ 10\% \text{ felügyelet és szerszám} \quad \dots \quad 10\cdot00 \text{ " } \\ \hline \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad 110\cdot00 \text{ fill.} \\ 362\cdot1 \times 110 = \dots \dots \dots 398\cdot31 \text{ K.} \end{array}$$

Anyagszükséglet:

m²-kint kell 3·33 fm 30 cm középátmérőjű gömbölyű fenyő szálfá + 5°/_o mint szállítási és felhasználási apadék. 362·1 × 3·33 = 1205·8 + 5°/_o = 1266 fm = 89·481 m³. Rakparti készletből véve, értéke számításon kívül hagyható.*)

Vizen való szállítása az építési helytől különböző távolságban levő rakpartokról m³-kint 1·00 K, mely szállítási költség megfelel a tutajbafurás, letutajozás, tutajok szétbontási és kivontatási költségeinek.

$$89\cdot481 \times 100 = 89\cdot48 \text{ K.}$$

7. Az előmérés 6. rovata szerint készítendő 20 cm középátmérőjű gömbölyű fenyőfából 168·3 m² kötőfal.

1 m² elkészítéséhez kell a N. É. T. 367. oldal 274/a tétele szerint

$$\begin{array}{r} 1\cdot0 \text{ ács munkaóra} \text{ à } 20 \text{ fillér} \quad \dots \dots = 20\cdot00 \text{ fillér,} \\ 10\% \text{ felügyelet és szerszám} \quad \dots \dots = 2\cdot00 \text{ " } \\ \hline \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad 22\cdot00 \text{ fillér.} \end{array}$$

$$168\cdot3 \times 22 \dots \dots = 37\cdot03 \text{ K.}$$

Anyagszükséglet:

m²-kint kell 5 + 5°/_o = 5·25 fm, 20 cm középátmérőjű gömbölyű fenyőfa = 168·3 × 5·25 = 883·6 fm = 27·932 m³.

Ennek szállítása, mint 6. tétel alatt m³-kint 1·00 K.

$$27\cdot932 \times 1\cdot00 = \dots \dots \dots 27\cdot93 \text{ K.}$$

8. Az előmérés 7-ik rovata szerint készítendő 10 cm középátmérőjű hántatlan gömbölyű fenyőfából 328·0 m² súlyfenék.

1 m² elkészítéséhez kell a N. É. T. 367 oldal 275/b/1. tétele szerint

$$\begin{array}{r} 0\cdot5 \text{ ács munkaóra} \text{ à } 20 \text{ fill.} = 10\cdot00 \text{ fill.} \\ 10\% \text{ felügyelet és szerszám} \quad \dots \quad 1\cdot00 \text{ " } \\ \hline \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad \qquad 11\cdot00 \text{ fill.} \end{array}$$

$$328\cdot0 \times 11 = \dots \dots \dots 36\cdot08 \text{ K.}$$

*) A költségvetésből a saját termelésű anyag értéke kimaradhat ugyan, de teljesen helytelen eredményhez vezet, ha azután az usztatási vagy tutajozási költségek kiszámításánál ez anyagérték figyelmen kívül marad. Sok olcsónak tartott viziszállításunkra vonatkozó adatok lényegesen módosulnak, mihelyt a partvédőművek, gerebek stb. építésére és fenntartására szükségelt, igen tetemes anyagszükségletet a maga reális értékével állítjuk számításainkba. Szerk.

Anyagszükséglet:

m^2 -kint kell $10 \div 5\% = 10.5 \text{ fm}$ 10 cm középátmérőjű háttatlan gömbölyű fenyőrudfa $328.0 \times 10.5 = 3444 \text{ fm} = 27.035 \text{ m}^3$.

Ennek termelése és szállítása kerül a közeli kincstári erdőrészből fm -kint 6 fillérbe.

$$3444 \times 0.06 = \dots \dots \dots 206.64 \text{ K.}$$

9. Az előmérés 8-ik rovata szerint készítendő 30 cm vastagságban 225.5 m^2 rőzseterítés.

1. m^2 elkészítéséhez kell a N. É. T. 71. oldal 64. tétele szerint;

$$0.8 \text{ napsz. munkaóra} \div 18 \text{ fill.} = 5.40 \text{ fill.}$$

$$5\% \text{ felügyelet és szerszám} \dots \dots \dots 0.27 \text{ „}$$

$$\hline 5.67 \text{ fill.}$$

$$225.5 \times 5.67 = \dots \dots \dots 1279 \text{ K.}$$

Anyagszükséglet:

m^2 -kint kell 3.2 fm hosszú és 30 cm vastagságú rőzsekéve, vagy 0.2 szekér erdei rőzse.

Ennek termelése és szállítása átlag 2.5 km távolságról 75 fillér.

$$225.5 \times 0.75 = \dots \dots \dots 169.13 \text{ K.}$$

10. Az előmérés 9. rovata szerint 240.86 m^3 kőkitöltés a régi kőszekrényekből kikerült kőanyaggal.

1 m^3 kőszekrény-kitöltéshez kell a N. É. T. 28. oldal 14/a tétele szerint

$$3.7 \text{ napsz. munkaóra} \div 18 \text{ fill.} = 66.60 \text{ fill.}$$

$$5\% \text{ felügyelet és szerszám} \dots \dots \dots 3.33 \text{ „}$$

$$\hline 69.93 \text{ fill.}$$

$$240.86 \times 69.93 = \dots \dots \dots 168.43 \text{ K.}$$

Kőszekrény kitöltésre kifogástalanul alkalmazható tétel a N. É. T.-ban nincsen. Legmegfelelőbbnek tartom mégis a 28. oldal 14/a tételét annyival is inkább, mert a Wágner Vilmos-féle „Építési illeték-kiszabás” 29. tétele alatt 1 m^3 kőszekrény kitöltésére 0.35 kézinapszám van számítva, míg az említett 28. lap 14/a tétel alatt 3.7 napszám-munkaóra.

A) Régi kőszekrények lebontása összesen tehát $\dots \dots \dots 279.01 \text{ K.}$

B) Kőszekrények építése tehát $\dots \dots \dots 1145.82 \text{ K.}$

I. Kőszekrények

főösszege tehát $\dots \dots \dots 1424.83 \text{ K.}$

A számítás alapját képező alacsony napszámok a máramarosszigeti m. kir. erdőigazgatóság kerületében alkalmazott szegődött munkások napibéreinek felelnek meg.

II. Bükkpadlóborítás.

11. Az előmérés 4-ik rovata szerint készítendő 150.0 m^2 bükkpadlóborítás.

1 m^2 elkészítéséhez kell 4 m hosszú $25/5 \text{ cm}$ -es bükkpadló $= 0.05 \text{ m}^3$.

1 m^3 bükkpadló előállításához kell 2 m^3 gömbölyű bükkfa, melynek terme-

lése és szállítása (szálas útján nagy távolságról) a kincstári fűrészhez m^3 -kint	
9 K kétszer véve	18.— K
Fűrészelési bér $2.5 \times 2 =$	5.— "
A kész bükkpadlók szállítása a helyszínére m^3 -kint 1 fuvar-	
nap à 7 K	7.— "
	<hr/>
	30.— K
1 m^2 vagyis $0.05 m^3$ 4 m hosszú $\frac{25}{5}$ cm-es bükkpadló a hely-	
színére szállítva kerül:	1.50 K
1 m^2 5 cm vastag bükkpadlóborítás helyreállításához szegezéssel	
együtt kell a N. E. T. 374. oldal 289/a tétele szerint	
1.5 ácsmunkaóra à 20 fill.	—30 "
10% felügyelet és szerszám	—03 "
5 db 25 cm hosszú kovácsolt vas-szeg elkészítése kerül db-kint 16 f	—80 "
	<hr/>
	2.63 K
$150 \times 2.63 =$	394.50 K

Anyagszükséglet:

150 drb 4 m hosszú $\frac{25}{5}$ cm-es bükkpadló.

750 drb (5×150) 25 cm hosszú kovácsolt vas-szeg előállításához 200 kgr vas érték nélkül a szertárból.

A folyómeder szabályozására négyféle rendszer szerint készült *rőzseművet* használunk és pedig:

1. *Rőzsebakgát* kétféle szerkezetű van, amint azt a 12. és 13. ábra is mutatja.

Az 12. alatti szerkezet erősebb. Inkább a folyók felső szakaszaiban használt, ahol a víz sekélyebb és sebesebb. Hat méternél hosszabbra csak kivételes esetben építhető, főleg azért, mert a bakokkal minél mélyebben megyünk a folyó medrébe, annál nehezebben helyezhetők el; a víz könnyebben felemeli és elmozdítja, mielőtt a rőzse-terítést és a kőterhelést elhelyezhetnők.

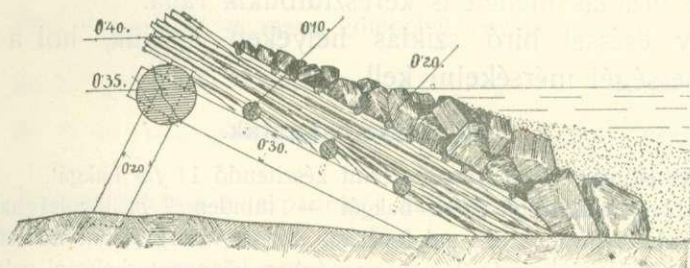
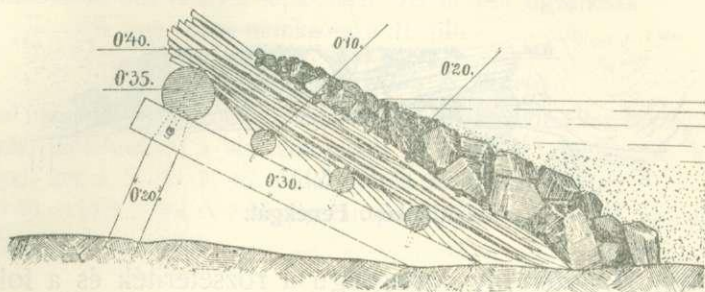
2. A 13. ábra alatti szerkezet hat méternél nagyobb hosszúságban és mélyebb vizállás mellett is előnyösen használható, mert faszerkezte összetartó egész és helyéről a víz igen nehezen mozdíthatja el. Előnye, hogy könnyen átalakítható fekvő rőzsegáttá. Vagyis, ha magassága által a vizet erősen tereli a tulsó oldalra, az esetben a lábakat egy-két fejszecsapással megrövidíthetjük, vagy teljesen eltávolíthatjuk, miáltal az egész szerkezet alacsonyabbá lesz.

3. *A fekvő rőzsegát* (14. ábra) alacsony vizállású helyeken alkalmazzuk a terepviszonyoknak megfelelően bármily hosszúságban. Elegendő, ha a zsámolyfát két oldalról kövekkel erősítjük meg és

a mögötte levő ürt szabályos lejt képzése miatt rőzsével vagy bármi más anyaggal kitöltjük, amivel elejét vettük a rőzseteríték nyereg-alaku meggömbülésének.

Ez a három rőzsemű a folyómeder szabályozására, a partok

12. és 13. kép. Rőzse-bakgátak.

megvédésére vagy kiképzésére, a széles medrek összeszorítására és a vízfolyás irányának a megváltoztatására szolgál.

Hosszban, parttól a meder felé, a víz folyásának irányával 90—110°-nyi szög alatt oly magasra építjük e rőzseműveket, hogy

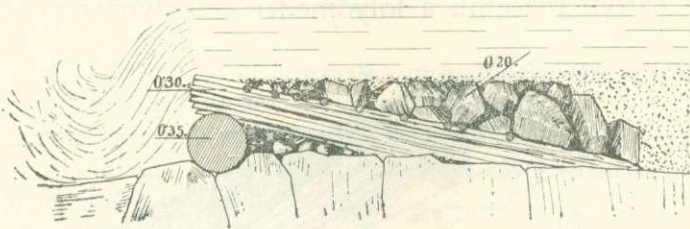

14. kép. Fekvő rőzsegát.

rendes vizállás idején a víz rajtuk ne bukjék keresztül, hanem oldalt kanyarodva, csak a vízfolyás iránya szenvedjen változást

Hosszuságuk és magasságuk természetesen oly arányban változik, amily arányban a medret szűkíteni vagy a partokat kiképezni akarjuk.

4. *Alap-, fenék- vagy bukógátak szerkezete* (15. kép) hasonlít a fekvő rőzsegátak szerkezetéhez. Az alapgátnál a rőzseterítés majdnem vízszintes fekvésű, míg a fekvő rőzsegátnál mindig lejtessel bír.

15. kép. Fenékgát.

Az előbbin $1\frac{1}{2}$ -szer oly vastagságu a rőzseteríték és a folyó vize legkisebb vízállás mellett is keresztülbukik rajta.

Nagy eséssel bíró sziklás helyeken építjük, hol a tutajok menetsebességét mérsékelni kell.

III. Rőzse bakgátak.

12. Az előméret 1-ső rovata szerint készítendő 11 *fm* bakgát.

1 *fm* 2 *m* szélességű rőzse bakgát — minden 2 *m* távolságban 2 lábu bakokkal, zsámolyfával, 3 drb súlyfenékkal, 40 *cm* vastag átfont rőzseterítéssel, átlag 20 *cm* vastagságban és 2 *m* hosszúságban kőanyagterheléssel való elkészítéséhez kell:

a) Bak.

1 *fm* 20 és 30 *cm* vastag gömbölyű fenyőfának kötéséhez és elhelyezéséhez kell a N. É. T. 280. oldal 29—31. és 23—25. tételeinek I. rovata szerinti munkaszükségletnek 50%-a.

$$\frac{0.75+1.25}{2} \times 2^*) = 2.0 \text{ ácsmunkaóra} \text{ à } 20 \text{ fill.} \quad \dots \dots \dots 40.00 \text{ fill.}$$

b) Zsámolyfa.

1 *fm* 35 *cm* vastag gömbölyű fenyőfának kötéséhez és elhelyezéséhez kell a N. É. T. 280. oldal 20—22. tétel I. rovata szerinti munkaszükségletnek 50%-a.

$$1.6 \text{ ácsmunkaóra} \text{ à } 20 \text{ fill.} \dots \dots \dots = 32.00 \text{ fill.}$$

c) Súlyfenék.

1 *fm* 10 *cm* vastag gömbölyű fenyőfának kötéséhez és elhelyezéséhez kell a N. É. T. 280. oldal 41—43. tétel I. rovata szerinti munkaszükségletnek 50%-a.

$$0.30 \times 3 = 0.90 \text{ ácsmunkaóra} \text{ à } 20 \text{ fill.} \dots \dots \dots = 18.00 \text{ fill.}$$

*) A munkaszükséglet azért van így kitüntetve, mert minden bak 2 *m* hosszú, 2 lába van, csak minden 2 *m*-ben van elhelyezve és az utolsó szakaszban a zsámolyfa bak helyett a földre van fektetve.

d) Rőzseborítás.

1 m² 40 cm vastag rőzseborítás elkészítéséhez kell a N. É. T. 71. oldal 64. tétele arányában

$$(0.3 + 0.1) 2 = 0.8 \text{ napszámós-munkaóra} \text{ à } 18 \text{ fill.} \dots = 14.40 \text{ fill.}$$

Rőzseborítás átfonásához tapasztalat szerint kell ugyancsak

$$0.8 \text{ napszámós-munkaóra} \text{ à } 18 \text{ fill.} \dots = 14.40 \text{ fill.}$$

e) Kőanyag-összegyűjtés és terhelés.

1 m³ nagyobb pat.akkónek a mederből való kiszedéséhez, összegyűjtéséhez a kőhányás elkészítéséhez a víz színe alatt, ha a kövek elhelyezése körültekintést igényel, kell a N. É. T. 67. oldal 53. és 55. tételei szerint

$$12.00 + 5.50 = 17.5 \times 0.4 = 7.00 \text{ napszámós-munkaóra} \text{ à } 18 \text{ fill.} = 126.00 \text{ fill}$$

$$10\% \text{ felügyelet és szerszám} \dots = 24.48 \text{ "}$$

Anyagszükséglet:

$$1 \text{ fm} \left(\frac{2 \times 1}{2} \right) 20 \text{ cm vastag gömbölyű fenyőfa} \dots = 0.031 \text{ m}^3$$

$$1 \text{ fm} \left(\frac{2 \times 1}{2} \right) 30 \text{ " " " " } \dots = 0.071 \text{ "}$$

$$1 \text{ fm } 35 \text{ cm vastag gömbölyű fenyőfa} \dots = 0.096 \text{ "}$$

$$0.198 \text{ m}^3$$

1 m³ fenyő-épületfának a rakpartoktól különböző távolságban levő építés helyig való letutajozására felvétetik 1.00 K.

$$0.198 \times 1.00 \dots = 19.80 \text{ fill.}$$

1 fm 10 cm vastag gömbölyű héjazatlan fenyőfarúd termelése és szállítása 6 fillér.

$$3 \times 6 \dots = 18.00 \text{ fill.}$$

1 m² 40 cm vastag rőzseborításhoz kell 0.25 szekér rőzse.

$$0.25 \times 2 = 0.50 \text{ szekér rőzse termelése és szállítása} \text{ átlag } 2.5 \text{ km távolságról a 9-ik tétel arányában} \dots = 200.00 \text{ fill.}$$

$$\text{Összesen} \dots = 507.08 \text{ fill.}$$

$$11 \times 507.08 \dots = 55.78 \text{ K.}$$

A rőzseterítés átfonása a teríték összetartása miatt készül és meggátolja a kőanyag lecsuszását. Sokkal előnyösebb, mint a szorítófák alkalmazása.

A 13. ábra alatti bakgátra külön költség kiszámítást nem szükséges készíteni, mert mind a kettő egyforma ár mellett készül. Kevesebb ugyan az anyag szükséglete, de összeállítás nagyobb körültekintést és kötése több megmunkálást igényel.

IV. Fekvő rőzsegát.

13. Az előmérés 2-ik rovata szerint készitendő 25 fm fekvő rőzsegát.

1 fm 2 m szélességű fekvő rőzsegát nagyobb kövek közé erősített 35 cm-es számolyfával, 20 cm vastag átfont rőzseterítéssel, átlag 15 cm vastagságban és 2 m hosszúságban kőanyagterheléssel való elkészítéséhez kell:

c) *Kőanyag-összegyűjtés és terhelés.*

1 m³ nagyobb patakköveknek a mederből való kiszedéséhez a víz színe alatt, ha a kövek elhelyezése körültekintést igényel, kell a N. É. T. 67. oldala 53. és 55. tételei szerint

12:00 + 5:50 = 17:5 × 0:4 = 7:00 napszamos-munkaóra à 18 fill. = 126:00 fill.
10% felügyelet és szerszám ..... = 15:28 "

Anyagszükséglet:

1 fm 35 cm vastag gömbölyű fenyőfa = 0:096 m³

1 m³ fenyő-épületfának a rakpartoktól különböző távolságban levő építési helyig való letutajozása à 1:00 K = 9:60 fill.

1 m³ 30 cm vastag rőzseborításhoz kell 0:2 szekér rőzse.

0:2 × 2 = 0:4 szekér rőzse termelése és szállítása átlag 2:5 km

távolságról = ... 150:00 fill.

Összesen ..... 327:68 fill.

18 × 327:68 = ... 58:98 K.

VI. *Folyómeder-takarítás.*

15. A folyómeder-takarításhoz szükséges pénzösszeg előre pontosan meg nem állapítható. A költségelőirányzatba az előző évek tapasztalatai alapján általányösszeget veszünk fel utólagos részletes számadástétel mellett.

Napszám = ... 500 K.

Robbantószerk ..... 50 "

Összesen ..... 550 K.

A folyómeder-takarítás kora tavasszal kezdődik és tart egészen a tutajozás befejezéséig.

A tavaszi árvizek lezajlása után még fennmaradt jégdarabok és más törmelékanyag eltakarítására 1—2 tisztító gátvizet adunk.

A tutajozást akadályozó nagyobb kövek kihömböritése, esetleges zátonyképződmények eltakarítása és a sziklák szétrobbantása által a folyót tutajozhatóvá tettük.

FAKERESKEDELEM.

A máramarosi faeladások.

B. Z.-tól.

Daczára a Szerbia felől szállongó puskaporos híreknek, valamint a kereskedők által a rossz üzletmenetről világgá bocsátott panaszoknak, azzal az erős reménységgel néztünk az ez évi értékesítés elé, hogy legalább a mult évi árakat feltétlenül elérjük.

A vármegye területén fekvő birtokossági és magánerdőkből évente leszállított szokott, illetve az elmúlt években tényleg elszállított 150.000—300.000 m^3 famennyiség ez évre 60.000 m^3 -re szállott le.

Maga a kincstári faanyag is, mely tavaly a máramarosszigeti és bustyaházai erdőhatóságok kerületében 320.000 m^3 -en felül volt, az 1907. évi maradvánnyal együtt, erre az évre 260.000 m^3 -re esett vissza.

Az így előállott jelentékeny készlethiányt a Maros-mentén múlt évről visszamaradt készletek sem pótolhatták, mivel itt meg a friss termelés egy részét is visszatartották az új fűrészek részére.

A kincstári faanyagnak tehát a Tisza-mentén veszedelmes versenytársa nem volt.

Reményünket a f. hó 2., 3. és 4-én megtartott szó- és írásbeli árverések teljesen igazolták.

Árverés alá kerültek:

I. Írásbeli versenytárgyalás útján:

a) A máramarosszigeti „Margit“ fűrész bérletével kapcsolatosan a tiszaközi és kevelei erdőgondnokságok 26.000 m^3 -t kitevő fatermése 1 évre:

b) A máramarosszigeti „Gárdány“ fűrész bérletével kapcsolatosan a rahói m. kir. erdőgondnokság 12.000 m^3 fatermése 5 évre.

II. Szó és írásbeli árverés útján:

a) 1000 m^3 -es részletekben

1. a bogdáni és fehértiszai erdőgondnokságok 54.000 m^3 ,

2. a vaséri erdőgondnokság 35000 m^3

3. a feketetiszai erdőgondnokság 17.000 m^3 termése.

b) 500 m^3 -es részletekben a mezőháti erdőgondnokság 35.000 m^3 faanyaga.

Ezek közül a kevelei, tiszaközi és rahói erdőgondnokságok fatermése az elmúlt 5 évben a „Margit“ fűrész, a feketetiszai erdőgondnokság fatermése pedig a „Gárdány“ fűrész bérletével kapcsolatosan adatott el a Winkler testvéreknek, illetőleg Sebők Józsefnek.

Kikiáltási ár gyanánt ugy a fűrészeknél, mint az 1000, illetve 500 m^3 -es részletekben értékesített faanyagnál a 30%-kal felemelt u. n. tiszamenti szokványárok szolgáltak.

Az árverések a következő eredménnyel zárultak:

A „Margit“ fűrészbérlete a hozzátartozó faanyaggal az eddigi bérlő, a Winkler testvérek cég kezén maradt, a kikiáltási áron felül 3·2⁰/₁₀₀ áremeléssel. Ezáltal a múlt évben m^3 -kint 14 koronát kitett vételár 16 K 60 f-re, vagyis m^3 -kint 2 K 60 f-rel emelkedett.

A „Gardány“ fűrészt a Szolnoki Egyesült Gőzfűrészbérlet és Órlómalom r.-t. kapta meg a kikiáltási áron felül 12·6⁰/₁₀₀ áremeléssel. A múlt évi 14 K-ás m^3 -kinti árral szemben az ideai átlagár 18 K 12 f, vagyis m^3 -kint 4 K 12 f-rel emelkedett.

Érdekes mellékkörülmény ennél a csoportnál az, hogy két teljesen egyenlő ajánlat adatott be s a vevő cégnek csupán az biztosította az elsőbbséget, hogy ajánlata 10 perczzel előbb jutott a bizottság kezeihez.

A bogdáni és fehértiszai 1000 m^3 -es részletek átlag 22·22⁰/₁₀₀ áremeléssel keltek el a kikiáltási áron felül, ami által a múlt évi 19 K 13 f árak 19 K 64 f-re, vagyis m^3 -kint 51 f-rel emelkedtek.

A vaséri 1000 m^3 -es részletek a kikiáltási áron felül 24·21⁰/₁₀₀-kal találtak vevőre s így a múlt évi 18 K 8 f-res árakkal szemben 18 K 83 f-ért értünk el, ami m^3 -ként 75 f többletnek felel meg.

A feketetiszai 1000 m^3 -es részleteknél a kikiáltási árakkal szemben elért 26·02⁰/₁₀₀ áremelés a m^3 -kénti árban 4 K 32 f javulást eredményezett s a múlt évi 13 K 57 f-res árakat 17 K 89 f-re emelte.

Végül a mezőhátai 500 m^3 -es részletek a kikiáltási ár felett 23·79⁰/₁₀₀ áremeléssel keltek el, ami a múlt évi 16 korona 66 filléres árakat 17 korona 61 fillérré vagyis m^3 -kint 95 fillérrel rugtatta feljebb.

Átlag az 1000 és 500 m^3 -es részletek 23·56⁰/₁₀₀ áremeléssel keltek el s ha az eddig fűrészbérlettel együtt értékesített feketetiszai, rahói, kevelei és tiszaközi faanyagokat, amelyek az 1904. évi árveréseken lettek még értékesítve, figyelmen kívül hagyjuk, az 1909. évi árak az 1908. évi áraknál m^3 -kint átlag 74 fillérrel magasabbak.

Mindenesetre feltűnő a jelentékeny különbség, mely az áremelési ⁰/₁₀₀-kokban a fűrészek és az 1000 m^3 -es részletek között mutatkozik utóbbiak javára.

Ennek egyik oka az, hogy a fűrészeknél a befizetés kész-

pénzben előre megszabott részletekben teljesítendő, míg a részleteknél a vevők megfelelő értékpapír-biztosíték letétele ellenében 6 hónapi kamatmentes hitelt élveznek.

Elesik a részleteknél a fűrészkeretenként 1000 koronát kitevő fűrészbér is, mely végeredményében szintén a fa vételárát terheli.

Végül a „Gardány“ fűrésznél az ötéves bérlet koczkázata, a „Margit“ fűrésznél pedig a M.-Szigeti Villanyvilágítási Részvénytársasággal fennálló szerződésből kifolyó fűrészelési kötelezettség nehezítik a vevő helyzetét.

Könnyen belátjuk, hogy mekkora teher a vevőre a fűrészelési kötelezettség, ha számba vesszük azt, hogy míg a gömbölyű fa leszállítása a Tiszán Szegedig m^3 -ként 1 korona 90 fillértől 2 korona 20 fillérbe kerül, addig egy m^3 fűrészáru szállítása, a be- és kirakás és apróbb költségeken kívül, ugyanoda 8 koronába kerül. 60% tiszta kihozatal mellett ez a szállítási különbözet a gömbölyű fa m^3 -e után közel 3 koronát tesz ki.

A fűrészhulladék, ami Szolnokon, Szegeden a metszési bért ugyyszólván teljesen fedezi, itt a villanytelep céljaira adandó át.

A rövid viziszállítás folytán várható minőségi különbség a fűrésznél felmerülő munkabéreket és egyéb kiadásokat sem fedezi.

Ezért az erdőigazgatóság a villanyvilágítási r.-t.-gal fennálló terhes szerződés megváltoztatására keres módot.

A máramarosszigeti erdőigazgatóság fahozamával egyidejűleg a bustyaházai erdőhivatal is árverésre bocsátotta fatermését.

Ámbár az ottani fűrész egyéves bérletével kapcsolatosan árverésre bocsátott színevéri mult évi fa a fűrészbérlet és kötelező fűrészelés folytán vevő nélkül maradt, a mokrai és bruszturai erdőgondnokságok 60.000 m^3 -t tevő fatermése 1000 m^3 -es részletekben a kikiáltási áron felül 20·56⁰/₀-kal adatott el.

Vidéki levél.

(A *Catalpa speciosa* telepítése ügyében.)

Igen Tisztelt Szerkesztő Ur!

Midőn az „Erdészeti Lapok“ becses figyelmét az alábbiakban megnevezett és homokunkra nézve talán új korszakot alkotó

fanemre van szerencsém felhívni, kérem egyuttal, hogy ezen soraimnak az „Erdészeti Lapok“-ban egy kis helyet szoritana, azokat közölni sziveskednék.

Egy, a mezőgazdasági és erdészeti ügyekben igen jártas és e téren állandóan kutató előkelő főur figyelmeztetett engemet egy középamerikai fafajra, mely gyors növése, kitűnő fája és sokoldalú alkalmazhatósága által hihetetlen jövedelmezőséget eredményezne.

A fa neve: *Catalpa speciosa*. Előfordul főképen Kolorádó és Pennsylvánia államokban. Természete nagyban hasonlít az akácza természetéhez: a homoktalajt kedveli, rendkívül gyorsan nő, kétéves korában ültethető ki a csemete, körülbelül oly távolságokban, mint az akác. Ötéves korában már áterdőlni lehet 15—16 éves korában már vágható, kitűnő haszon-, butor- és tüzelőfa és 16 éves korában már 30, sőt több *cm*-nyi vastagságot ér el.

Egy farmer 20 amerikai holdon ezen fanemmel kísérletet téve, azt 16 éves korában levágta, amikor ezen 20 hold az áterdőlési jövedelemmel együtt neki netto 25.000 K-t jövedelmezett.

Mennyiben én homokunkon ezen fanemmel kísérletet tenni szándékozom és egy kis csemetekert létesítéséhez szükséges maggal már rendelkezem is, nagyon is le volnék kötelezve azon tisztelt szaktársaimnak, kik esetleg azon fanemről már bővebb és talán már gyakorlati tájékozást szerezve, tapasztalataikat rendelkezésemre bocsátani szivesek volnának.*)

Mándok (Szabolcs m.), 1909 február hó 10-én.

Répászky István,

okl. erdész, urad. felügyelő.

*) A *Catalpa speciosa* Ward. *Mayr* dr. szerint Északamerika keleti államai-ban fordul elő. A folyómenti ligetekben 45 *m* magasságot ér el. Az elágazásra való igen nagy hajlandósága miatt sűrű záródásban nevelik. *Mayr* dr. a szelíd gesztenye tenyésztájában ajánlja telepítésre. *Péché* Dezső a külföldi fanemekről szóló munkájában nem mond róla kedvező ítéletet, mindazonáltal további kísérleteket tenni igen ajánlatos volna. Kérjük, hogy azokat t. szaktársaink annak idején az „Erdészeti Lapok“-ban tegyék közzé. Szerk.

KÜLÖNFÉLÉK.

A telepítésről, az ingatlan feldarabolásról és egyéb birtokpolitikai intézkedésekről *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter nagyfontosságú törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőház f. hó 9-iki ülésén, amely több tekintetben tartalmaz erdőgazdasági vonatkozású intézkedéseket. Ezekről, valamint a még felmerülő kivánalmakról azonban az idő rövidsége miatt csak lapunk legközelebbi számában tájékoztathatjuk t. olvasóinkat.

Erdőszámítisztek sérelme. A földmivelésügyi miniszterium számvevőségének erdészeti csoportjánál alkalmazott tisztviselők nagyrészt (77 közül 33) főiskolát végzett, okleveles erdészek. Erre való tekintettel oly létszámrendezés engedélyeztetett részükre, mely arányszámaira nézve egyenlő az erdőkezelési tisztviselők létszámával, sőt az 1909. évi költségvetés indokolása e létszám további javítására határozott ígéretet tartalmaz, párhuzamosan az erdőtisztai létszám folytatólagos javításával.

Ezen aránylag kedvezőbb létszám indokát természetesen csakis a személyzet magasabb minősítésében találja, s érthető, hogy élénk izgalmat keltett az érdekeltek között az a hír, hogy oly tisztviselőknek magasabb állásba való kinevezése tervezetik az erdőszámvevőség státusa terhére, kik az államerdésznél megkivánt minősítéssel nem bírnak és az erdésznél soha szolgálatot nem teljesítettek. Minthogy az erdőszámvevőségénél működő főiskolai végzettséggel bíró tisztviselők előmenetele eddig messze mögötte maradt a hasonló képzettséggel bíró erdőtisztek előrehaladásának, remélik, hogy ily sérelmes kinevezés sem most, sem a jövőben nem fog megtörténni, s az erdőszámvevőségi tisztviselők részére minősítésüknél fogva biztosított jogok épségben fennmaradnak és nem foglaltatnak le mások számára, mert nem eshetik ugyan kifogás alá, hogyha megfelelő pályázók hiányában kezdő állásokban erdészeti végzettséggel nem bírók is neveztetnek ki, de annál sérelmesebb volna, ha ilyenek foglalnék el egyszerre a magasabb állásokat.

A vizierőtelepek és a fausztatás ellentétes érdekeiről ír a Magyar Mérnök- és Építész-Egylet „Heti]Értesítő“-jének f. é. 5. számában *B—ó*. A folyamok felső szakaszában lévő, erdészeti czélo-

kat szolgáló vízfogók befolyásolják az alantabb fekvő viziművek üzemét. Az usztatást elősegítő vizgyűjtők rendszerint nappal ürittetnek ki és éjjel elzártnak. Legellentétebb tehát az érdek akkor, amikor a vízmű világítási célokra szolgál és este szükségelné a legnagyobb vízmennyiséget. Kisebb az érdekellentét akkor, ha erőtelepről van szó, melynek legnagyobb vízszükséglete szintén a nappali órákra esik.

A bajon lehet segíteni, ha a vízmű előtt újból tároljuk a vizet, de ez igen költséges megoldás. Példa gyanánt a cikk megemlíti, hogy a kolozsvári hidroelektromos telepnél a vízkivétel végleges engedélyezése — bár az üzem már harmadik éve folyik — mai napig sem történt meg, mivel a kincstár tulajdonát képező fauszatási jog érdekei eddig nem voltak megegyeztethetők a villamosüzemnél mindenkor biztosítandó $2.5 m^3 mp$ -énti vízszükséglet érdekével.

Növénytermesztés különféle színű földben. Franciaországban mesterségesen fehér, vörös és fekete színűvé tettek ugyanegy földet. A fehér színű földön a vesszők sulya 1.18 , a vörösön 1.57 , a feketén $1.73 kg$ volt. Rendesen ért a szőlő a vörös és fekete színű földön, elkészt a fehér földön. A fekete földön a tenyészet kétszerakkora volt, mint a rendes színű földben. Ez magyarázza meg egyesek sikereit oly földön, amelyet fekete vassalakkal hordtak meg. A fekete szín ugyanis elnyeli a nap sugarait, a világos szín pedig visszaveti.

Szinte önkéntelenül kétséget támaszt bennünk e jelenséggel kapcsolatban ama cél, mely szerint erdészeti csemetekertekben is sikerrel használhatnók a fenti módot erőteljes csemeték fejlesztésére!?

Barthos Gyula.

A pásztormadár 1907. és 1908. évi inváziója. Habár a pásztormadár megjelenése hazánkban nem tartozik a ritka jelenségek közé, amennyiben az eddigi följegyzések szerint 1830-tól kezdve átlag minden harmadik esztendőben mutatkozott, mégis ritkák az igazán nagyszabású inváziók, amikor nálunk megtelepedik és szokása szerint nagy kolóniákat alkotva fészkel. Az első ilyen nagyarányú invázió 1837-ben volt, amelyről *Petényi J. S.* adott hirt. Óriási tömegek lepték el akkoriban Budapest környékét s a Kiskunság, pusztáin nagy számban fészkeltek. Főtlaplálékukat a sáskák alkották

A második ilyen nagyarányú invázió csak 70 évvel később

1907-ben következett s azért igen nagy volt a meglepetés, amikor 1908-ban megismétlődött ez a mozgalom s a pásztormadár megint nagy számban fészkelte előző évi költőterületén, a debreczeni Hortobágyon, a legutóbbi évek sáskajárásainak színhelyén.

Ugy 1907-ben, mint 1908-ban az inváziók centruma a Hortobágy volt; meglehetősen sok helyen mutatkoztak ugyan, de mindenütt jóval kisebb számban. Az országos fölvtétel a két évre nézve a következő adatokat eredményezte:

1907-ben: Márczius 3-án Ráczekeve, 1 drb; máj. 21. Kolozsvár, 1 drb; máj. 26. Arad, 1 drb; máj. 28-tól jun. 10-ig 20—30 drb Simontornyán az *Ocneria dispar*-tól pusztított erdőkben; május végén Mezőtúron 8 drb; jun. 1. Szentés, 2 drb; június elején 8 drb Békéscsabán; jun. 3. Sofronya, 1 drb; jun. 4. Révbér pusztán 3 kis csapat egy tölgyesben, melyet sok hernyó pusztított; jun. 6. Kunhegyes, 2 drb; jun. 7. Világos, 1 drb; jun. 10. Temeskubin, 2 drb; jun. 13. Szigetcsép, 7 drb; jun. 25. Méhnádas.

1908-ban: Május 3-án és 4-én 200 drb Beskán, Szerém megyében; máj. 23. és 25. Albertiirsa, 2 ill. 16 drb; máj. 25. néhány példány Pusztabojáron, Antalfalván és Erdőfűlén; máj. 26. Székelyudvarhely, 13 drb; máj. 27. Kéttornyulakon 12—14-es csapatok; máj. 30. Monor, 5 drb; máj. 30. Szepesbéla, 15 drb; jun. 1. Csantavér; jun. 2. Turán 1 drb, Órmezőn 15 drb és Jaszenován 100 drb; június elején Békéscsabán 16—20 darabból álló csapat; jun. 4-én nagy csapatok Olasztelek határában, melynek erdeiben *Cnethocampa processionea*, *Tortrix viridana*, *Porthesia chrysoorrhoea* és *Hibernia defoliaria* hernyók pusztítottak, jun. 5. Vencsellőn 2 drb, Gútoron 1 drb; jun. 10. Battonya, 1 drb; jun. 11. Kovászna, 1 drb; július elején Nyiregyházán 20-as csapat és július 15-én Székelyhidon 20 drb.

Ezekkel szemben a Hortobágyon 1907 június elején hozzávetőleg 30.000 darab jelent meg, amelyek ugyancsak nekiláttak a veszedelmes tömegben föllépett *marokkói sáska* pusztításának, s ezért a lehető legszivesebben látott vendégek voltak, amelyek kimélése azonnal hatóságilag lett elrendelve. A marokkói sáska annak idején szinte végpusztulással fenyegette Cyprus szigetét, s Algirban is több millióra menő károkat okozott, s ezért dr. *Darányi Ignác*, m. k. földmivelésügyi miniszter a fenyegető veszedelem

elhárítására törvényt alkotott a sáskairtásról, s az irtási munkálatok végrehajtásával *Jablonovszky* Józsefet, a m. k. rovarügyi állomás igazgatóját bízta meg. A Hortobágyot oly óriási tömegekben lepte el a sáska, hogy az irtási munkálatok *) befejezése után helyenkint bokáig érő magasságban feküdtek a sáskahullák.

Ilyen körülmények között nem is volt csoda, ha megtelepedett itt a pásztormadár, amely rendes fészkelő helyein — Dél-oroszország, Transzkaspija és Turkesztán füves pusztáin — táplálék tekintetében egészen a sáskajárásokhoz alkalmazkodott és pedig ugyanarra, hogy ritkán fészkel egy és ugyanazon a területen egymás után több éven át, hanem mindig követi a sáskajárásokat s azok közelében telepszik meg. 1907 nyarán hozzávetőlegesen 300 pár fészkelte a Hortobágyon vályog- és téglarakásokban, nádfödeles házak, istállók és hodályok tetőzetében és ereszaljában, továbbá a Hortobágy folyón átvezető nagy kőhid szárítócsöveiben. 1908-ban már jóval kisebb méretű volt a sáskajárás — az előző évi irtási munkálatok következtében — s ennek megfelelően jóval kisebb volt a fészkelők száma is. Ezuttal is nagy tömegek jelentkeztek, de a fészkelés kezdetével azok, amelyeknek alkalmas hely már nem jutott, lassanként eltűnedeztek, éppen úgy, mint 1907-ben amikor a megjelenteknek szintén csak a kisebb része fészkelte.

Az említettek kapcsán könnyen azt lehetne hinni, hogy a pásztormadár inváziói a sáskajárások következményei. Ez azonban csak részben igaz, mert volt nálunk már akárhányszor nagyméretű sáskajárás és a pásztormadár mégse mutatkozott, viszont nagyon gyakran jelentkezett oly időben is, amikor nem volt nálunk sáskajárás.

A dolog nyitja az, hogy a pásztormadár csak akkor jelentkezik nálunk nagyobb tömegekben, ha rendes fészkelő területén — valószínűleg klimatikus hatások következtében — elmarad a sáskajárás, tehát hiányzik az a nagy táplálékmennyiség, amelyre e rendkívül népes telepeken fészkelő madaraknak a fiókák fölneveléséhez szükségük van.

Az invázió lefolyása ilyen esetekben a következő lehet:

*) Az irtás gépekkel történt. A sáskairtó-gép lényegileg erősen a földnek feszülő aczéldrót-kefe, melyet 2 ló huz. A lovakat hajtó ember a kefe fölött ül, amely toवालadásában az alája kerülő sáskákat szétmorzsolja. Mindig több ilyen gép van használatban, amelyek folyton szűkülő körökben haladva, összerelik a sáskákat, s a hajtás centrumában végiggázolnak rajtuk.

Az indiai téli szállásaikból visszatérő pásztormadarak rendes fészkelő területeiken kezdik meg szokásos vándorlásaikat a sáskajárásos területek fölkeresésére. Minthogy az adott esetben ilyenek nincsenek, azért ezt a vándorlást folytatják, és pedig tapasztalat szerint mindig nyugati irányban, s legalább az út kezdetén lehetőleg olyan földrajzi szélességek alatt maradva, amelyek alatt rendes fészkelő területeik fekszenek. Ha a vándorlás folyamán nekik megfelelő földrajzi szélesség alatt sáskajárásos területre akadnak, akkor tapasztalat szerint ott megtelepednek és fészkelnek, hogy ily módon gondoskodjanak a faj fönntartásáról.

Ha alkalmas fészkelő helyet nem találnak, akkor, éppen úgy mint a talpastyukok, végigmennek egész Európán egészen az Atlanti-oczeánig, ellátogatnak Angliába s néha elvetődnek még a Farói szigetekre is. Ilyenkor azonban már kisebb csapatokba szóródnak, mert így sokkal könnyebb a megélhetésük, mintha zárt tömegekben vonulnának.

Ha fészkelő területeiken csak kisebb kiterjedésű vidékekre szorítkozik a sáskajárások elmaradása, akkor ennek megfelelően jóval kevesebben kényszerülnek vándorutra, s valószínűleg ilyenkor keletkeznek azok a kisebb inváziók, amelyek átlag minden harmadik vagy negyedik esztendőben ismétlődnek. Nem lehetetlen azonban, hogy ezeket a kisebb méretű inváziókat az előző, s a szaporodásra különösen kedvező esztendőben elért tulszaporodás idézi elő. Valószínű azonban még az a föltevés is, hogy a gyér számban és szórványosan megjelenő pásztormadarak földkereső szolgálatot végeznek, amelyek kedvező eredmény esetén odacsődítik a tömegeket. Ez azért valószínű, mert hiszen rendes fészkelő területeiken is évről-évre ilyen vándorlásokkal kénytelenek a fészkelő helyeket fölkeresni, s ezért nem lehetetlen, hogy kifejlődött bennük ilyen vagy ilyenféle képesség. Egészen pozitív adatokat erre vonatkozólag azonban csak akkor kaphatunk, ha a rendes fészkelő területeken is behatóbban fogják megfigyelni a pásztormadarakat s nem leszünk kénytelenek nagyobbára azokból a tapasztalatokból következtetni, amelyet vándorutjaik alkalmával szerezhettünk. *Schenk Jakab.*

Halálozás. Komjáti *Tarnay Dezső* m. k. erdőmérnök, az Országos Erdészeti Egyesület rendes tagja, f. hó 2-án Budapesten 35 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt.

VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Rejtő Adolf* m. kir. erdőmestert a besztercebányai erdőigazgatóságtól a kolozsvári erdőigazgatóság központi szolgálatához, *Ercsényi István* m. kir. főerdészt pedig a bustyaházai erdőhivatal kerületéből a besztercebányai erdőigazgatósághoz helyezte át s ott utóbbit a pénztár-ellenőri teendők végzésével, *Pisó Kornél* m. kir. erdőmestert pedig a pénztárosi teendők ellátásával bizta meg. (Helyesbitett szöveg az Erd. L. legutóbbi számában megjelent, sajtóhiba következtében helytelen hír helyreigazításául.)

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter az 1909. évi állami költségvetési törvényben nyert felhatalmazás alapján elrendelte, hogy a vezetése alatt levő miniszterium ügykörében rendszeresített erdőügyi állások megjelölésére ezután a VIII-ik fizetési osztályban „erdőmester“ helyett „főerdőmérnök“, a IX. fizetési osztályban „főerdész“ helyett „erdőmérnök“, a X. fizetési osztályban „erdész“ helyett „segéderdőmérnök“, a XI. fizetési osztályban „erdészjelölt“ helyett „erdőmérnökjelölt“, végül „erdőgyakornok“ helyett „erdőmérnökgyakornok“ elnevezés használtassék.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter kinevezte:

1. Az állami kezelésbe vett községi stb. erdők kezelésének szolgálati ágazatához: Fás Gyula, Környi Ferencz, Márton Sándor, Somogy Lajos, Ratkovszky Károly, Nagy György, Roszinszky János, Apáti László, Karácsony Sándor, Teschler Vincze, Jakab József, Puskás Ferencz, Karvas Emil, Ujfalussy Mihály, Szigeti Rezső, Páll Miklós, Bodnár Richárd és Héjas Kálmán m. kir. erdőmestereket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká;

Bartha Ábel, Bossányi István, Deák János, Gyenge István, Darkó Gábor, Donáth Sándor, Borbáth Gerő, Dudutz Károly, Szuppek József, Timók János, Incze Manó, Schuster József, Kovács Gusztáv, Hajdu János, Ács Sándor, Porubszky Károly, Csanády Attila, Knöpfler Károly, Seh Jenő, Weszely Alajos, Dávid János, Anderkó Ábel, Garda János, Pöschl Ferencz, Ráduly János, Halász József, Michalusz Sándor és Tompa Kálmán m. kir. főerdészeket a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké;

Zalay László, Fejér Kálmán, Horváth József, Binder Béla, Hornung Gusztáv, Gulyás Jenő, Vaszilovits Miklós, Iváskó Sándor, Létai Gyula, Nagy Samu, Kotzmann Géza, Bükkel János, Márton Benedek és Pál János m. kir. erdészeket IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké.

2. Az erdőéri szakiskolák szolgálati ágazatához: Teodorovits Ferencz m. erdőmestert a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsossá.

Szarmáry Ferencz és Illés Vidor m. kir. főerdészeket a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké ;

Szaltzer Lajos m. kir. erdészt a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökké.

3. *A magyarországi kincstári erdők kezelésének szolgálati ágazatához :* Aladics Emil, Rejtő Adolf, Krauze Géza, Czékus György, Várnai Ödön, Emericzy Győző, Nemes Károly, Temesváry Béla, Zachár Jakab, Röhrich Márton, Kozma István, Miskolczy János, Szabó József, Papp János, Sziklay Lajos, Bereczki Gyula, Bachó János, Molcsányi Ernő, id. Körös László, Nagy Károly, Tellyesniczky Nándor, Pischl Pál, Divald Béla, Kovács Gábor, Vadas Gyula, Szilágyi Bertalan, Orosz Antal, Molnár Károly és Lágler Gyula m. kir. erdőmestereket a VII. fizetési osztályba m. kir. erdőtanácsosokká ;

Ercsényi István, Preiszner Nándor, Balaton Antal, Földes Tamás, Bécsi Dezső, Pataki József, Koller János, Molnár Imre, Dragán Gyula, Kostenszky Béla, Szádeczky Miklós, Kriszta Gyula, Pausinger Károly, Mike Imre, Szentpály Kálmán, Terényi Sándor, Draskovich József, Mezey Rezső, Winkler Miklós, Bartha Gábor, Bihari Ödön, Masztics Ádám, Gyarmathy Mózes, Takács Miklós, Gurányi István, Nyúl Sándor, Várjon Géza, Szeptelszky Géza, Günther József, Tompa Ferencz, Bedő Lajos, Buhescu Terentius, Selymessy Ferencz, Biró Lajos, Aschner Vilmos, Ambrus Lajos, Medveczky Ernő és de Pottere Gerard m. kir. főerdészeket a VIII. fizetési osztályba m. kir. főerdőmérnökökké ;

Daniek Géza, Kakas Ödön, Sándor Elek, Tarnay Dezső, Katona László, Soltész Gyula, Garparez Lajos, Szecskay Dezső, Érsek Árpád, Vermes Győző, Haderdány András, Sréter Ágoston, Intzedy Géza és Kovásy Kálmán m. kir. erdészeket a IX. fizetési osztályba m. kir. erdőmérnökökké.

4. *A horvát-szlavonországi kincstári erdők kezelésének szolgálati ágazatához :* Dianovszky Pál, Tordony Emil, Polacsek Károly, Mariányi János és Ulreich Gyula kir. erdőmestereket a VII. fizetési osztályba kir. erdőtanácsosokká ;

Kayser Sándor, Marton György, Reschner Rezső, Sóska Gyula, Nyitray Ottó, Barkóczai Ferencz, Hajdu Rezső és Kacsanovszky József, kir. főerdészeket a VIII. fizetési osztályba kir. főerdőmérnökökké ;

Maier Béla, Janussek István és Zudor Béla kir. erdészeket a IX. fizetési osztályba kir. erdőmérnökökké.

5. *Az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszáma :* Gohn Emil, Egly József, Bertsik Andor, Prúnyi Albert, Pilz Alfréd, Wény János, Glock Géza, Nagy László, Fridrik Árpád és Zavicza József m. kir. erdészjelölteket, valamint Bartók Ernő főiskolai ideiglenes minőségű tanársegédet a X. fizetési osztályba m. kir. segéderdőmérnökökké.

A földmivélésügyi miniszter kinevezte *Dologh* Jenő m. kir. kataszteri főmérnök, okl. erdészt a besztércei m. kir. erdőigazgatóságához erdészeti főmérnöké.

A m. kir. földmivélésügyi miniszter az állami erdőtisztek összesített közös rangsorozati létszámában *Kriská* Sámuel, *Petricsek* István, *Pap* Sándor, *Leitner*

Endre, *Budisavljević* Tódor, *Fröhlich* György, *Muck* András, *Papp* László, *Bacsilla* Lajos, *Mankovich* Rezső, *Dobrovits* László, *Zvarik* Egyed, *Szabó* Endre, *Baumgartner* Emanuel, *Nechay* Oszvald, *Lippóczy* Béla, *Balás* Emil, *Neumann* Jenő, *László* János, *Rusz* Imre, *Barna* Endre, *Ljustina* Mihály, *Gruber* Rezső, *Hajdu* Gyula, *Bársony* József, *Szeőts* Béla, *Thegze* László és *Vagács* Sándor ideiglenes minőségű m. kir. erdőgyakornokokat m. kir. erdőmérnökjelöltekké nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Schwanczer Gusztáv* végzett erdészeti főiskolai hallgatót az államerdészeti tisztviselők egyesített létszámába, a magyarországi kincstári erdők kezeléséhez, a kolozsvári erdőigazgatósághoz ideiglenes minőségű m. kir. erdőmérnökgyakornokká nevezte ki.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Tavassi Gyula* m. kir. erdőtanácsost sok éven át teljesített hasznos szolgálatainak elismerése mellett — saját kérelmére — állandó nyugalomba helyezte.

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Antalóczi Péter* és *Csurcsics György* irodasegéd-tiszteket irodatisztekévé nevezte ki.

*

Báró Jósika Sámuel ur Ó Exczellenziája, mint a báró Jósika-féle hitbizományi birtokok jelenlegi haszonélvezője, *Turcsa* Tivadar főerdészt csákiigorbói lakost, a Szólnok-Doboka és Szilágy vármegyékben fekvő hitbizományi uradalmak kezelő erdőtisztjét ugyanoda erdőmesterré nevezte ki.

*

Ohringeni hg. Hohenlohe Kraft Javorinai uradalmában az Erdészeti Zsebnaptárban említettekén kívül a következő erdőtisztek vannak alkalmazva: erdőigazgatóhelyettes *Kégel* Árpád (Javorina), főerdész *Römer* Henrik (Landok), erdész *Orosz* Sándor (Zugó).

*

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Lattyák Sándor* m. kir. erdőmérnököt a lipitújvári faraktárgondnokságtól a kolozsvári erdőigazgatóság központi szolgálatához helyezte át.

Az Országos Erdészeti Egyesület pénztáránál teljesített befizetések 1909. évi február hóban.

A rövidítések magyarázata :

Alapítványi kamat	= ak.	Hazánk házi faipara (Gaul Károly) =	H. F.
Alapítványi tőketörlesztés	= att.	Értekezések az erdőrendezés köréből	= Ée.
Altiszti segélyalap	= Asa.	Hirdetési díj az E. L.	= hd.
Átfutó bevétel	= áb.	Hirdetési díj az „Erdő”-ben	= Ehd.
Bedő Albert alapítvány	= BAa.	Időközi kamatok (takarékpénztári)	= ik.
Bükkützifa romlása stb.	= Btr.	Kedvezményes lapdíj	= kld.
Egyéb bevétel	= Egy.	Készpénzalapítvány	= k. a.
Erdei facsemeték nevelése	= Ecs.	Külföldi fanemek tenyésztése	= Kft.
Erdészeti építéstan I. rész (középi- téstán) I. kötet	= Eép. I. I.	Lakbér	= lb.
Erdészeti építéstan I. rész 2. köt. =	Eép. I.2.	Lapdíj (Erd. Lapok)	= Id.
Erdészeti építéstan II. rész (Ut-, vasut- és hidépítéstan)	= Eép. II.	Legelő erdők (Földes J.)	= FL.
Erdészeti Géptan	= Egt.	Legelő-erdők berendezése	= M. L.
Erdészeti Lapok egyes füzetei	= EL.	Magyar Erdészeti Oklevéltár	= EOT.
Erdészeti Növénytan II. rész	= Nvt. II.	Népszerű növénytan	= N. Nvt.
Erdészeti Nyereségszámítástan	= Enyt.	O Felsője nyomatú arcsképe	= ÓFa.
Erdészeti rendeletek tára	= Ert.	Perköltség	= Prk.
Erdészeti zsebnaptár	= Npt.	Postaköltség	= pk.
„Erdő” című lap	= Eld.	Rendkívüli bevétel	= rb.
Erdőbecsléstan II. kiadás	= Ebt.	Szálló Erdők Berendezése	= Szeb.
Erdőértékszámítástan II. kiadás	= Eét.	Számtan erdőőri szakiskolák részére	= Sz.
Erdőőr	= Eő.	Tagsági díj	= td.
Erdőrendezéstan	= Rz.	Tangens-táblázatok	= Tt.
Erdőrendezéstan (Fekete)	= Rzf.	Gr. Tisza Lajos-alapítvány	= TLa.
Erdők berendezése	= Eb.	Titkári nyugdíjalap	= t. ny. a.
Érzsébet királyné alapítvány	= E. a.	Tölgy és Tenyésztése	= Töt.
Értékpapírok kamatai	= Ék.	Vadászati ismeretek kézikönyve	= Vik.
		Wagner Károly alapítvány	= WKa.

Befizetések K

Befizetések K

Ajtay Jenő npt. 11.—, pk. —.72	11.72	Böhmler József Eő. 6.—, pk. —.12	6.12
Ács János Eő. 6.—, pk. —.55	6.55	Benkő Rezső npt. 2.—, pk. —.45	2.45
Árvai urad. hd.	18.55	Bükhel János npt. 2.—, pk. —.20	2.20
Gr. Andrassy Gyula urad. td.	16.—	Blasz Jakab hd.	10.—
Ajtay Sándor npt. 4.—, pk. —.45	4.45	Bantlin gyár hd.	7.55
Ájtay Sándor hd.	10.—	Barkóczai Ferencz Eé. 4.—, pk. —,12	4.12
Bánik György att. 80.—, ak. 2.—, npt. 4.— pk. —.45	86.45	Blaha Károly hd.	8.55
Brukner Nándor td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45	18.45	Bosnyák kormány Eb.	6.—
Bund Károly tnya.	47.—	Beszterczebányai erdőig. npt.	92.—
Baumgarten József lb. 210.—, üb. 1.50	211.50	Bartha Ábel Hf. 1.40, Btr. —.60, Eét. 4.50, Enyt. 3.—	9.50
Beszterczei erdőig. npt.	40.—	Bayer Róbert td. 32.—, npt. 2.—, pk. —.40	34.40
Binder Béla td.	16.—	Bokor Róbert att.	60.—
Bodnár Richárd ak.	16.—	Bokor István Eő. 6.—, pk. —.55	6.55
Bund Károly td. 16.— — üb. 2.50	18.50	Börzsönyi Gyula td.	16.—
Bedő Zoltán td.	8.—	dr. Bedő Albert lb. 175.—, üb. 3.50	178.50
Beszterczei erdőig. att.	—.60	Bajmóczi József npt. 2.—, pk. —.45	2.45
Binder József td.	14.—	Bydló Hubert hd.	4.55

Befizetések K		Befizetések K	
Bona Endre Ert. 3.—, pk. —.55,		Gyártó Marczell hd.	50.—
td. —.77	4.32	Gréger Céza td.	16.—
Babini v. urb. hd.	28.55	Grenyik István td.	16.—
Bihari Ödön td.	16.—	Gajda Gábor npt. 2.—, pk. —.50,	
		Sz. 1.50	4.—
Cserny Győző áb.	200.—	Grill Károly Eő.	12.—
Cornidesz György td.	16.—	Győző Andor npt.	3.—
Cotteli Honorat td.	6.—		
Czillinger János npt. 4.—, pk.		Hacker Rudolf hd.	12.—
—45	4.45	Harangozó Emil npt. 3.—, pk.	
Cservenka Gyula td.	16.—	—45	3.45
Csikrákosi körjegyző hd.	20.15	Homoróddaróc község hd.	28.15
Csikszentdomokosi közbirt. hd.	82.75	Halka Dániel td.	16.—
		Habel Lambert td.	8.—
Dezsényi Jenő td.	8.—	Hárs István att. 20.—, ak. 6.20	26.20
Dán Elek td. 16.—, npt. 2.—,			
pk. —.45	18.45	Iszapi Gyula td.	16.—
Dvorák Antal ld.	16.—	Intzédi Géza td.	16.—
Danielisz Elek td.	8.—	Ivaskó Sándor td.	16.—
Dietl Ágost ak.	16.—		
Deák Nándor Eő. 6.—, pk. —.55	6.55	Junghaus E. npt. 3.—, pk. —.12	3.12
Esztergomi főkápt. Ert. 9.50,		Kovács Ferencz lb. 170.—, üb. 1.—	171.—
pk. —.12	9.62	dr. Kecskeméthy Emil lb. 300.—,	
Engli Vilmos npt. 2.—, pk. —.20	2.20	üb. 1.—	301.—
Erdő cz. lapra	647.36	Kilián Frigyes Eb.	1.—
		Kögl Árpád td.	16.—
Filipek Sándor ak.	16.—	Kacsó András td.	16.—
Fogassy Géza npt. 2.—, pk. —.12	2.12	Kugel Adolf ld.	10.—
Friedl Jenő td.	16.—	Karvas Emil Eép. 1/2 11.20. pk.	
Fehér Pál Rz. 6.—, Eé. 4.—,		—72	11.92
Eét. 4.50, npt. 6.—	20.50	Kovács Sándor Sz. 1.50. pk. —.45	1.95
Főherceglaki erdőgond. npt.		Kassa város npt.	4.—
3.—, pk. —.45	3.45	Keresztényfalva község hd.	24.55
Fischer Károly td.	16.—	Kraffszky Ferencz Eő. 6.—, pk.	
Földhitelintézet ék.	8.62	—55	6.55
Firbas Adolf npt. 2.—, pk. —.45	2.45	Király K. Nt. II.	12.—
Füzy Zoltán npt. 2.—, pk. —.45	2.45	Kindernay Kálmán npt. 4.—, pk.	
Földmiv. min. Ert. 5.90, pk. —.55	6.45	—45	4.45
Fuzsó Béla Eő. 6.—, pk. —.55	6.55	Kollányi József Eő. 6.—, pk.	
Faller Frigyes npt. 6.—, pk. —.12	6.12	—55	6.55
		Kovácsy Gyula td.	16.—
Greiner Simon npt. 4.—, pk. —.10	4.10	Kovács Pál td.	32.—
Gaal Károly lb. 150,—, üb. 1.50	151.50		

Befizetések K		Befizetések K	
Klausberger Károly Ert.	1.50	Nickmann Rezső td.	16.—
Kutassy Béla npt. 2.—, pk. —.45	2.45	Nagy György ak.	48.—
Kőszeg város hd.	10.—	Nagy Gábor att.	20.—
Koppel János npt. 3.—, pk. —.45	3.45	Nádai Dénes td.	16.—
Kiszely Gyula td.	8.—	Nagy Imre npt. 2.—, pk. —.40	2.40
Kovács Béla ak.	20.—	Nasici gőzfűrészt. 3.—, pk. —.45	3.45
Korzenszky Antal td.	16.—	Nagybányai főerdőhiv. Ert.	11.90
Kadácsi Bálint td.	16.—	Neuhöfer John hd.	10.50
Komhol Gyula Eő. 6.—, pk. —.55	6.55	Nagybányai főerdőhiv. ld.	96.—
Krizba község hd.	25.75		
Lengyel Viktor npt. 2.—, pk. —.45	2.45	Ország Róbert lb. 400.—, üb. 1.—	401.—
Libánfalvi v. urb. hd.	18.95		
Libohorszky József t. ny. a.	3.33	Palmer Arthur lb. 150.—, üb. 1.—	151.—
Lantos Izsóné lb. 330. üb. 1.50	331.50	Piller Kálmán att.	200.—
László Miksa lb. 56.—, üb. 1.—	57.—	Persián Iván lb. 50.—, üb. 1.—	51.—
ifj. Láner József npt. 3.—, pk. —.45	3.45	dr. Popa György hd.	20.55
Lankovics Albert npt. 3.—, pk. —.45	3.45	Porubszky Gyula td.	32.—
Libohorszky József áb.	50.—	Papp Béla td. 16.—, npt. 2.—, pk. —.45	18.45
Libáni faipar npt. 3.—, pk. —.45	3.45	Payer Arthur npt. 4.—, pk. —.12	4.12
Lugosi erdőig. W. K. a.	1.90	Pátia Eő.	24.—
		Papp János npt. 2.—, pk. —.45	2.45
Márton Sándor npt. 4.—, pk. —.45	4.45	Pap János hd.	20.35
Marencsák Béla Eő. 6.—, pk. —.55	6.55	Petrüss József npt. 2.—, pk. —.45	2.45
Mentler Sándor ak.	15.—		
Moha Alajos npt. 2.—, pk. —.45	2.45	dr. Reitzer László lb. 425.—, üb. 1.—	426.—
Moldvai Vilmos td.	16.—	Richter József td.	16.—
Moró Antal hd.	5.—	Rumann Ernő td.	16.—
Monczinger György Eő. 6.—, pk. —.55	6.55	Ringler Antal att.	10.—
Márm. vm. gazd. egy. td.	16.—	Rochlitz Gyula td.	32.—
Báró Mednyánszky Imre td.	16.—	Reif Vendelin td.	4.—
M. szigeti erdőig, Könyvek 789.—, pk. —.12	789.12	Rosmanith Albert td.	16.—
Mosonszentpéter község hd.	19.25	Rozsay Rezső ak.	10.—
		Rényi Károly npt.	6.—
Nagybányai főerdőhiv. npt.	44.—	Rényi Károly Eő.	6.—
Nemes Béla td.	16.—	Rappensberger A. td. 16.—, npt. 2.—	18.—
		Rényi Károly npt.	3.—

Befizetések K

Befizetések K

Szászsebesi erdőhiv. npt. --- --	66.—	Tar József Eő. 6.—, Sz. 1.50, pk.	
Schuszter József att. --- --	10.—	—12 --- --	7.62
Spettmann János td. --- --	8.—		
Szaltzer Lajos td. --- --	4.—	Urikány-Zsilvölgyi rtsg. ld. --- --	16.—
Szöllősi Rezső td. --- --	20.—	Ujvidéki erdőgond. npt. 14.—,	
özv. Székács Ferenczné lb. 655.—,		pk. —12 --- --	14.12
ü. 2.50 --- --	657.50	Ujsághy Zsigmond td. --- --	16.—
Schubert János npt. 3.—, pk.			
—45, --- --	3.45	Vukovits Péter td. --- --	10.—
Simén község hd. --- --	29.35	Várnai és fia npt. --- --	6.—
Z. Szabó Kálmán td. --- --	16.—	Vaszirovits Miklós td. --- --	16.—
Székely István td. --- --	16.—	Vinkovcei főerdőhiv. npt. --- --	18.—
Skultéty Győző td. --- --	10.—	Vassányi M. István td. --- --	16.—
Szilvássy László npt. 6.—, pk.	6.12	Vigh József npt. 2.—, pk. —45	2.45
Szomolnoki fémgyár npt. --- --	3.—	Vallás-min. Ert. --- --	18.10
Susáki erdőhiv. Ert. --- --	72.22		
Simonffy Gyula npt. --- --	2.—	Wellebil Károly npt. --- --	2.—
Slir György npt. --- --	3.—	Würsching Frigyes att. 40.—, ak	
gr. Széchényi Bertalan ak. --- --	15.—	4.— --- --	44.—
Somogy Lajos td. --- --	8.—	Wolf Attila att. 40.50, ak. 3.—,	47.50
br. Springer G. urad. hd. --- --	6.15	Weinert Tivadar Eő. 6.—, pk.	
Sümegeh Ignác td. --- --	16.—	—55 --- --	6.55
Szimon Béla Ert. --- --	—60	Wolfinaui Wolf Attila ak. --- --	2.50
Simén Béla hd. --- --	17.10	gr. Wenckheim urad. Eő. 6.—,	
		pk. —12 --- --	6.12
Tordony Emil td. --- --	16.—	Zalavári apátság ld. --- --	16.—
Tiller Mór npt. --- --	3.—	Zimay János td. --- --	16.—
Tar József npt. 2.—, pk. —12	2.12	Zimmermann Gusztáv td. --- --	8.—
Tavassy Lajos hd. --- --	2.95	Zsarnóczai erdőhiv. Ert. 7.10,	
Török László hd. --- --	60.55	pk. —62 --- --	7.72

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA.

JEGYZŐKÖNYV

a m. kir. földmivelésügyi miniszterium szolgálati ügyköréhez tartozó állam-erdészeti tisztviselők gyermekeinek nevelését segélyező alap intéző bizottságának 1908. évi december hó 12-én tartott rendes évnegyedes üléséről.

Jelen voltak: Horváth Sándor miniszteri tanácsos, elnök; Nagy Károly m. kir. főerdőtanácsos, előadó; Tomcsányi Gyula, Havas József, Laitner Elek miniszteri tanácsosok; Lászlóffy Gábor, Földi János, Péch Kálmán, Téglás Károly, Kócsy János, Simenszky Kálmán m. kir. főerdőtanácsosok; Bodor Gyula m. kir. erdőtanácsos, Nagy Elek m. kir. főerdőszámtanácsos, bizottsági tagok; Huttya Pál m. kir. erdőszámellenőr, az alap számvivője és Térfi Béla m. kir. erdőmester, az alap jegyzője.

Elnök üdvözlöi a megjelent tagokat s az ülést határozatképesnek nyilvánítván, azt megnyitja.

1. Jegyző felolvassa az alapnak az elmúlt évnegyed végén (1908 szeptember 30) mutatkozó álladékkára vonatkozó kimutatást, mely szerint: (l. 351. old.)

A bizottság a jelentést tudomásul veszi és egyuttal az előadó indítványára elhatározza, hogy takarékbetétek feleslegéből 17.000 (tizenhétezer) K névértékű 4⁰/₀-os koronajáradékkötvényt vásárol, illetve ennek foganatosítására a magyar leszámítoló és pénzváltó bankot felhívja.

2. Előadó bejelenti, hogy a földmivelésügyi miniszterium számvevőségének erdészeti csoportja az alap számvitelét folyó évi szeptember hó 21-én megvizsgálta és e vizsgálatról az alábbi jegyzőkönyvet mutatta be:

JEGYZŐKÖNYV.

Felvétetett 1908. évi szeptember hó 21-én az állami erdőtisztek gyermekeinek nevelését segélyező alap számadásainak váratlan rovancsolása alkalmával.

Naplóeredmény:

I.	Kézpénzbevétel 1—204 té'elig	44.799 K 25 fill.
	" kiadás	37.351 " 37 "
	Maradvány*)	7.447 K 88 fill.
II.	Takarékbetét: Bevétel	39.195 K 50 fill.
	Kiadás	21.115 " 50 "
	Maradvány*)	18.080 K — fill.
III.	Értékpapírok: Bevétel	220.000 K — fill.
	Kiadás	— " — "
	Maradvány*)	220.000 K — fill.
A „Cheque-könyvecske“ számadás:		
	Bevétel: 10 füzet à 50 db	500 utalvány
	Kiadás: felhasználtott	367 "
	Maradvány*)	133 utalvány

*) A m. kir. postatakarékpénztár és a magyar leszámítoló és pénzváltó bank számlakivonata szerint:

Folyószám		A m. kir. posta-takarék-pénztárnál		A magyar leszámítoló és pénzváltó banknál				Megjegyzés
		készpénzben		értékpapír				
		K	f	K	f	K	f	
	<i>Bevétel:</i>							
1	Alladék a mult évnegyed végén	1420	33	12778	17	220000	—	
	<i>Bevétel a folyó évnegyedben:</i>							
2	Járulékok és adományok	11876	09	—	—	—	—	
3	Gyümölcsöző tőkék kamatai	—	—	337	90	—	—	
4	Különféle bevételek	—	—	—	—	—	—	
5	Átutalások (a postatak. pénzt.-hoz a leszámít. bankhoz)	—	—	5000	—	—	—	
6	Értékpapírok eladásából	—	—	—	—	—	—	
7	Átfutó bevételek	—	—	—	—	—	—	
8	Vásárolt értékpapírok	—	—	—	—	—	—	
	Összesen	13246	42	18116	07	220000	—	
	<i>Kiadás:</i>							
1	Kiadás az alaptőkéből	—	—	—	—	—	—	
2	Kifizetett segélydíjak	2390	—	—	—	—	—	
3	Kezelési kiadások	16	18	—	—	—	—	
4	Különféle kiadások	—	—	36	07	—	—	
5	Átutalások (a postatak. pénzt.-hoz a leszámít. bankhoz)	5000	—	—	—	—	—	
6	Értékpapírok vásárlása	—	—	—	—	—	—	
7	Átfutó kiadások	—	—	—	—	—	—	
8	Eladott értékpapírok	—	—	—	—	—	—	
	Összesen	7406	18	36	07	—	—	
	A kiadást levonva a bevételből marad tiszta vagyon	5840	24	18080	—	220000	—	
	Ebből az összegből esik:							
	1. az alaptőkére	—	—	459	58	157700	—	
	2. folyó kezelésre	5840	24	17620	42	62300	—	
	A folyó kezelésnél kimutatott összegekből esik:							
	a) az 1907/908. tanévre enged. segélyekre (hátralék)	—	—	20	—	—	—	
	b) az 1908/909. tanévre ki- osztható segélyekre	—	—	45750	—	—	—	
	c) az 1908. évi tiszta jöve- delemre	—	—	39990	66	—	—	

Budapest, 1908. évi szeptember 30.

Huttya Pál s. k.
az alap számvivője.

készpénz	-----	7.447 K 88 fill.
takarékbetét	-----	18.080 " — "
értékpapír	-----	220.000 " — "

K. m. f.

Huttya Pál s. k.,
az alap számvivője.

Wenk Gyula s. k.,
m. kir. erdőszámvizsgáló rov. biztos.

Térfi Béla s. k.,
m. kir. erdőmester az alap jegyzője.

A bizottság a váratlan rovancsolás megtörténtét és azt, hogy a számadások rendben találtattak, tudomásul veszi; a rovancsolásról felvett jegyzőkönyvet pedig a számadásokkal leendő együttes tárgyalás végett a miniszteri számvevőség erdészeti csoportjának megküldeni határozza el.

3. Előadó bemutatja Bodor Jenő m. kir. erdőtanácsos kérelmét, melyben a Margit leánya részére adományozott 200 K segélyösszegnek Erzsí leányára való átruházását kérelmezi.

A bizottság a kérelmet az alapszabályzat 24. §-a alapján teljesíti.

4. Előadó bemutatja Giller Edéné kérelmét, melyben a Zoltán fia részére adományozott 200 K segélyösszegnek Elma leányára való átruházását kéri.

A bizottság a kérelmet az alapszabályzat 24. §-a alapján teljesíti.

5. Előadó bemutatja özv. Nagy Gyuláné kérvényét, melyben annak bejelentése mellett, hogy Gábor fia a fiumei tengerészeti akadémián ingyenes alapítványi helyre vétetett fel, a részére adományozott 300 K segélyösszeg folyósítását kéri.

Minthogy a szabályzat 22. §-ának rendelkezése szerint az adományozott segélyösszeg csak akkor szolgáltatható ki, ha a segélyt nyert gyermek a szabályzat 18. §-ában felsorolt tanintézetek valamelyikét látogatja s minthogy ezek közé a tanintézetek közé a tengerészeti akadémia felvéve nincs, a kérelem elutasításával a segélyösszeget beszünteti és a 25. §. alapján elhatározza, hogy újabb segélyezésekre fordíttassék.

6. Előadó bemutatja Tompa Ferencz m. kir. főerdész beadványát, melyben bejelenti, hogy a 200 K segélyben részesített Valéria leányát betegsége miatt magánuton kénytelen taníttatni.

A bizottság a bejelentést tudomásul veszi s az alapszabályzat 18. §-a alapján a segélyösszeg beszüntetését és a 25. §. alapján újabb segélyezésekre való fordítását határozza el.

7. Előadó javaslatot tesz az iránt, hogy a 5—6. pontok alatt beszüntetett segélyekből rendelkezésre álló 500 K pénzüsszegeből az eredeti segélykiosztáskor megállapított sorrend betartásával 200 K Röhrich Márton erdőmester Márton nevű fiának, 200 K, Muzsnay Géza főiskolai tanár Géza nevű fiának, a fennmaradó 100 K pedig segélykiegészítés czimén özv. Urbanovszky Béláné Elemér nevű fiának adományoztassék s egyuttal bemutatja özv. Urbanovszky Béláné elemér idevonatkozó azt a kérelmét is, melyben hivatkozással arra, hogy a folyó évi segélykiosztás óta férje elhalálozott, az Elemér fiának adományozott 200 K segélyösszegnek lehető felemelését kérelmezi.

A bizottság az alapszabályzat 25. §-a alapján elhatározza, hogy Röhrich Márton Márton nevű fiának és Muzsnay Géza Géza nevű fiának egyenkint 200—200 K segélyben való részesítése iránt javaslatot terjeszt a földmivelésügyi miniszter ur elé.

Míthogy továbbá a szabályzat 21. §-a az évi segélyösszeg minimumát 200 K-ban állapítja meg és ennél fogva a beszüntetett 500 K segélyösszegeből már kiutalványozni javasolt 400 K levonása után fennmaradó 100 K pénzösszeg a folyó évi július hóban történt segélykiosztás alkalmával megállapított sorrendben következő szülő gyermekének segélyezésére nem fordítható : a bizottság az előadó javaslatára hozzájárul ahhoz, hogy a fennmaradó 100 K pénzösszeg özv. Urbanovszky Béláné Elemér nevű fiának adományoztassék, illetve hogy a Béla fiának adományozott 200 K segély 300 K-ra felemeltessék.

8. Előadó bemutatja a folyó évi június hó 24-én tartott ülésből kiküldött albizottság következő jelentését:

Az államerdészeti tisztviselők gyermekeinek neveltetését segélyező alap Tekintetes Intéző Bizottságának

Helyben.

A tekintetes intéző bizottság ez évi június hó 24-én tartott ülésén megbízást nyertünk arra nézve, hogy az állami erdőtiszték gyermekeinek nevelését segélyező alap gyarapítására a kincstárral üzleti viszonyban álló felek által eddig fizetett $\frac{2}{100}$ -os hozzájárulásnak $\frac{3}{100}$ -ra való felemelése s az alapból adott segélyezés jótéteményének az erdőörök gyermekeire való kiterjesztése tárgyában az Orsz. Erd. Egyesület részéről a Nagym. Földmivelésügyi m. kir. Miniszter Urhoz benyújtott kérvényre véleményt adjunk.

E megbízásunkban eljárva, véleményünket a következőkben van szerencsénk előadni :

Az erdőkincstárral üzleti viszonyban álló felek által az állami erdőtiszték gyermekeinek nevelését segélyező alap javára eddig és jelenleg is fizetett $\frac{2}{100}$ -nak $\frac{3}{100}$ -ra való felemelését nem javasolhatjuk.

Erre az álláspontra utal a közszállítási szabályzat 53. §-ának ama rendelkezése, mely szerint közszállítások vállalatitól jótékony célra a keresménynek legfeljebb $\frac{1}{4}$, vagyis $2\frac{1}{2}$ tizedszázaléka vonható le. E §. miatt az erdőkincstár a gyermeknevelési járulék emelésében kötve van és pedig nézetünk szerint nemcsak azokkal az üzleti feleivel szemben, akik a kincstárral kötött vagy kötendő üzletük természeténél fogva a közszállítási szabályzat rendelkezései alá esnek, hanem célszerűségi szempontból más üzleti és ügyfeleivel szemben is, mert ha az utóbbiakat más elbánásban részesítené, ebbeli eljárása okvetlenül visszatetszést s anyagi szempontból is számottevő visszahatást kelthetne, amiket felidézni semmiesetre sem lehet kívánatos.

E körülményből folyólag az eddigi $\frac{2}{100}$ hozzájárulásnak $2\frac{1}{2}$ tizedszázalékon tulmenő emelését sikerre való kilátással egyáltalában nem javasolhatjuk.

De ezidőszcrint még a $\frac{1}{2}$ tizedszázalékos emelést sem tudnók megnyugvással ajánlani, mert a jelenlegi kedvezőtlen faüzleti konjunkturák mellett ez egyébként csekély arányú emelés is erős visszahatást szülhet, amely végeredményében

a most különben is igen nyomott favásárlási kedvet és illetőleg a kincstár javára maradó faárakat aránytalan mértékben ronthatná. Épp ezért véleményünk szerint a $1/2$ tizedszázalékos járulékemelés is csak akkor volna az erdőkincstárra hátrányos következmények nélkül fogamatba vehető, amikor a faüzleti viszonyok ismét megjavulnak és a faüzleti kedv élénk lendületet vesz.

Azt a nemes célát, amelyet az Orsz. Erd. Egyesület a gyermeknevelési alap járulékának emeltetése útján elérni kíván, nézetünk szerint a járuléknak, az előbbieket szerint számításba vehető $1/2$ tizedszázalékos emelésével azonban nem lehetne helyesen és megfelelően biztosítani.

Az a bevételi többlet ugyanis, amely a nevelési alap járulékának $1/2$ tizedszázalékos emeléséből remélhető, az alap jelenlegi rendeltetésének megfelelő szolgálata érdekében, az életviszonyok folytonos nehezedeése miatt szintén fokozást igénylő segélyezésekkel valószínűleg annyira igénybe lesz véve, hogy az altisztek gyermekeinek neveltetési segélyeire az arra utaltak nagy számához képest feltétlenül igen kevés juthat, különösen ha az erdőtisztikarnak az elvitázhatlan szükségéből folyólag remélhető szaporítása is elkövetkezik.

Minden valószínűség szerint így alakulna a helyzet akkor is, ha a gyermeknevelési alap kizárólag az állami erdőtiszték és altisztek gyermekeinek neveltetését segélyezné. De természetesen még tarthatatlanabbá lenne abban az esetben, ha az alap segélyezési köre az Orsz. Erd. Egyesület kívánsága szerint a nem állami erdészeti altisztek gyermekeire is kiterjesztnék, annyival inkább, mert ez esetben nézetünk szerint nem lehetne elzárkózni a nem állami erdőtiszték gyermekeinek segélyezése elől sem, amit a nem állami erdőtiszték a nem állami altisztekkel azonos jogcímen kérhetnének.

Az alap jelenlegi céljának az Orsz. Erd. Egyesület által kívánt értelemben való megváltoztatása oda vinne tehát, hogy az alap vagy csak az eredeti rendeltetésének megfelelő célját (t. i. az állami erdőtiszték gyermekeinek nevelését célzó segélyezést) szolgálná megfelelően és az altisztek gyermekei részére csak viszonylag igen korlátozott mértékben juttatna segélyeket, vagy pedig kénytelen volna anyagi erejét a jelenleginél sokkal kiterjedtebb körben az erdőtiszték és altisztek segélyezésére megosztani, mely esetben célját kielégítő mértékben sem az egyik, sem a másik részen nem szolgálhatná.

Az előbbi eset az altisztek körében multhatatlanul elégtelenséget s az erdőtiszték iránt irigységet és ellenszenvet keltene; míg az utóbbi elsősorban az erdőtisztikarnál fakasztana panaszt, anélkül, hogy legalább az altiszteket kielégítené s a az erdőtiszték iránti irigységet és féltékenységet kizárná.

Már ezek a komoly figyelembevétel igénylő körülmények arra utalnak, hogy az erdőtiszték gyermekek nevelésének segélyezésére létesített alapot hagyjuk meg eredeti rendeltetésének s az erdészeti altisztek gyermekeinek segélyezéséről másként gondoskodjunk.

De ugyanerre utal a tiszták és altiszták gyermekek neveltetésének segélyezésénél szem előtt tartandó célok különbsége is, amelynek figyelmen kívül hagyása éppen az erdészetenél a szak törekvéseivel lényegileg ellentétes következményeket eredményezne.

Mindeme körülményeket összes vonatkozásaikkal behatóan megfontolva, arra a végkövetkeztetésre jutottunk, hogy az Orsz. Erd. Egyesület célját csakis az állami erdőtiszték gyermekéinek nevelését segélyező alaptól teljesen függetlenül segélyalap létesítése útján lehetne minden kívánalomnak megfelelően biztosítani.

Budapest, 1908 december 10.

Tomcsányi Gyula s. k.

Nagy Károly s. k.

Téglás Károly s. k.

A bizottság a jelentést tudomásul veszi, az abban foglalt javaslatot tartalmúlag elfogadja s mint saját javaslatát a földmivelésügyi miniszter ur elé terjeszteni határozza el.

Minthogy továbbá az erdészeti altisztek tulnyomó része oly félreeső helyeken lakik, ahol még magyar anyanyelvű elemi iskola sincs s így a gyermeknevelés ezekre az altisztekre jövedelmükkel semmiképen arányban nem álló terheket ró: felkéri egyuttal az intézőbizottság a miniszter ur öngyméltóságát, hogy a legjobb belátása szerint keressen módot arra, hogy ez a magyar nemzeti szempontból is elsőrendű fontosságú kérdés kielégítő megoldást nyerhessen.

9. Előadó javaslatba hozza, hogy a jegyző és számvivő részére az alapszabályzat 4. §-ában nekik biztosított tiszteletdíj fejében 500—500 K kiutaltassék.

A bizottság a javaslatot elfogadja és elhatározza, hogy a földmivelésügyi miniszter ur engedélye kéressék ki arra nézve, hogy az alap jegyzője és számvivője részére újabb rendelkezésig évenként 500—500 K tiszteletdíjat kiutalványozhasson.

Több tárgy nem lévén, az elnök az ülést bezárja.

K. m. f.

Nagy Károly s. k.,

m. kir. főerdőtanácsos, előadó.

Horváth s. k.,

miniszteri tanácsos, elnök.

Térfi Béla s. k.,

m. kir. erdőmester, jegyző.

Az „Erdészeti Lapok“ 1909. évi VI. füzetének HIRDETÉSEI.

Az ERDÉSZETI LAPOK mellett mérsékelt közlési díjért a lap irányával nem ellenkező hirdetések kiadatnak.

Dijszabás. Kéthasábos szélességben (107 mm) garmond betűvel vagy ennél nagyobb betűfajttal szedett hirdetés milliméterenkint *a)* faeladási hirdetéseknel 30 fillér, *b)* más hirdetéseknel 20 fillér. Táblázatos és garmond betűnél kisebb betűfajttal szedett hirdetések másfélszeres egységárral számíttatnak. Ismételt megjelenés esetén megfelelő árkedvezmény.

Külön mellékletek 25 gramm súlyig 70 koronáért, azontul 25 grammonként 25 koronával magasabb árért mellékelteknek.

MAGYAR FAKERESKEDŐ

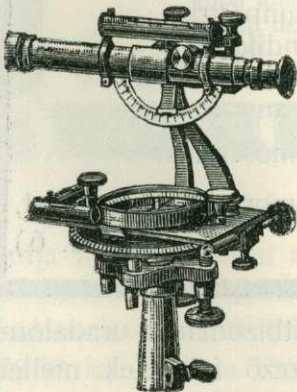
Budapest, V., Nagykorona-utca 32/b.

a legelterjedtebb magyar fakereskedelmi szaklap, melyet minden bel- és külföldi fatermelő olvas. :: :: ::

**LEGALKALMASABB KÖZLÖNY
ERDŐ-ÉS FAELADÁSOK HIRDETÉSÉRE**

☛ Mutatványszám ingyen. ☛

(5. XXIV. .4)

Egyetemes busszóla-műszereket és erdei busszólákat

☛ optikai távolságméréssel. ☛

Ár 65 frttól felfelé.

Mérő-asztalokat nézgvonalzókkal, mérőszalagokat, faátalakókat, rajzeszközöket, területmérőket (planimeter), valamint mindennemű földmérési műszereket készít a legfontosabb kivitel biztosításával

NEUHÖFER és FIA

csász. és kir. udvari látszerész- és műszergyáros

Wien: raktár: I., Kohlmarkt 8.,
gyár és iroda: V., Hartmannngasse 5.

Az 1900. évi párisi világkiállításán aranyéremmel
kitüntetve.

Kimerítő illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve.
Javításokat leggyorsabban és legfontosabban teljesít. Mindenféle műszerből készletet tart.

Cservágás-eladás! A nagyváradai I. sz. Főtisztelendő Káptalan tulajdonát képező s Szalacs, biharmegyei község határában fekvő „Értölgy“ nevű erdő folyó évi, 32 kat. hold kiterjedésű, cserhántásra alkalmas vágásának fatömegéről nyerhető tölgykéreg eladás alá kerül. A megajánlandó vételárnak legalább is 10%-át tevő készpénzzel, mint bánatpénzzel felszerelt zárt írásbeli ajánlatok legkésőbbben a folyó évi márczius hó 28-áig alulirothoz beadandók, ugyanitt az eladási feltételek is megtekinthetők, vagy kívánatra megküldetnek.

Kelt Nagyváradon, 1909 február 25-én.

(16) (Sal Ferencz-u. 4.)

Török László s. k.
káptalani erdőmester.

Utánnyomás nem díjazatik.

Erdei facsemete-eladás

1909. évi tavaszi szállításra.

36000	db	5 éves átiskolázott luczfenyő csemete	<i>Picea excelsa</i> ,
21000	"	5 " " jegenyefenyő "	<i>Abies pectin.</i> ,
430000	"	3 " molyhostölgy csemete	<i>Quercus pubescens</i> ,
1000	"	2 " kocsánytalan tölgycsemete	<i>Quercus sessiliflora</i> ,
255000	"	1 " " " " "	" "
1710000	"	2 " kocsányos tölgycsemete	" <i>pedunculata</i> ,
310000	"	1 " " " " "	" "
409000	"	3 " erdeifenyő "	<i>Pinus silvestris</i> ,
130000	"	2 " " " " "	" "
36000	"	2 " ákác csemete	<i>Robinia pseudoacacia</i> ,
180000	"	2 " szilfa "	<i>Ulmus campestris</i> ,
10000	"	1 " hársfa "	<i>Tilia grandifolia</i> ,
40000	"	1 " " "	<i>Tilia parvifolia</i> ,
129000	"	1 " kőris "	<i>Fraxinus americana</i> .

A csemeték mind *elsőrendű* minőségűek.

Junghans E. erdőgondnoksága Lunkassprie, u. p. Dobrest,
Bihar megye. (2. VI. 6.)

Pályázati hirdetemény. A galgóczi hitbizományi uradalomban szervezett segéderdészi állásra következő feltételek mellett pályázatot hirdetek s felhívom a pályázni szándékozót, hogy az 1879. évi XXXI. t.-cz. 36. §-ában előirt képesítésüket, életkorukat,

eddiggi alkalmaztatásukat, nyelvismeretüket, valamint egészségi állapotukat igazoló okmányaikkal felszerelt kérvényüket 1909 május 1-ig gróf Erdődy Imre urra kiállítva, alulírott címére Galgóc (Nyitra m.) nyujtsák be.

A segéderdészi állás javadalmazása 1800 K évi fizetés, szabadlakás is tüzelőfa.

Két évi próbaidő után — véglegesítés esetén — külön megállapodásnak lesz helye.

Galgóc, 1900 február hó 26-án.

(17. III. 1.)

Uradalmi igazgatóság.

Saját telepein nevelt, kitűnően fejlődött, erdősítési célra alkalmas tü- és lomblevelű csemetéket, gyümölcsfákat, válogatott fajokban diszfenyőket, sorfákat, élősövénycsemetéket ajánl

FARAGÓ BÉLA

cs. és kir. udvari szállító

magyar magpergető gyára, erdészeti csemetetelepei

ZALAEGERSZEG

Alkalmi vétel:

Több millió tölgycsemete 20—150 cm. magasságban,

50,000 darab diszbokor 1½—3 m. magasságban,

20,000 „ diszfenyő ½—3 „ „

(. VII. .)

Faeladási hirdetmény. A csikszentdomokosi közbirtokosság eladja nyílt árverésen a földmívelési miniszter ur 95430/1908. sz. rendeletével megadott engedély alapján a Csikmadaras II. határ részben levő Kecskébükk és Kisácza nevű erdőrészekben mintegy 553'98 kat. holdon törzsenkinti felvétel alapján kéreg nélkül és a termelési és szállítási apadékok levonásával 129.715 köbméterre becsült luczfenyő-haszonfatömegét.

Megjegyeztetik, hogy az 553·98 holdból a Kisácza erdőségre esik 84·03 kat. hold a Kecskebükk erdőrészre pedig 469·95 kat. hold, a 129.715 köbméter haszonfából a Kisácza erdőrészre esik 16.051, a Kecskebükki erdőrészre pedig 113.664 köbméter.

Az összes kikiáltási ár 774.100 K, azaz hétszázhetvennégy-ezerszáz korona. Ebből esik a Kisácza erdőrészre 86.700, a Kecskebükki erdőrészre pedig 687·400 korona. Az értékesítés céljából 1909. évi márczius hó 24-én délután 2 órakor Csikszentdomokos község házában nyilvános szó- és zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Árverezni lehet mindakét erdőrészre együttesen és külön-külön is. A fatömeg áron alul nem adatik el. Az írásbeli ajánlatok el látandók szabályszerű bélyeggel és a kikiáltási ár 10⁰/₀-át tevő összegnek a csikszeredai kir. adóhivatal pénztáránál történt letétbe helyezéséről szóló nyugtával. A szóbelileg árverezni kívánók kötelesek a kikiáltási ár 10⁰/₀-át kitevő bánatpénzt a csikszeredai m. kir. adóhivatalnál letétbe helyezni és a letéti nyugtát az árverező bizottságnak bemutatni. Árverezési és szerződési feltételek megtekinthetők Csikszentdomokos község házában és a járási erdőgondnokságnál Csikszeredában.

Csikszentdomokos, 1909 február hó 24-én.

Kurkó József
birt. jegyző.

(18)

Kurkó Ferencz
birt. elnök.

Feladési hirdetés. 1227/1908. — Csik vármegye magánjavainak igazgatósága közhírré teszi, hogy a vármegye magántulajdonát képező Gyergyó-Felsőtölgyes I. határrészében fekvő Baraszóvölgy nevű erdőrészben — a m. kir. földmivelésügyi miniszter urnak 84972/1903. számú engedélye alapján — mintegy 1996·83 kat. holdon, összesen mintegy 95.333 *km*³ lucz- és jegenyefenyőhaszonfára, valamint 800 *km*³ bükkfára becsült fatömeg négyszázhetvenhétezer (477.000) K kikiáltási árban 1909. évi április hó 19-ik napján délelőtt 10 órakor a vármegye magánjavai igazgatóságának irodájában (Csikszereda, vármegyeház) megtartandó nyilvános szó- és írásbeli versenytárgyaláson a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

A kikiáltási ár (10) tíz ⁰/₀-a bánatpénzül az árverés megkezdése előtt az árverési bizottság kezébe leteendő.

A szabályszerű bélyeggel ellátott írásbeli zárt ajánlatok a megajánlott vételár (10) tíz 0/0-át kitevő bánatpénzzel, vagy megfelelő ovadékképes értékpapírral látandók el és tartalmazniok kell egyuttal azt a kijelentést is, hogy ajánlattevő az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magát azoknak aláveti.

Elkésett és utóajánlatok nem fogadtnak el.

Az erdő fatömege a kikiáltási áron alul nem fog eladatni.

A kihasználási idő hat (6) évig tarthat.

A vágásterület középpontja a gyergyótölgyesi tutajrakparttól és fapiacztól mintegy tíz (10) *km* távolságra fekszik.

Az árverési és szerződési feltételek, valamint a becslésre vonatkozó közelebbi adatok Csik vármegye magánjavainak igazgatóságánál (Csikszereda, vármegyeház) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Csikszereda, 1909. évi február hó 20-án.

(19. II. 1.)

Dr. Csiky József
igazgató.

Saját magpergetőjében termelt **tülevelü magvakat,** legmagasabb csiraképességü — **lombfamagvakat,** ^{kitünő} ^{minőségü} **kocsányos és kocsánytalan tölgymakkot, fűmagvakat,** ^{valamint} **répa,** **here** és egyéb gazdasági magvakat ajánl

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító

magyar magpergető gyára, erdészeti csemetekertjei

ZALAEGRSZEK.

(4. VII. 5)

Magpergető gyár.	Csakis kipróbált, teljesen megbízható és magas értékű magvak és csemeték hozatnak forgalomba.		Magpergető gyár.																						
Elismert pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.	 Stainer Gyula csász. és kir. udvari szállító KÖRMEND (Vas megye.)	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="696 258 864 493"> Erdei- Lucz- Fekete- Vörös- Jegenye- </td> <td data-bbox="864 258 999 493" style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td data-bbox="899 277 986 474" style="font-size: 0.8em; vertical-align: middle;">fenyőmagot még eddig el nem ért magas csiraképes minőségben.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="696 493 864 658"> Kocsányos Kocsánytalan Cser </td> <td data-bbox="864 493 999 658" style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td data-bbox="899 519 986 636" style="font-size: 0.8em; vertical-align: middle;">tölgy- és szakszerűen áttekintésben</td> </tr> <tr> <td data-bbox="696 658 864 854"> Exotikus fenyő- és lombfa- magvakat </td> <td data-bbox="864 658 999 854" style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td data-bbox="899 692 986 833" style="font-size: 0.8em; vertical-align: middle;">megbízható minőségben</td> </tr> </table>	Erdei- Lucz- Fekete- Vörös- Jegenye-	}	fenyőmagot még eddig el nem ért magas csiraképes minőségben.	Kocsányos Kocsánytalan Cser	}	tölgy- és szakszerűen áttekintésben	Exotikus fenyő- és lombfa- magvakat	}	megbízható minőségben	<table border="0"> <tr> <td data-bbox="1010 258 1256 396"> Tülevelü- Lomblevelü- Élősövényeket </td> <td data-bbox="1256 258 1373 396" style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td data-bbox="1373 284 1420 396" style="font-size: 0.8em; vertical-align: middle;">csemetéket</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1010 396 1256 519"> Disz- és sorfákat Cserjéket </td> <td data-bbox="1256 396 1373 519" style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td data-bbox="1373 418 1420 508" style="font-size: 0.8em; vertical-align: middle;">minden nagyságban</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1010 519 1256 676"> Gyümölcsmagvakat és Vadonczokat </td> <td data-bbox="1256 519 1373 676" style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td data-bbox="1373 564 1420 676" style="font-size: 0.8em; vertical-align: middle;">csakis, kipróbált minőségben.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="1010 676 1256 854"> Fajburgonyát és Csicsókát </td> <td data-bbox="1256 676 1373 854" style="font-size: 2em; vertical-align: middle;">}</td> <td data-bbox="1373 754 1420 799" style="font-size: 0.8em; vertical-align: middle;">fajtiszta minőségben</td> </tr> </table>	Tülevelü- Lomblevelü- Élősövényeket	}	csemetéket	Disz- és sorfákat Cserjéket	}	minden nagyságban	Gyümölcsmagvakat és Vadonczokat	}	csakis, kipróbált minőségben.	Fajburgonyát és Csicsókát	}	fajtiszta minőségben	Elismert pontos és lelkiismeretes kiszolgálás.
Erdei- Lucz- Fekete- Vörös- Jegenye-	}	fenyőmagot még eddig el nem ért magas csiraképes minőségben.																							
Kocsányos Kocsánytalan Cser	}	tölgy- és szakszerűen áttekintésben																							
Exotikus fenyő- és lombfa- magvakat	}	megbízható minőségben																							
Tülevelü- Lomblevelü- Élősövényeket	}	csemetéket																							
Disz- és sorfákat Cserjéket	}	minden nagyságban																							
Gyümölcsmagvakat és Vadonczokat	}	csakis, kipróbált minőségben.																							
Fajburgonyát és Csicsókát	}	fajtiszta minőségben																							
Magpergető gyár.	Csakis kipróbált, teljesen megbízható és magas értékű magvak és csemeték hozatnak forgalomba.		Magpergető gyár.																						

Pályázat. Erdő- illetve vadőri állás betöltendő a nágocsi (Somogy m.) uradalomban. Pályázhatnak csakis nős, kis családu egyének. Erdőőri szakiskola végzése kívántatik. Vadtenyésztéshez értenie kell.

Pályázati kérvények, bizonyítványok másolataival, valamint minő fizetés és járandóságra tartanak igényt, a Nágocsi Uradalom Intézőségéhez nyújtandók be f. évi április hó 10-ig. (20. II. 1.)

Tavaszi idényre

kocsányos és kocsánytalan
tölgyvetőmakkot

ajánl legjutányosabb áron **REICH VILMOS**
SZISZEK, Horvátország.

(6. VI. 4.)

Verseny tárgyalási hirdetmény. A földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 1908. évi 120299/I—1. sz. m. rendelete folytán, alulirott erdőhivatal a kir. kincstár tulajdonát képező *Viskvárhegyi fürdőtelep* eladása iránt f. évi márczius hó 29-én d. e. 10 óraker a bustyaházai m. kir. erdőhivatal helyiségében írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával kapcsolatos nyilvános szóbeli versenytárgyalást hirdet

Kikiáltási ár 40.009 (negyvenezerkilencz) korona.

Bánatpénz 10.000 (tizezer) korona.

Az árverési és szerződési feltételek alulirott erdőhivatalnál bármikor megtudhatók s illetve írásban díjmentesen megszerezhetők.

Írásbeli ajánlatot tevők az árverési feltételeket szintén aláírni tartoznak.

Elkésétt, valamint utóajánlatok és táviratok figyelembe nem vétetnek.

Bustyaháza, 1909. évi márczius hó.

(21)

M. kir. erdőhivatal.

HAUPTNER-féle NYESŐ-OLLÓK

kiválóan alkalmas fia'al vágások felnyesésére, csemete visszavágásra s kb. 5. cm. vastagságig zuzódás nélkül simán vág. Árak csomagolással együtt **8.70 kor. darabonként**

GEITTNER és RAUSCH czégnél BUDAPEST, VI.,
Andrássy-ut 8/Erl

(8. XX. 4.)

Műfának alkalmas 800—1000 darab tölgy, vagyis 700—1000 köbméter amely 22—74 cm (derékmagasságban mérve) vastag, 300—400 darab cser és 150—200 darab bükk-szálfá, ugyszintén körülbelül 180 (1200 □-öl) hold *cserzeni való tölgyfaerdő* eladó, Gyöngyös (Heves megye).

(11. III. 3.)

Borhy György.

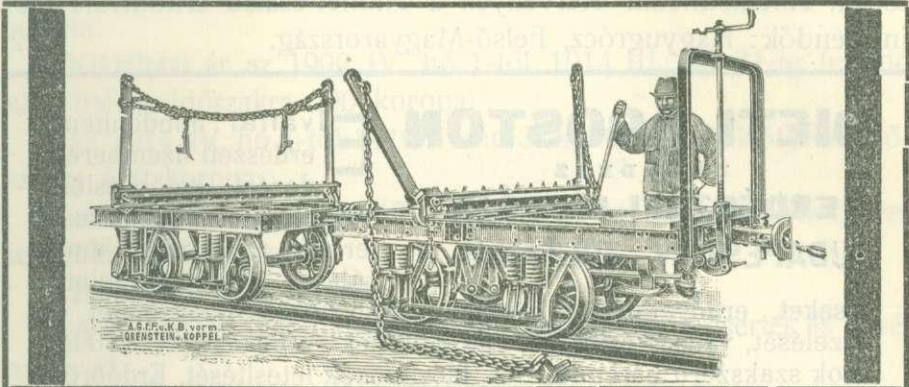
Pályázati hirdetmény. 785/909. sz. — Főméltóságú herceg Esterházy Miklós ur hitb. uradalmainál három (3) erdőmérnökgyakornoki állás töltendő be lehetőleg május hó 1-ig.

Járandóságok: törzsfizetés 1200 K, term. járandóságok czimén 200 K, 12 *ürm*³ tüzifa s egy szobából álló lakás, vagy ennek hiányában 300 K lakpénz. Kiküldetések alkalmával szabályszerű napidij, illetve felszámítás.

Pályázók felhivatnak, hogy Ő Herczégéhez szóló kérvényüket, egészségi állapotukra vonatkozó hiteles orvosi s végzettségüket igazoló okmányaiknak csatolása mellett, legkésőbb márczius hó 30-ig a hercegi központi igazgatóságához Kismartonba küldjék be, annak megjelölésével, hogy kinevezés esetén állomási helyüket mikor foglalhatják el.

Előnyben részesül azon pályázó, ki a magyar nyelv mellett a németet vagy a horvátot is bírja s aki erdőrendezősegi munkában már működött. (12. II. 2.)

ORENSTEIN és KOPPEL

Budapest, VI., Andrassy-ut 102. Gyár. Pusztaszentlőrinci nyaraló.

Erdei vasutak eladása és bérbeadása hossza- és hasábfaszállításra. Nagy sín-, vágány-, kocsi- és mozdonykészlet új és használt állapotban. ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ Vasutak nyomjelzése és építése.

☛ Mintajegyzék ingyen és bérmentve. ☚

(9. XII. 3.)

Okleveles erdész, 42 éves, nős, aki egy 60.000 holdas erdőgazdaságot 120.000 ürm hasáb- és 50.000 m³ szálfaszállításra teljesen önállóan berendezte, az üzemet házilag kezelve 10 éven át vezette is, megfelelő állást keres. Megkereséseket a kiadóhivatal továbbítja. (13. II. 2.)

Erdészsegédként való mielőbbi felvételre fiatal, lehetőleg katonai kötelezettség alól mentes, jellemes, józan, lelkiismeretes embert keresünk, aki az irodai munkákban és könyvvezetésben némi gyakorlattal bír, az erdészeti hivatás és a vadászat iránt előszere-ttel viseltetik és a magyar nyelven kívül lehetőleg a német nyelvet is szóban és írásban bírja és valamely szláv nyelvet is ért.

Az erdészsegéd járandósága: Lakás, fűtés, szolgálati ruha a fennálló szabályok szerint és 960 korona évi készpénzfizetés, mely bebizonyosodott teljes használhatóság és szolgálatban való beválás esetén emelkedhetik. Kérvények a Thonet-család erdőhivatalához intézendők: Nagyugrócz, Felső-Magyarország. (22)

DIETL ÁGOSTON

FŐERDÉSZ

ERDÉSZETI IRODÁJA

BUDAPEST, V., ZOLTAN-U. 7.

Elvállal mindennemű erdészeti üzemberendezést, erdőbecslést, szakvéleményadást, üzemterv és revizionális munkálatok készítését, felméréseket, erdővételt és eladást, erdőbirtokok felügyeletét és kezelését, vadászterületek, vadlelővések bérbeadását és vételét, azok szakszerű berendezését, fáczánosok létesítését. Erdőörök, vadőrök részére állások díjtalanul közvetíttetnek. (10. XII. 2.)

Faeladási hirdetmény. 389/1909. sz. — Vacsárcsi község „Csorgó” nevű erdejében törzsenkinti bemérés útján 14.340 köbméterre becsült luczfenyő-haszonfatömeg értékesítése céljából folyé évi április hó 5-én délelőtt 9 órakor Vacsárcsi község házában nyilvános szó- és zárt írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár 86.500 K, azaz nyolcvanhatezeröttszáz korona. Bánatpénz 8650 K.

A fatömeg kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Az értékesítendő erdő rész minden befektetés nélkül télen nyáron kitermelhető, jókarban lévő mezei ut vezet az erdőtől a csikszentmihályi állomásig, melytől mintegy 10 km távolságra fekszik.

Az árverési és szerződési feltételek és a becslési kimutatás megtekinthetők a csikrákosi körjegyzői irodában.

Vacsárcsi, 1909 márczius 4.

Mánya Antal

(23)

Biró Kálmán

körjegyző,

k. biró.

Kincstári vadászterület bérbeadása. 25042/1909.sz. Az orsovai m. kir. erdőhivatal kerületéhez tartozó temesszlatinai m. kir. erdőgondóságban fekvő Hideg, Hidegyel, Popsiora nevű 29.120 kat. holdas

vadászterületnek az 1909. évi április hó 1-ső napjától számítandó 15 (tizenöt) egymásután következő évre leendő bérbeadása érdekében az orsovai m. kir. erdőhivatalnál f. évi márczius hó 26-án délelőtt 10 órakor írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár az 1909 IV. hó 1-től 1914 III. hó 31-ig terjedő első ötéves időszakra 200 korona,

az 1914 IV. hó 1-től 1919 III. hó 31-ig terjedő II-ik ötéves időszakra 600 korona,

az 1919 IV. hó 1-től 1924 III. hó 31-ig terjedő III-ik ötéves időszakra 1000 korona.

Bánatpénz 100 korona.

A terület vadállománya: zerge, medve, őz, vadsertés és kevés apróvad.

Ezen árverésen résztvehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok azonban, valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva.

Bővebb felvilágosítások a földmivelésügyi miniszterium VII/3. ügyosztályában, továbbá az orsovai erdőhivatalnál szerezhetők.

Budapest, 1909. évi február hó 24-én.

(24)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Faeladási hirdetmény. A felsőközépvísi közbirtokosság „Obsora” nevű erdőrészében az 1908. évi 26250. 1/A—2. számú magas földmivelésügyi miniszteri rendelettel engedélyezett 274.2 kat. holdas rendkívüli luczfenyővágás fatömege az 1909. évi április hó 15-ik napján d. e. 9 órakor Felsővisó (Máramaros megye) község házának tanácstermében megtartandó zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen eladásra kerül.

Az eladásra kerülő vágásterületen a hivatalos becslés szerint 56.230 darab mintegy 46.447 köbméter tutajfát tevő és 12.294 db evezőrudnak való fenyőtörzs áll.

Becsérték és egyszersmind kikiáltási ár 278.000 korona.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 (tiz) %-a, vagyis 27.800 K.

A zárt írásbeli ajánlatok a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak az esetben vétetnek figyelembe, ha a megfelelő bánatpénz a közbirtokossági elnöknél letétetik s ajánlattevő

kijelenti az ajánlatában, hogy az árverési és szerződési feltételeket ismeri s magára kötelezőnek tekinti.

Utó-, elkésett és feltételes ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A vágásterület fatömege becsértéken alul nem adatik el.

Az árverési és szerződési feltételek Mán Lajos közbirtokosági elnöknel Nagysomkuton, Spanyol Géza közbirtokosági pénztárnoknál és a községi elüljáróságnál Felsővisón, továbbá a máramarosszigeti m. kir. állami erdőhivatalnál és a felsővisói m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Kelt Nagysomkuton, 1909. évi márczius hó 2-án.

(25)

Mán Lajos s. k.
közbirtokosági elnök.

Nagyobb mennyiségű lucz-, erdei-, fekete- és vörösfenyő-csemete eladó

2 éves 10 ezre	45 korona,
3 „ 10 ezre	65 „
4 „ lucz 10 ezre	80 „
Átiskolázott luczcsemete 10 ezre	85 „
Vörösfenyőcsemete 2 éves 10 ezre	75 „
„ 3 „ 10 ezre	100 „

A fent elsorolt fajokból fácskák is 150 cm. magasságig parkirozásra kaphatók. Csomagolás és a szállítás saját költségemen történik. :: ::

Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Dvorecki KONTSEK GYÖRGY földbirtokos **Ábrahámfalú,**
u. p. Tótpróna, Turóc megye. (14. III. 2.)

Egy felsőmagyarországi uradalomba több évi gyakorlattal bíró okleveles erdész kerestetik, ki az egész uradalom ügyeit vezetné, mely uradalom nagyobbik része erdő kisebbik, része pedig részint bérbeadott, részint saját kezelésében lévő szántóföld. Évi fizetése 3200 K, jövedelem után egyszersmindenkorra megállapított 800 K., nyugdíjhozjárulás czimén évi 250 korona biztosítás, naponta 10 liter tej, szabadtűzelés egy zöldségeskert használata és szol-

gálati fogat. Bizonyítványokkal felszerelt kérvények folyó évi márczius hó végeig alulirothoz beküldendők.

Mándok (Szabolcs m.), 1909 február 24.

(26)

Répászky István
urad. felügyelő.

A VADÁSZ-VIZSLA

Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, ::
tanítás, használat- és gyógykezeléshez.

Irta: **STARK DEZSŐ**, főördész.

Harmadik, bővített kiadás 10 művészi vizslaképpel.

Ára: 2 K 10 fillér ellenében **bérmentve, utánvétellel 2 K 65 fillér.**

A szerzőnél: Drávatamási (Somogy megye).

(15. — 1)

Faeladási hirdetmény. A libánfalvi volt urbéres közbirtokosság legelőerdejének „C” üzemosztályában 295⁶ kat holdon levő 34.171 m^3 -re becsült bükkhaszonfa és 51.256 m^3 -re becsült bükk-tüzifa, tövön az erdőben 1909 április hó 14-én d. e. 10 órakor Libánfalva község-házánál zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen el fog adatni.

Becsérték és kikiáltási ár 18.000 K, melynek 10⁰/₀-a az árverés megkezdése előtt a libánfalvi volt urbéres közbirtokosság elnökénél bánatpénzül leteendő.

A zárt írásbeli ajánlatokban feltétlenül kifejezés adandó annak, hogy az árverési feltételeket ajánlattevő ismeri s annak magát aláveti.

Részletes árverési és szerződési feltételek a libánfalvi volt urbéres elnökénél és a szászrégeni m. kir. járási erdőgondnokságnál a becslési jegyzékkel együtt a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Utóajánlatok nem fogadtatnak el.

Kelt Libánfalván, 1909 márczius hó 6-án.

A libánfalvi volt urbéres közbirtokosság nevében:

(27)

Nikora Gergely
volt urb. elnöke.

Erdészállás. A zágrábi érsekség billédi uradalmában egy III. osztályos erdészállás betöltendő a következő évi jövedelemmel: szabadlakás, készpénz 2000 K, buza 600 kg, rozs 600 kg, tengeri 1200 kg, bor 800 l, tej 1825 l, azaz 1 tehéntartás, petroleum 80 l, tűzifa 48 m³, kert 600 □-öl, disznótartás 3 db felnőtt sertés saját költségén. Mellékjövedelemre (Accidenc vagy Tantiem-ekre) folyamodó nem tarthat igényt. A kérvényhez mellékelendő:

1. A selmeczbányai erdészeti akadémiáról szóló oklevél vagy ezzel egyenrangú külföldi akadémiáról szóló oklevél, de ez esetben a budapesti erdészeti állam vizsgáról szóló bizonyítvány is csatolandó.

2. A végzett középiskoláról szóló bizonyítvány.

3. Az eddigi szolgálati bizonyítványok.

4. Keresztlevél és

5. bizonyíték, hogy folyamodó, a magyar és német nyelvet egy szóban, mint írásban tökéletesen bírja.

A kérvények Ő exczellenciájához a nagyméltóságú érsek ur dr. Georg Posilovič czimére fogalmazva a zágrábi érsekség billédi jószágfelügyelőséghez beküldendő.

Billéd (Torontál).
(28—1.)

*Zágrábi érsekség billédi uradalom
jószágfelügyelősége.*

Pályázati hirdetmény. 1472/1909. sz. — Nyitra vármegyében Pöstyén székhelylyel a kerületi erdőőri állás megüresedvén, arra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással 700 K bérfizetés, 120 K utiátalány, 100 K lakbér és 80 K tűzifaváltság, azaz összesen 1000 K javadalmazás van összekötve, mely a beosztott erdőbirtokosok által megfelelő előleges havi részletekben szolgáltatik ki.

Pályázhatnak oly magyar honpolgárok, kik a magyar nyelvet szóban és írásban tökéletesen bírják, esetleg a tót nyelvben is jártasak; ép, erős testalkatúak, amit hatósági bizonyítvánnyal igazolnak, egyuttal pedig az 1879. évi XXXI. t.-cz. 37. §-ában előirt kellékeknek megfelelnek.

A kellően felszerelt és sajátkezüleg irt kérvények f. évi április hó 10-ig a nyitrai m. kir. járási erdőgondnoksághoz nyújtandók be. A kitűzött határidőn túl beérkezett, valamint kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás betöltése hivatalos helyiségemben megtartandó választás útján fog történni s arra f. évi április 17. napjának délelőtti 9 óráját tűzöm ki.

A megválasztott erdőőr a választásnak jóváhagyása után tartozik állását elfoglalni, mely állás a végleges rendezésig ideiglenes jelleggel bír.

Galgóc, 1909. évi márczius hó 9-én.

(30)

Főszolgabíró.

Árverési hirdetés. 24889/1909—VII/3. sz. — A tótsóvári m. kir. erdőhivatalnak alárendelt diósgyőri uradalomhoz tartozó s alant részletezett vadászterületek bérbeadása érdekében a tótsóvári (Sáros vármegye) m. kir. erdőhivatalnál folyó évi márczius hó 22-én írásbeli zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

T.	Vadászterület		Bértartam		Évi haszon- béri mint kikiáltási ár korona	Bánatpénz	Vadállomány	Jegyzet
	megnevezése	kiterjedése k. h.	-tól	-ig				
1.	A diósgyőr— parasznyai ut, garadnyai völgy és a mályinkai határ által körül- zárt erdőrészt	6042·3	1909 ápr. 1.	1924 márcz. 31.	2500	300	fővad	
2.	Bábonyi erdő, Pereces, Lyukó.	3130·5	1909 ápr. 1.	1924 márcz. 31.	az I. 5 évre 400 a II. „ „ 600 a III. „ „ 800	80	apró vad	Fővad csak ritkán, mint váltóvad fordul elő
3.	A mocsolyás telepi erdőgond- nokságnak Kis- győr feletti része	2133·4	1909 ápr. 1.	1914 junius 30.	1000	100	fővad	
4.	Bányahegy s az ujhuti erdő- gondnokságnak Ó- és Ujhuta községek körül elterülő része	6504·7	1909 ápr. 1.	1924 márcz. 31.	az I. 5 évre 500 a II. „ „ 1000 a III. „ „ 2000	200	fővad	

Ezen árverésen részt vehet minden önrendelkezési joggal bíró magyar honpolgár, társulatok azonban, valamint kincstári és állami tisztviselők ki vannak zárva.

Bővebb felvilágosítások a földművelésügyi minisztérium VII/3. ügyosztályában, továbbá a tótsóvári erdőhivatalnál szerezhetők.

Budapest, 1909.

29)

M. kir. földművelésügyi miniszter.

Termelt fenyő-haszonfaeladás. 2958/1909. I. B/1. A liptóujvári főerdőhivatal kerületébe tartozó fenyőházai és oszadai erdőgondnokságokban az 1908. évben termelt és még az 1909—1912. években termelendő és a rakodókra szállítandó, továbbá a likavai erdőgondnokság bizonyos részeiben az 1908. évben termelt és a rakodókra szállított fenyő-műfaanyag értékesítése céljából Liptóujvárt, 1909. évi április hó 5-én a főerdőhivatal hivatalos helyiségében délelőtt 10 órakor a következő csoportosítással zárt írásbeli ajánlatok mellett, nyilvános versenytárgyalás lesz.

I. csoport. A fenyőházai villamosfűrész, villamosáram és iparvasut használatának bérletével a fenyőházai erdőgondnokságban az 1908. évben termelt és még az 1909—1912. években termelendő évi mintegy 14.000 m^3 fenyő-műfaanyag.

Kikiáltási ár: a 25 *cm* és azon aluli középvastagságú fánál köbméterenkint 14.50 K, a 26 *cm* és azon felüli középvastagságú fánál köbméterenkint 17.20 korona.

Bánatpénz: 15.000 korona.

II. csoport. Az oszadai vizifűrész használatával az oszadai erdőgondnokságban az 1908. évben termelt és az 1909—1912. években termelendő évi mintegy 10.500 köbm. fenyő-műfaanyag.

Kikiáltási ár: a 25 *cm* és azon aluli középvastagságú fánál köbméterenkint 14.30 K,

a 26 *cm* és azon felüli középvastagságú fánál köbméterenkint 16.50 K.

Bánatpénz: 10.000 K.

III. csoport. A likavai erdőgondnokságban az 1908. évben

termelt és a Vág partján átadandó mintegy 3000 köbméter fenyő-műfaanyag.

Kikiáltási ár: a 25 cm és azon aluli középvastagságu fánál köbméterenkint 14·50 K,

a 26 cm és azon felüli középvastagságu fánál köbméterenkint 17·20 K.

Bánatpénz: 4000 K.

A versenytárgyalási általános és részletes feltételek folyó évi márczius hó 20-án a főerdőhivatalnál és a földmivelésügyi minisztérium I. B. erdészeti főosztályában (Budapest V., Zoltán-u. 16.) átvehetők.

Budapest, 1909 február hóban.

(31)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Feladási hirdetmény. A volt 13. számú román-bánsági határőrezredből alakult vagyonszövetség részéről közhírré tételik, hogy a teregovai erdőgondnokság kezelése alatt álló erdőkre nézve a nagyméltóságú m. kir. földmivelésügyi miniszter 27890/908. számú rendeletével jóváhagyott rendszeres gazdasági üzemtervek alapján 1919. év végeig kihasználásra előirt és Teregovva község határában fekvő „B” gazdasági osztály VIII. vágássorozat I. tagjába sorozott 2., 3., 4., 5., 6. és 7-ik, összesen 2000·01 kat. holdat kitevő osztágán egy korábbi jogérvényes szerződés alapján 1910. év végéig kihasználásra biztosított 11 ezer darab bükkfatörzs kiszedése után visszamaradó és 540.408 m^3 -re becsült összes bükkfatömeg zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött versenytárgyalás útján fogtöven terület szerint eladatni.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy 20.000 (huszezer) korona bánatpénzzel felszerelt ajánlataikat alulirott gazdasági hivatalhoz legkésőbb 1909. évi április hó 26-án délelőtt 10 óráig annál is inkább nyujtsák be, mert elkésve érkezett, valamint távirati uton és bánatpénz nélkül benyutott ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Az ajánlatokban a katasztrális holdankint az egészben is megajánlott tőár számokkal és betükkel kétséget kizáró módon kiirandó és ajánlattevő kijelenteni tartozik, hogy a részletes fa-

eladási feltételeket, melyek a vagyonszövetség gazdasági hivatalánál Karánsebesen és a teregovai erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, ismeri és magát azoknak minden tekintetben feltétlenül aláveti. A feltételektől eltérő kikötésekkel benyújtott ajánlatok visszautasítottak.

Karánsebesen, 1909. évi márczius hó.

(32) *A volt 13. sz. román-bánsági határőrezredből alakult vagyonszövetség gazdasági hivatala.*

KOCSÁNYOS ÉS KOCSÁNYTALAN
.. SZLAVÓNIAI JÓ MINŐSÉGŰ ..
TÖLGYMAKKOT
amig készletem tart hektoliterenként
.. 7 (hét) koronáért ajánlok. ..
Vessel György
Budapest, V., Tőzsde. (35. II. 1.)

Póthirdetmény. 25465/VII. 3. sz. — A diósgyőri vadászterületek bérbeadása iránt 24889/909. sz. intézkedéssel kibocsátott hirdetmény első tétele alatti 60423 kat. holdas vadászterület kikiáltási árát 2500 K helyett 3000 (háromezer) korona évi bérrel állapítom meg.

Budapest, 1909 márczius hó 11-én.

(33)

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

Tölgyfaeladási hirdetés. 3044. I. B—1. 1909. — A tótsóvári m. kir. erdőhivatal szomolnoki erdőgondnokságának „porcsei“ erdőrészében télen döntött, kéregben lévő, kéreggel együtt mért és tönél fekvő és 281·02 m^3 haszonfára és 28·81 m^3 tűzifára becsült 210 db tölgytörzs f. évi márczius hó 24-én délelőtt 10 órakor Tótsóváron az erdőhivatal helyiségében zárt írásbeli tárgyalás útján eladásra kerül.

Kikiáltási ár 6069·50 K, azaz hatezerhatvankilencz korona ötven fillér.

Bánatpénz 610 K, azaz hatszáztíz korona.

Az árverési és szerződési feltételek a földmivelésügyi minisztérium I. B. erdészeti főosztályában, a tótsóvári m. kir. erdőhivatalnál és a szomolnoki m. kir. erdőgondnokságnál a hivatalos órák alatt utóbbi helyeken a részletes becslési adatok is megtekinthetők.

(34)

M. kir. földmivelésügyi miniszter.

Fenyőtutajfa-eladási hirdetés. 4221/I/B—1.sz. — A bustyaházai m. kir. erdőhivatal tanácstermében 1909. évi márczius hó 30-án d. u. 2 órakor, a felsőszinevéri erdőgondnokság rakpartjain és a bustyaházai rakpartokon a múlt évekből visszamaradt és a bustyaházai rakpartokon átadandó mintegy 20.000 m^3 fenyőtutajfának a bustyaházai gőzfürészes egy évi bérletével kapcsolatos, vagy enélkül való eladása végett 2-ik nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási árak:

1. A bustyaházai fűrész egy évi bérletével kapcsolatosan a tiszamenti szokványárak 90 (kilenczven) $\%$ -a.

2. A fűrészbérlet kikapcsolása mellett, a tiszamenti szokványárak 95 (kilenczvenöt) $\%$ -a.

Bánatpénz mindkét esetben 20.000 korona.

Az írásbeli ajánlatokban a kikiáltási árakon felül egész és tizedrész $\%$ -okban teendő az ajánlat, még pedig számokban és betűkkel.

Az ajánlatokhoz az általános és részletes szerződési feltételeknek ajánlattevő által közjegyző előtt aláírt példánya csatolandó.

Elkésve érkezett, avagy nem szabályszerű ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az árverési és szerződési feltételek a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdészeti segédhivatalában, a máramarosszigeti m. k. erdőigazgatóságnál, a bustyaházai m. kir. erdőhivatalnál, valamint a két kerület valamennyi erdőgondnokságainál folyó hó 15-től kezdve a hivatalos órák alatt megtekinthetők, és kívánatra az érdeklődőknek a bustyaházai m. kir. erdőhivatal által meg is küldetnek.

Az árverési és szerződési feltételek ezen felül a következő városok, illetve községek előljáróságaihoz is megküldettek: Tisza-ujlak, Beregszász. Vásárosnamény, Tokaj, Tiszalucz, Tiszafüred, Tiszalök, Fegyvernek, Poroszló, Törökszentmiklós, Szolnok, Tiszaföldvár, Csongrád, Szentes, Hódmezővásárhely, Szeged, Makó, Törökkanizsa, Zenta, Óbecse, Törökbecse, Titel, Zimony és Magyarkanizsa.

(36)

Magyar királyi földmivelésügyi miniszter.

AZ „Erdészeti Lapok“ 1909. évi VI. füzetének tartalma :

	Oldal
Az 1907. évi VIII. nemzetközi gazdasági kongresszus eredményei	297
Az adóreform további fejleményei... ..	313
<i>Kolozs József</i> : Tutajozásra berendezett folyók szabályozása és az erre használt vízépitmények költségei	317
FAKERESKEDELEM. A máramarosi faeladások (<i>B. Z.</i>)	333
VIDÉKI LEVÉL: A <i>Catalpa speciosa</i> telepítése ügyében (<i>Répászký I.</i>)	336
KÜLÖNFÉLÉK. A telepítésről. — Erdőszántisztek sérelme. — A vízi erőtelepek és a fausztatás. — Növénytenyésztés különféle színű földben (<i>Barthos Gyula</i>). — A pásztormadár 1907 és 1908. évi inváziója (<i>Schenk J.</i>). — Halálozás.	338—342
VÁLTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK az erdészeti szolgálat köréből ...	343
AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET pénztáránál teljesített befize- tések	346
ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. Jegyzőkönyv a gyermeknevelési alap int. bizottságának üléséről	350
HIRDETÉSEK	I—XX

ERDEI FACSEMETÉK NEVELÉSE. Irta: Tomcsányi Gusztáv. Ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 4 K; 4 K 45 fill. előzetes beküldése esetén bérmentve küldetik.

ERDÉSZETI ÉPÍTÉSTAN. Irta: Sobó Jenő. I. rész. 1. és 2. kötet: Középités tan. Egy-egy kötet ára tagoknak 11 K 20 fill., nem tagoknak 16 K. — II. rész: Ut-, vasut- és hidépités tan. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K.

MAGYAR ERDÉSZETI OKLEVÉLTÁR. Szerkesztette és történeti bevezetéssel ellátta: Tagányi Károly. 3 kötet. 1906. Ára tagoknak 20 K, nem tagoknak 40 K.

ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA. 1880—1884. (I—IV.) és az 1885—89. (V—IX.) évfolyam teljesen elfogyott. (Ezen évfolyamokat az egyesület mérsékelt áron visszaváltja.) Elfogyott továbbá az 1890. (X.), 1892—5. és 1899. (XIX.) évfolyam.

Az 1891. (XI.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1896. (XVI.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., nem tagoknak 1 K.

Az 1897. (XVII.) évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1898. (XVIII.) évfolyam ára tagoknak 70 fill., nem tagoknak 1 K 40 fill.

Az 1900. évfolyam ára tagoknak 60 fill., nem tagoknak 1 K 20 fill.

Az 1901—1903. (XXI—XXIII.) évfolyam ára tagoknak 3 K, nem tagoknak 5 K.

Az 1904. évi (XXIV.) évfolyam ára tagoknak 1 K 50 fill., másoknak 2 K 40 fill.

Az 1905. évi (XXV.) évfolyam ára tagoknak 50 fill., másoknak 1 K.

Az 1906. és 1907. évi egyesített füzet ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 50 f.

Az Erdészeti Rendeletek Tára egyes füzetei 45 fill. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldetnek.

TANGENS-TÁBLÁZATOK. Összeállította Pohl János. Ára tagoknak 1 K, nem tagoknak 2 K. (Kapható a szerzőnél is Oraviczán.)

A LEGELŐERDŐK. Irta: Földes János. (Külön kiadása az Erdészeti Lapok 1895. évi I—V. füzetében közölt munkának.) Ára tagoknak 1 K. 60 fill. nem tagoknak 2 K 40 f; 55 f. postaköltség beküldése esetén bérmentve küldhető.

A VADÁSZATI ISMERETEK KÉZIKÖNYVE. Írták: Belházy J., Szécsi Zs. és Illés N.; négy kötet ára az O. Erd. E. tagjainak füzve 9 K, kötve 13 K.

HAZÁNK HÁZI FAIPARA. Irta Gaul Károly. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 1 K 40 fill., másoknak 2 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

A BÜKKTÜZIFA ROMLÁSA ÉS AZ ELLENE VALÓ VÉDEKEZÉS. Irta: Gellért József. Ára tagoknak 60 fill., másoknak 1 K. Bérmentesítésre 35 fill. küldendő.

A KÜLFÖLDI FANEMEK MEGTELEPITÉSE STB. Irta: Péch Dezső. Ára tagoknak és könyvkereskedőknek 3 K, másoknak 4 K. Bérmentesítésre 45 fill. küldendő.

SZÁMTAN. Erdőőrök részére írta Béky Albert. Ára tagoknak 1 K 50 f, másoknak 2 K 40 f. Bérmentesítésre 45 f küldendő.

ÉRTEKEZÉSEK AZ ERDŐRENDEZÉS KÖRÉBŐL. Irta: Bund Károly. Ára 4 K.

ERDÉSZETI GÉPTAN. Irta: Kövesi Antal. Ára tagoknak 4 K, másoknak 5 K.

Ő FELSÉGE NAGY FÉNYNYOMATU ARCZKÉPE. Ára tagoknak 7 K, nem tagoknak 8 K. Bérmentve küldetik.

Népszerű nyelven írt művek, melyek, ha a t. megrendelők árukon kívül, egyenkint 45 fill. postaköltséget beküldenek, bérmentve küldhetők:

AZ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 2 K.

NÉPSZERŰ ERDÉSZETI NÖVÉNYTAN. I. füzet. Spórák növények. Elfogyott II. f. Mohok, edényes virágtalanok, tülevelűek. Ára 2 K. III. füzet. Magházias növények. Ára 3 K.

Valamennyit Fekete Lajos írta.

Az Országos Erdészeti Egyesületnél és Fekete Lajos ny. min. tanácsos urnál (Selmeczbánya), mint szerzőnél egyaránt megrendelhetők a következő művek, melyek után egyesületi tagok és könyvkereskedők, ha az egyesületnél rendelik meg azokat, 25 százalék árengedményben részesülnek:

ERDŐRENDEZÉSTAN. Ára 12 K, ill. 9 K.

ERDŐÉRTÉKSZÁMITÁSTAN. II. kiadás. Ára 6 K, ill. 4·50 K.

ERDÉSZETI NYERESÉGSZÁMITÁSTAN. Ára 4 K, ill. 3 K.

A SZÁLALÓ ERDŐK BERENDEZÉSE. Ára 1 K 20 fill., ill. 90 fill.

ERDŐBECSLÉSTAN. II. kiadás. Irta: Sóltz Gyula és Fekete Lajos. Ára 8 K, ill. 6 K.

A szerzőknél rendelhetők meg:

ERDŐMIVELÉSTAN. Irta: Vadas Jenő (Selmeczbánya). Ára: tagoknak 7 K, nem tagoknak 10 K.

A SELMECZBÁNYAI M. K. ERDŐAKADÉMIA TÖRTÉNETE ÉS ISMERTETŐJE. Irta: Vadas Jenő. Ára 4 K (erdőgyakornokoknak 3 K, akadémiai hallgatóknak 2 K). Kapható a szerzőnél (Selmeczbányán).

A LEGELŐERDŐK BERENDEZÉSE, KEZELÉSE ÉS HASZNOSÍTÁSA. Irta: Márton Sándor (Nagy-Károly). Ára tagoknak 4 K 80 fill., másoknak 6 K.

Egyebütt megrendelhető magyar erdészeti művek:

A MAGYAR ÁLLAM ERDŐSÉGEINEK GAZDASÁGI ÉS KERESKEDELMI LEIRASA. Szerkesztette: dr. Bedő Albert. 4 kötet, egy térképpel. Kiadta a földművelésügyi miniszterium. 1896. Magyar, német és francia nyelven.

A BÜKKFA KORHADÁSA ÉS KONZERVÁLÁSA. Irta: dr. Tuzson János. Kapható Kilián Frigyes utódánál. Budapest, Váci-utca. Ára 4 K.

Az ERDŐHASZNÁLAT KÉZIKÖNYVE. Irta: Szécsi Zsigmond. II. kiadás. Ára tagoknak 12 K, nem tagoknak 16 K. (Kapható Joerges A. özv. és fiánál Selmeczbánya.)

ÁLTALÁNOS FÖLDMÉRÉSTAN. Irta: Cséti Ottó. II. kiadás. (Kapható ugyanott.) Ára 9 K.

ERDŐVÉDELEMTAN. Irta: Téglás Károly. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K 40 f.

ERDÉSZETI TALAJTAN. Irta: Fekete Lajos. II. kiadás. 1891. (Kapható ugyanott.) Ára 5 K.

BETŰSOROS TÁRGYMUTATÓ AZ ERDÉSZETI RENDELETEK TÁRA I—XXIV. ÉVFOLYAMAIHOZ. Összeállította Tomasovszky Imre. (Kapható ugyanott.) Ára 1 K.

ERDÉSZETI SEGÉDTÁBLÁK. Ára: 8 K és ERDEI ROVATOS NAPLÓ Ára 1 K 20 fill.

Megrendelhetők a földművelésügyi miniszteriumnál Budapest.

TERMÉSI TÁBLÁK. 1886. Kiadta Fülöp Szász-Coburg herceg erdőrendezőse (Jolsva, Gömörm.) Ára 2 K.

AZ ÁRVÉDELMI FÜZESEK TELEPÍTÉSE ÉS MŰVELÉSE. Irta: Vadas Jenő. Ára 50 f. Megrendelhető a földművelésügyi miniszteriumnál és Nagel Ottó könyvkereskedésében, Budapest, Muzeum-körút 2. szám.

KEDVEZMÉNY. Dr. Farkas Márton vizgyógyintézetének (Budapest, V., Báthory-u. 3. sz.) hévizi iszapkezelési osztályában az Országos Erdészeti Egyesület tagjai 35% árkedvezményben részesülnek.